

Psykiatrien er syg

Børn og unge hænger fast i sløjt samarbejde mellem stat, regioner og kommuner

Tema side 8-15

Leder

Redaktør Morten Guldberg

Psykiatrien sejler - stadigvæk

Vi har ondt i sindet, stadigt flere af os, og problemerne gør også ondt i både regioner og kommuner, hvor det voksende behov for hjælp til psykiske lidelser antager metaforisk skikkelse af møllesten snarere end blot en varm kartoffel.

Men begge klicheer dækker udfordringen med psykiske lidelser, som den pt. tager sig ud i det offentlige regi: Christiansborg har tøvet, udskudt og forhalet en samlet plan for psykiatribehandling i Danmark, og hos kommuner og regioner, som står med de konkrete opgaver og den økonomiske belastning, rækker hverken samarbejde eller ressourcer til at håndtere behandlingsbehovet hos specielt børn og unge.

Omfanget er vokset under og på grund af coronakrisen, men længe inden pandemien sendte os i isolation, var antallet af diagnoser for psykiske lidelser hos de yngre årgange vokset til et samfundsproblem.

“Og ude i virkeligheden møder unge rekordlange ventetider på behandling, ligesom snitfladerne mellem regioner og kommuner efterlader unge i et vakuum uden tilbud og uden overordnet koordinering af behandling.”

Lægger man de voksne til, søgte en halv million af os lægehjælp med psykiske problemer i 2013, og selv med statistiske forbehold er tallet ni år senere blot vokset. Andre undersøgelser har slået fast, at det kun er et fåtal af os, som går igennem et helt liv uden at støde på behandlingskrævende lidelser af psykisk karakter. Det siger sig selv, at psykiatribehandling som samfundsopgave - især over for børn og unge - ikke lader sig ignorere eller forsvinde af sig selv.

Og stadig sker der næsten ingenting. Regeringen afsatte ganske vist 600 mio. kr. årligt til psykiatrien for to år siden, men en samlet strategi med horisont ind i næste årti har vist sig meget svær at få tid til.

Folketinget sidder med 37 anbefalinger til en samlet psykiatriplan, som for længst skulle være implementeret, men som stadig ikke er forhandlet på plads - de ansvarlige ministre vil knap løfte sløret for udsigten til politiske forhandlinger. Alt imens møder unge rekordlange ventetider på behandling, ligesom snitfladerne mellem regioner og kommuner efterlader unge i et vakuum uden tilbud og uden overordnet koordinering af behandling.

Det er hverken instanserne i regionernes eller kommunernes skyld, men en klassisk fortælling om manglende styring fra toppen, silotænkning og alt for få ressourcer.

Det belyser vores otte siders tema om unge og psykiatri. Emnet kommer næppe til at fylde mindre i hverken vores eller andre medier de kommende år og valgperioder. Det er alt for dyrt ikke at gøre noget.

God læselyst!

Benny Engelbrecht (S) tog sin afsked som transportminister, efter at Enhedslisten ikke længere havde tillid til ministeren. Det skete efter et samråd om, hvorvidt ministeren bevidst havde tilbageholdt klimatal i forbindelse med den store infrastrukturaftale, som et bredt flertal vedtog sidste sommer.

Foto: Thomas Sjørup, Ritzau Scanpix

København dropper Intervare: Kritiserer arbejdsforhold

Københavns Kommune stopper samarbejdet med selskabet Intervare, der ejer onlinesupermarkedet Nemlig.com. Det har et flertal i Borgerrepræsentationen besluttet, oplyser Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Overborgmester Sophie Hæstorp Andersen (S) mener ikke, at Intervare har handlet acceptabelt: - Desværre har Intervare trods adskillige advarsler ikke rettet op på de dybt kritisable løn- og arbejdsvilkår, som vores indsatsteam mod social dumping har afdækket. Det kan vi ikke acceptere, så derfor stopper vi samarbejdet nu, siger hun i en meddelelse. Intervare erklærer sig dybt uenig i beslutningen.

14

Trine Bramsen bliver den 14. ligestillingsminister for det 12. ligestillingsministerium siden 1999. Ligestillingsministeriet har i den periode hørt sammen med henholdsvis bolig-, social-, velfærds-, beskæftigelses-, klima-, energi-, kirke-, børne-, unge-, fiskeri-, landbrugs-, fødevarer- og nordisk samarbejde. Nu er ligestilling endt sammen med Transportministeriet.

Martin Henriksen trækker sig fra DF's hovedbestyrelse

Martin Henriksen (DF) oplyser mandag, at han trækker sig fra posten som hovedbestyrelsesmedlem. Det sker, efter at han tidligere på året tabte kampen om formandsposten i Dansk Folkeparti til Morten Messerschmidt.

Afsløringer i Aalborg

Mediet Frihedsbrevet har afdækket, at der i 2017 tikkede donationer på 50.000 kr. ind på Socialdemokratiets konto i Aalborg, efter at kommunen aftalte at betale 100.000 kr. for markedsføring til ejendomsselskabet 2E Group, der samarbejdede med TV2 om tv-serien Nybyggerne, hvor Aalborg blev eksponeret. Donationerne kom fra tre selskaber, som ejeren af 2E Group, Jesper Skovsgaard, står bag. Kommunen har selv forklaret, at de 100.000 kr. fra kommunen skulle gå til en reklamefilm. Senere har det dog vist sig, at kommunen hverken kan finde reklamefilmen eller nogen notater om, hvad pengene egentlig skulle gå til.

Kommunen.DK

Udgiver: Kommunen ApS

Ansvarshavende: Claus G. Theilgaard
Administration, salg og abonnement:
Havnebryggen 5, 3740 Svaneke

Redaktion: red@kommunen.dk
Mejlgade 48 C, 8000 Aarhus C
Christiansborg, 1240 København K

Redaktør: Morten Guldberg

Journalister: Bruno Ingemann, Jeppe Emil Gurlev, Anni Kristensen, Knud Abildtrup, Michael Kjærgård, Hanne Korvig, Karin Svennevig Hyldig, Mads Hvid, Stina Fink Elsing, Emil Staulund Larsen.

Avislayout:
Rue Grafisk Design

Forsidefoto:
Nikolai Linares, Scanpix

Debat & Navne:
debatognavne@kommunen.dk

Salg & abonnement:
Lene Stenstrop, tlf. 4635 3343
lene@dknyt.dk

Lisbeth Moesgaard, tlf. 4635 3343
lisbeth@kommunen.dk

Årsabonnement: 3.281,25 kr.
www.kommunen.dk/abonnement

Annoncer:
Henrik Eskelund, tlf. 5192 2437
henrik@kommunen.dk

Læsertal: 41.000
(Index Danmark/Gallup 1. halvår 2018)

Tryk:
Stibo Complete

Kommunen.dk udgives på et kritisk og uvildigt journalistisk grundlag. Målgruppe: politikere og embedsmænd i kommuner, regioner og staten samt den kommunale verdens mange interessenter og leverandører.

Udgivelsesdatoer i 2022

- 10. marts
- 7. april
- 12. maj
- 16. juni
- 18. august
- 15. september
- 13. oktober
- 17. november
- 15. december

Udgives i samarbejde med dknyt.dk

Borgmesterbiler til eftersyn

Side 24

Topchef i baneskift

Side 16

“Jeg har været borgmester siden 2018, og der har ikke på noget tidspunkt - hverken fra sekretariatschefen eller direktionen - været nogen, der har sagt, at jeg må ændre min stil, at jeg må tone ned eller stramme op, fordi medarbejderne har været utilfredse. Så jeg er meget chokeret. Og berørt og ked af det.”

Bagom Borgmesteren

Side 36

Arbejdsmiljøet halter på hospitalerne

Side 4

Kommunen. DK

- 04 HOSPITALSPÅBUD**
Arbejdsmiljøet halter på Hillerød Hospital, viser aktindsigt
- 06 VALGOPVARMNING**
Analyse: Partierne er i fuld gang med at positionere sig
- 08 TEMA - UNGE I PSYKIATRIEN**
Behovene vokser hos børn og unge, men psykiatritilbuddene sejler
- 16 TOPCHEF I BANESKIFT**
Danmarks ældste kommunaldirektør stopper, men har stadig meget på hjerte
- 18 STRATEGI/MEDIESTØTTE**
Maria Steno om kønsdebat i byrådsalen/øget fokus på lokale medier i oplæg
- 20 GRØNT S-FOKUS**
Efter valgbegmand pudser Socialdemokratiet sin grønne profil
- 22 VEDERLAG VOKSER I AL DISKRETIION**
Stor forskel på kommunernes afregning
- 24 BORGMESTERBILER**
Moden skifter, og benzinbrænderne forsvinder
- 26 VOLDELIGE PLEJERE**
Handicaporganisation vil beskytte bostedsbeboere bedre
- 28 MORGENDAGENS/ENERGIPRIS-GALOP**
Kommunerne rammes vidt forskelligt af voksende forbrugspriser
- 32 CYKELVANER**
Analyse kortlægger 98 kommuners cykelpræferencer
- 34 AFFALDSREFORM DUER IKKE**
Politisk aftale er makværk, vurderer direktør
- 36 BAGOM TRÆNGT BORGMESTER**
Hanne Korvig portrætterer Københavns integrations- og beskæftigelsesborgmester
- 38 KRONIK**
Frank Jensen om kommunernes muligheder med power-to-X
- 40 ORDFØRERNE/ÆRLIG TALT**
Tag-selv-juraen huserer blandt de folkevalgte, konstaterer Michael Kjærgård
- 41 OFFENTLIG LEDELSE**
Kristian Thulesen-Dahl indleder nyt klummekoncept
- 44 UDBUDSKLUMMEN**
Udbydere står på mål for ufine aftaler
- 45 NAVNE**
Fødselsdage, job- og partiskift

Hillerød Hospital ramt af stribe af påbud om dårligt arbejdsmiljø

Vold mod ansatte, stress og et psykisk arbejdsmiljø, der presser behandlingen af patienter, har ramt to afdelinger på Hillerød Hospital. Ledelsen forklarer udfordringer med corona og personalemangel.

Af **Jeppe Emil Gurlev**
jepp@kommunen.dk

På én afdeling har ansatte "frygtet for egen sikkerhed" på grund af voldsepisoder. På en anden afdeling var ansatte så pressede, at de var nervøse, hver gang der blev ringet fra arbejdet, fordi de frygtede at have begået en alvorlig fejl i behandlingen.

Siden august har Nordsjællands Hospital i Hillerød fået en stribe påbud og et strakspåbud fra Arbejdstilsynet.

Kommunen.dk har fået indsigt i flere tilsynsrapporter, der blotlægger problemerne med arbejdsmiljøet på hospitalet. Problemerne på to af hospitalets afdelinger peger ind i et landsdækkende problem med mangel på tid og dårlige arbejdsforhold på landets hospitaler, mener Dansk Sygeplejeråd.

I rapporterne fremgår det, at det dårlige arbejdsmiljø forårsager forglemmelser og forsinkelser i behandlingen. På Akutafdelingen på hospitalet har man fået et påbud om det psykiske arbejdsmiljø og et påbud om vold på afdelingen.

DSR: Presset er et landsdækkende problem

Kristina Frederiksen, næstformand for Dansk Sygeplejeråd i kredsen København, påpeger, at man vil kunne finde lignende problemer med et dårligt arbejdsmiljø og stort arbejdspress næsten alle steder i landet.

- Når man ser de her rapporter, er det et opråb om, at man ikke kan følge med længere. Sådanne forhold er grunden til, at vi ser sygeplejersker sige op, og at man har svært ved at rekruttere personale.

Fra 2009-2018 er antallet af patienter på landets hospitaler steget med 31 pct. Samtidig er antallet af ansatte på hospitalerne blot steget med to pct. i samme periode. Det mismatch affører problemer som i Hillerød i resten af landet, forklarer Kristina Frederiksen.

- Sygeplejerskerne løber hurtigere for at sikre, at det ikke går galt. Der er ikke altid tid til at yde ordentlig pleje, før tilstanden allerede har udviklet sig negativt.

Det er ikke rimeligt, at både de ansatte og patienter skal være udsat for sådanne forhold, mener Kristina Frederiksen.

- Det er en tendens, vi ser i hele Region Hovedstaden, og det er ikke kun i Hillerød, der er et problem, siger hun.

Det er blot endnu et eksempel på, hvordan de strukturelle problemer i sundhedssektoren ser ud lokalt.

- Det er et politisk funderet problem. Der er brug for, at politikerne sikrer ordentlige arbejdsforhold for sygeplejerskerne. Man skal være bedre til at fastholde og tiltrække kvalificeret arbejdskraft.

- Ellers fortsætter problemerne som på Hillerød Hospital, hvor kravene og kræfterne til at løse dem ikke går op. Den onde

cirkel vil fortsætte, siger Kristina Frederiksen.

Har iværksat flere tiltag

Thomas Duckert, der er afdelingsleder på Akutafdelingen på Hillerød Hospital - Nordsjællands hospital, forklarer, at man tager påbuddene meget seriøst, og at ledelsen har iværksat flere tiltag for at rette op.

- Det er vigtigt, at man forholder sig nøgternt til påbuddene. Akutområdet er et velkendt til tider hårdt og stressende område. Det kommer man ikke udenom. Og samtidig kom Arbejdstilsynet også forbi, dagen før vi søsatte en stor organisatorisk

ændring. Netop i erkendelse af, at der var behov for at ændre på daværende arbejdsgange.

- Men de ansatte skal ikke føle sig stressede og have ondt i maven, når de går på arbejde. Vi skal sørge for, at de ansatte bliver skærmet mod både vold og stress. Og det gør vi også, siger han.

Han understreger, at presset ikke primært handler om, at der mangler hænder på afdelingen, men anerkender det som en udfordring, der skal have stor opmærksomhed.

På Akutafdelingen har ledelsen iværksat flere tiltag såsom at samle afdelingerne geografisk og oprette en spotsygeplejerske,

"Sygeplejerskerne løber hurtigere for at sikre, at det ikke går galt. Der er ikke altid tid til at yde ordentlig pleje, før tilstanden allerede har udviklet sig negativt."

Kristina Frederiksen, næstformand, DSR København

Neurologisk afdeling og Akutafdelingen på Hillerød Hospital har fået fire påbud om vold og traumatiske hændelser og det psykiske arbejdsmiljø.
Foto: Jakob Eskildsen, Ritzau Scanpix

”Der er så store krav, at man også kan glemme at tænke på de vilkår, vi arbejder under.”

Kai Jensen, ledende overlæge, Hillerød Hospital

der overvåger og tilser patienter i venteværelset.

- Ændringerne giver forhåbentlig mulighed for at reducere arbejdspresset. For vi sætter selvfølgelig vores ansattes ve og vel over alt.

Thomas Duckert fortæller, at man vil undersøge tilsynets beskrivelser af, at ansatte har bedt patienter tisse i sengen eller bleen på grund af mangel på tid.

- Jeg er ikke bekendt med disse eksempler, ej heller at det på nogen måde skulle være almindelig praksis i Akutmodtagelsen. Sådan skal vores patienter ikke behandles, og som ledelse må vi kigge ind i, hvad der udløste, at personalet traf de valg, de angiveligt gjorde.

Corona har udfordret

På Neurologisk Afdeling fortæller Lisbet Lind, ledende terapeut, og Kai Jensen, ledende overlæge, at man har været udfordret af både corona og manglen på sygeplejersker.

- Arbejdspresset er en udfordring på afdelingen. De sidste to år har været stressende af flere årsager. Det skyldes både covid-19 og manglende ansatte. Vi har haft brug for mange vikarer til at dække ind, siger Lisbet Lind.

På afdelingen har man derfor været nødt til at omlægge patientforløbet og bringe andre faggrupper såsom farmakonomer, og man planlægger øget tilstedeværelse af fysio- og ergoterapeuter, så sygeplejerskerne får mere tid til at pleje de mest syge patienter.

- Jeg tror ikke, at vi bare kan rekruttere os ud af problemet. Derfor har vi flyttet opgaver og aflastet sygeplejerskerne. Det har givet gode resultater, og det fortsætter vi med, fortæller Kai Jensen.

Han nævner blandt andet, at indsatsen har reduceret antallet af indlæggelser betydeligt, hvilket har betydet en reduktion af vakancer på sygeplejeområdet.

I rapporten fremgår det, at arbejdspresset har medvirket til, at observationer, screeninger og indsprøjtning af antibiotika i flere tilfælde er sket for sent eller blevet glemt.

Ledende overlæge Kai Jensen er blevet forholdt kritikken fra tilsynet og forsikrer, at arbejdspresset ikke er gået ud over patientsikkerheden.

Men med de mange vakante stillinger og høje arbejdspresset har det betydet, at de ansatte må prioritere at pleje de mest syge patienter først.

- Man skal prioritere sine opgaver hver dag. Og hvis der er nogen, som har et hjertestop eller ikke kan trække vejret, så prioriterer man det. Der mangler 5.000 sygeplejersker i Danmark, og så bliver man stresset, når man skal følge et ambitionsniveau, der ikke har ændret sig.

- Der er så store krav, at man også kan glemme at tænke på de vilkår, vi arbejder under, siger han.

Flere tiltag mod vold

Lisbet Lind fortæller, at man arbejder meget med at kompetenceudvikle for at forebygge vold på afsnittet. Det har dog været en udfordring med en stor udskiftning i personalet og svære betingelser under covid, forklarer hun.

Afdelingen er også i gang med at få installeret overfaldsalarmer til de ansatte, så de kan få hjælp, hvis de har problemer med en udadreagerende patient.

- Vi skal selvfølgelig ikke have i endnu en situation som den arbejdsulykke, vi havde. Vi tager konsekvensen og siger, at det, vi har gjort, ikke har været nok, siger Lisbet Lind.

Hvorfor har der ikke været overfaldsalarmer før?

- Der har tidligere været en drøftelse om behovet, hvor vi satte en strategi om at udvikle kompetencerne, så vi ikke endte i sådanne situationer.

- Men med den udskiftning i personale, som vi har haft, har det måske ikke været tilstrækkeligt, siger Lisbet Lind.

Arbejdstilsynet har givet Hillerød en rød smiley for de fire og flere andre påbud. ●

Ikke tid til toiletbesøg: Patienter måtte tisse i sengen

En af rapporterne beskriver, hvordan ansatte i flere tilfælde har bedt patienter tisse i deres seng eller ble i stedet for at følge dem på toilettet på grund af manglende tid. Derudover har afdelingen også haft problemer med, at ansatte dagligt kommer bagud med opgaver, ”hvilket forlænger ventetiden for patienterne”.

Arbejdstilsynet vurderer, at arbejdspresset på Akutafdelingen udsætter de ansatte sygeplejersker for en ”sikkerheds- og sundhedsmæssig risiko”.

Afdelingen har desuden fået et påbud, da man ikke har forebygget voldsepisoder tilstrækkeligt. En arbejdspladsvurdering viser, at 31 pct. af de ansatte er blevet truet med vold af patienter, mens 11 pct. er blevet udsat for vold inden for det seneste år.

På Neurologisk afdeling har man ligeledes fået et påbud om det psykiske arbejdsmiljø og et vedrørende vold.

I påbuddet, der gælder det psykiske arbejdsmiljø, fremgår det, at arbejdspresset forårsagede, at der ”dagligt var opgaver, der udskydes eller ikke nås”. Blandt andet bliver ”påkrævede målinger af værdier lavet for sent eller sprunget over, og ernærings-screeninger udføres senere end de 48 timer, som er et lovkrav.”

”Der er dagligt væskeskemaer, der ikke bliver ført eller bliver ført mangelfuldt, ligesom observation og dokumentation af, om patienter har afføring, ikke nås flere gange om ugen på trods af, at forstoppelse udgør en særlig risiko i forhold til patientgruppen.”

”Det sker også flere gange om ugen, at patienter ikke får alle 3 ordinerede daglige doser intravenøs antibiotika, hvilket bl.a. kan forlænge behandling og indlæggelsestid,” fremgår det af rapporten.

På en underafdeling af Neurologisk Afdeling har man også haft problemer med vold mod ansatte. Et strakspåbud viser, at afdelingen tidligere har været udsat for en arbejdsulykke, hvor en patient forsøgte at kvæle en ansat.

Af rapporten fremgår det, at det næsten var ”rent held”, at der dukkede andre ansatte op for at hjælpe den ansatte. Der var nemlig ingen overfaldsalarmer på afdelingen.

På baggrund af voldsepisoden og strakspåbuddet er Arbejdstilsynet i gang med at undersøge, om hospitalet skal anmeldes til politiet eller indstilles til en bøde.

De to partiledere opslog identiske fotos på Facebook, da de var på restaurant den første dag uden coronarestriktioner.

Foto: Mette Frederiksen/Søren Pape Poulsen, Facebook

To billeder på Facebook er en påmindelse om, hvem der ikke er med

Mette Frederiksen og Søren Pape Poulsen på Facebook-egnet bytur, demonstrativt uden Jakob Ellemann-Jensen.

Analyse
Af Michael Kjærgård
michael@kommunen.dk

Da den socialdemokratiske statsminister Mette Frederiksen og den konservative partileder Søren Pape Poulsen i sidste uge fejrede den første coronarestriktionsfrie dag i månedsvis med en middagsaftale, var det ifølge sidstnævnte en begivenhed, de længe havde haft i kalenderen. Begge slog den op på Facebook med et foto, der godt kunne bringe minder om dengang, samtalepartnern var Dansk Folkepartis Kristian Thulesen Dahl.

Ham gik det som bekendt ild efter den snak, og i vidt omfang på grund af den snak. Denne gang vides det ikke rigtig, hvad de to talte om, og alene derfor er situationen anderledes. Det er den også, fordi de to Facebook-opslag med identiske fotos først og fremmest er en hilsen til Venstres ikke-tilstedeværende partiformand Jakob

Ellemann-Jensen. Den selvudråbte oppositionsleder var ikke den, statsministeren ville i byen med.

“Det er vigtigt, at vi kan samarbejde på tværs af partier i Folketinget. Meninger brydes. Sådan skal det være. Men i sidste ende skal vi finde fælles løsninger”, skrev Mette Frederiksen først på aftenen. “Der er meget, Mette og jeg er uenige om, men i dansk politik skal vi samarbejde og finde løsninger om det, vi kan”, skrev Søren Pape Poulsen sidst på aftenen. Jakob Ellemann-Jensen skrev ikke noget, heller ikke dagen efter.

Politiske forskelle gøres tydelige

Episoden er dels signalgivning til både vælgere og politiske mod- og medspillere, dels en påmindelse om, at den egentlige valgkamp forud for FV23 kan blive skudt i gang nårsomhelst. Foreløbig har vi kun set indledende øvelser, og forløbet er ikke så langt fremme, at det giver

mening at overveje, om FV23 kan blive fremrykket til et FV22.

Der er vi ikke. Men positioneringen er i gang. Hårdknuden i forhandlingerne/aftalen om arbejdsudbud var et varsel om, at politisk uenighed ikke bliver nem at håndtere fra nu af. Regeringen med støttepartier mener, de har et godt tilbud, som de blå sagtens kan sige ja til, og de blå mener, at så godt er det heller ikke, og at de sagtens kan sige nej.

I virkeligheden handler det (også) om at gøre det tydeligt, at der er konkret forskel på, hvem der leder landet. Det gælder ikke kun blokmæssigt, også partimæssigt.

Allerede inden Mette Frederiksen og Søren Pape Poulsen Facebook-egnede bytur havde først Venstres Claus Hjort Frederiksen i Berlingske og siden Liberal Alliances Alex Vanopslagh i Jyllands-Posten forsøgt at ryge Søren Pape Poulsen ud af sit flyverskjul og bekendte sig åbent som potentiel statsministerkandidat og konkurrent til Jakob Ellemann-Jensen. Indtil videre uden held. Positioneringen er i gang, i dette tilfælde ved at sløre positionerne.

Frontforkortning og fodlænke

Defensiv på en anden måde er positioneringen af ministerhol-

det, der tvunget af omstændighederne blev omrokeret, så Trine Bramsen kom væk fra det nedslidende Forsvarsministerium. En lignende frontforkortning trak Morten Bødskov væk fra Skatteministeriet, hvor en Benny Engelbrecht-lignende tilbageholdelse af oplysninger var under udvikling.

Samtidig finder en helt anderledes positionering sted i udkanten af hovedfeltet. I sidste uge måtte Justitsministeriet indrømme, at det var kommet til at overse sin rolle som indberetter til Kriminalforsorgen af rigsretsdommen over Inger Støjberg. Først efter at Inger Støjbergs advokat havde rykket, skete der noget, og det blev let sarkastisk genfortalt, som at hun “måtte vække Justitsministeriet for at få sin straf”.

Den virkelige nyhed var imidlertid en anden, nemlig at Inger

Støjberg ville sikre sig at kunne tage stilling til fodlænkeafsoningen indenfor en rimelig tidsfrist. Det er valgheden, der spørger. Den gennemsnitlige ekspeditionstid fra dom til eventuelt tilbud om fodlænkeafsoning er lidt over tre måneder, derefter tager det i givet fald også lidt tid at sætte i værk, og endelig tager selve afsoningen de to måneder, som dommen lød på.

Inden man ser sig om, er der derfor gået mindst et halvt år, og hvor lang tid er der så til et folketingsvalg? Da Inger Støjberg blev stemt ud af Folketinget, skete det ledsaget af tilkendegivelser om, at hun kunne regne med at være valgbar igen efter udstået straf. Men altså heller ikke før, så det skal ikke trække for længe ud med at få gjort rent bord før den endelige positionering: et nyt parti eller opstilling for et eksisterende.

Advokaternes kommentar:

Bemærkninger til tidsplan var ikke et forbehold for et grundlæggende element udbudsmateriale

Det vindende tilbuds nærmere beskrivelse af risici i tilknyttede mitigerende handlinger kunne ikke anses udgøre et forbehold for tidsplanen, idet det var indtænkt som en del af tilbuddets planlægning af ydelsen.

Skandaleramt forskningsbyggeri er udskudt 20 gange på godt et år

Niels Bohr Bygningens massive forsinkelser er ikke ovre. På det seneste har det været 20 gange på godt et år.

Ordre til 630 mio. på spil : 34 kommuner skal have nye skraldespande

Forbrænding står bag et udbud til en værdi af 630 mio. kr. Det omfatter 34 sjællandske kommuners og selskabers affaldsbeholdere, som skal opfylde fremtidens krav til sortering.

Regeringen, KL og regioner vil styrke offentligt-privt samarbejde

En ny enhed skal gøre det mere attraktivt at samarbejde med det offentlige. Enheden er oprettet i samarbejde med Center for Offentlig Innovation (COI).

DSB får det endelige udbud på forsinkede elto

Mindst 100 nye eltog af typen Coradia Lint skal køre på danske skinner fra 2024.

DK INDKØB - ALT OM OFFENTLIGE UDBUD, KØB, INVESTERINGER OG PLANER

Regeringen har brudt samarbejdet med offentligt-privt

Staten overvejer at købe de coronavaccine

Regeringen har givet et bindende udsagn fra regeringen om at købe de coronavaccine på markedet.

Nye telefoni- og tv-tjenester fra SKI - med lidt huller

TDC fortsætter med Nuuday og også Telenor fortsætter med at tilbyde nye tjenester.

Lav CO₂-udledning vægtet højt i tildeling af millionudbud i Kolding

Kolding Kommune har netop afsløret Munck Havne og Anlægsudvikling som vinder af udbuddet om en udvidelse af Kolding Havn. Udvalgte faktorer har en lav CO₂-udledning været en vigtig faktor.

Transportminister kræver om skandalebyggeri

Transportministeren skal forklare sig om fremdriften på Niels Bohr Bygningen, der er yderligere to måneder forsinket og udskudt over 20 gange de seneste 14 måneder.

Norlys-ambition: 300.000 ladestandere i 2030

Det forventes, at de første ladestandere vil være i drift kort tid efter sommerferien.

Det offentlige er en god kunde:
Det kan betale sig at følge med.

DK Indkøb er Danmarks bedste sted at holde øje med de offentlige udbud og dermed stille sig i position til at være med, når beslutningerne om indkøb tages. Det er ikke lusket, det er sund fornuft. Tegn et abonnement til dig selv, dit firma eller din afdeling. DK Indkøbs journalister er dedikerede til dette område og publicerer løbende nyheder dagen lang. Gå ind på dkindkob.dk og se mere.

DK Indkøb.

DK Medier.

DK Medier
dkmedier.dk
Tlf. 4635 3343

Aarhus
Mejlgade 48
8000 Aarhus C

København
Flæsketorvet 68, 1.
1711 København

Christiansborg
Lok. P4-07
1240 København K

Esbjerg
Kanalen 1
6700 Esbjerg

Bornholm
Havnebryggen 5
3740 Svaneke

Unge kæmper forgæves for psykologisk hjælp

Theodor Gjerding og Karen Frese har oplevet psykiatriens mangler på egen krop. Deres oplevelser står langt fra alene. Systemet har brug for reformer, men politikere har syltet området gang på gang, mener de.

Af Mads Hvid
mads@kommunen.dk

Theodor Gjerding står foran psykiatrisk akutmodtagelse ved Bispebjerg Hospital. I dag kan han betragte de blå og grå facader udefra. For et par år siden blev han indlagt, da man frygtede, at han ville tage sit eget liv.

Han husker det klart. Han sidder i en vindueskarm. Verden er uoverskuelig og usikker, og det er en turbulent tid. Gymnasiet er netop gennemført, og adressen er rykket til København. Vennerne bor stadig i Sønderborg, og han er gået fra sin kæreste. Han sidder med en enorm følelse af ensomhed.

- Jeg går og overvejer at tage mit eget liv. På et tidspunkt har jeg tænkt mig at hoppe ud fra tredje sal hjemme hos min mor. Men jeg har alligevel døden så meget i kontrol, at jeg ikke er sikker på, at jeg dør ved at falde ned. Der er ikke langt nok ned. Jeg vil ikke invalideres, jeg skal gøre det ordentligt, tænkte Theodor Gjerding dengang.

Theodor Gjerding blev efterfølgende indlagt i akutsykiatrien på Bispebjerg Hospital. Han fik et værelse, hvor der intet var, selv snørebandene i hans sko blev fjernet, fordi personalet var bange for, at han ville bruge dem til at gøre skade på sig selv. Han var kun indlagt i få dage, da han fik det stadigt dårligere i rammerne. Han blev udskrevet efter et par dage på betingelse af, at han kom i et forløb med en psykiater og en socialrådgiver. Det blev et vendepunkt for Theodor Gjerding. Her fik han værktøjer, der har hjulpet ham senere hen.

I dag har han gjort det til sin mission at skabe bedre forhold for unge, der står i samme situation, som han gjorde dengang. Theodor Gjerding er i dag 29 år og formand for Sind Ungdom. Han har desuden været politisk aktiv i DSU, hvor han nu har et job, han passer ved siden af, at han færdiggør sin kandidat i samfundsvidenskabelig jura på KU.

Theodor Gjerding blev allerede i tredje klasse udredt med ADHD og OCD på sin mors initiativ. Sko-

len havde forsøgt at begrænse, at han forstyrrede, ved blandt andet at placere ham alene ved et bord midt i klassen. Han havde altid haft meget energi og haft "antennen ude". Koncentration var ikke hans stærke side.

Skolen vidste ikke, at han havde fået en diagnose. Det var et tabu. Han listede ud i timerne for at tage sin medicin og uden vand, for ingen måtte opdage det. Han fik det bedre, men i gymnasiet kom endnu en nedtur. Her tog en lærer fat i ham i tide og hjælp.

- Hvis der ikke var nogen, der havde taget fat i mig i 2.g, tror jeg bare, det var fortsat. Jeg havde nok ikke gennemført gymnasiet. Udfordringen er, at når man står og har det svært, så skal man selv gøre en masse for at få hjælp, siger Theodor Gjerding.

Han kalder det "mere held end forstand", at han er, hvor han er i dag. Han kom fra et ressourcestærkt miljø med opmærksomme mennesker omkring sig. Det er dog langt fra alle, der er lige så heldige som han.

Drænende system

Ved siden af Theodor Gjerding går 22-årige Karen Frese. Deres to historier har flere fællestræk. Hun bor også i København, er medlem af Sind Ungdoms bestyrelse, og de to er venner privat. Hun har desuden været politisk aktiv i Venstres Ungdom.

Som 15-16-årig gik hun hos en række forskellige psykologer.

Løbende fik hun det bedre, men hun blev ved med at få tilbagefald. I løbet af sin 19 års fødselsdag fik hun fire angstanfald.

- Jeg oplevede en enorm træthed, manglende livsglæde. Jeg var depressiv og grådlabil. Jeg orkede ikke at gøre det, jeg skulle, eller møde op til undervisning. Men på det tidspunkt blev jeg også klar over, at jeg havde brug for hjælp, siger hun.

Efter besøg hos egen læge blev hun henvist til et regionalt tilbud, men de kunne ikke hjælpe, og hun blev sendt tilbage. Senere kom hun til psykolog, der sendte hende videre til en

En voksende folkesygdom

- ▶ I Danmark får hver tredje af borger på et tidspunkt i livet en psykisk sygdom. Hvert år har mere end 700.000 voksne symptomer på det.
- ▶ Psykisk sygdom dækker over en lang række sygdomme og tilstande. De mest hyppige former for psykisk sygdom i Danmark er angst og depression, som henholdsvis 6 pct. og 4 pct. af den voksne befolkning har selvrapporteret. I alt har 16,9 pct. af den voksne befolkning en selvrapporteret psykisk sygdom.
- ▶ Fra 2013 til 2017 blev 14,5 pct. flere voksne behandlet i voksenpsykiatrien. Det dækker blandt andet over 20,5 pct. flere patienter i Region Nordjylland, 19, 5 pct. i Region Syddanmark og 16 pct. flere i Region Hovedstaden.

Kilde: Psykiatrifonden, juni 2021

Theodor Gjerding og Karen Frese er henholdsvis diagnosticeret med ADHD og borderline. De har begge oplevet psykiatrien på egen krop og sind og forsøger nu begge at skabe bedre forhold i psykiatrien og nedbryde tabu gennem Sind Ungdom.

Foto: Nikolai Linares, Scanpix

**”Kort sagt,
psykiatrien fungerer
ikke, som det er nu.”**

Theodor Gjerding,
formand for Sind Ungdom

psykiater. Her fik hun en borderline-diagnose og senere et forløb i regionen. Kontakten med de mange instanser og sagsbehandlere har gjort, at Karen Frese i dag kan fortælle hele sin historie i søvne.

- Da jeg skulle starte i behandling i regionen efter at have været igennem 117 ting og sager, var jeg dødtæt. Jeg orkede det ikke længere. Jeg sagde højt i behandlingstilbuddet, at jeg ikke gad være der. Jeg havde brugt alle de kræfter, jeg skulle bruge på at få det bedre, på at kæmpe med et system, hvor jeg ikke kunne finde min plads, siger hun.

Trods modgang og nedture føler også hun sig privilegeret. Hun er i tvivl om, hvorvidt hun havde været her i dag, hvis ikke hun kom fra et miljø og en familie, der er ressourcestærke.

Menneske eller nummer

Theodor Gjerding og Karen Freses historier er langt fra enestående. Antallet af danskere, der er i kontakt med psykiatrien, er steget med 24 pct. fra 2011 til 2020. Særligt de yngre aldersgrupper har fundet vej til psykiatrien. I 2020 var 64,4 pct. af patienterne i psykiatrien under 40 år.

Nogle kalder det “heldigt”, hvis man lykkes med at komme ind i psykiatrien. Der er nemlig et massivt pres på psykiatrien, og det stigende antal patienter har ført til, at den 30 dages udredningsgaranti oftere overskrides pga. manglende kapacitet - især i børne- og ungdomspsykiatrien.

- Udfordringen er, at mange søger hjælp og gerne vil have hjælp, men oplever at blive en del af massen og føler sig hjælpeløse. Man bliver ikke mødt med den varme og forståelse, man har brug for, når man bare er et nummer i rækken, siger Theodor Gjerding.

I takt med, at systemet er presset, kræver det endnu mere af patienterne og deres pårørende. Usammenhængende instanser forplumrer billedet af, hvor man overhovedet skal henven-

de sig. Karen Frese oplevede selv, at hun blev en kastebold mellem psykiatri, egen læge og kommune.

- Det afspejler behovet for en form for one-way-entry i systemet. Alle ved, hvor de går hen, hvis de falder og slår benet. Der er en idé om, at hvis man har ondt i livet og ondt i sjælen, skal man gå til en psykolog. Det er i mange tilfælde tilstrækkeligt, men ikke altid. Man går ikke til en fysioterapeut, hvis man har brækket benet, så går man til en læge, siger hun.

Karen Frese ønsker samme klarhed gennem behandlingen. Derfor foreslår Sind Ungdom, at man får én fast kontaktperson.

- Når man diagnosticeres med kræft, vil man typisk have en behandlingsansvarlig, der har styr på alt fra røntgen til kemo til stråler og medicin. Det har du bare ikke i psykiatrien. Det er nogle af de mennesker, der har allermost brug for ensretning og overblik, at blive taget i hånden og vide, hvad der skal ske, forklarer Karen Frese.

Mangler udsigt

Måske burde man satse på at forebygge psykisk mistrivsel, så unge slet ikke får behov for behandling. Men der mangler viden om årsagen til den stigende mistrivsel. Til gengæld kender man årsagen til, at mange genindlægges i psykiatrien: Sårbare patienter må klare sig selv efter endt behandling.

Ifølge Theodor Gjerding bør man spørge, hvad folk kommer ud til. Når patienten er færdig i regionen, er det kommunen, som får ansvaret, men mangel på indsatser betyder, at flere genindlægges. Uden at sammenligne påpeger Theodor Gjerding, at indsatte i fængsler resocialiseres med fokus på job, uddannelse og planer, når de løslades.

- Det ville klæde kommunerne at tage tyren ved hornene og sige, “vi har nogle, der kommer ud af psykiatrien, hvad kan vi så gøre? Kan vi sørge for at skabe et

Psykisk sygdom koster samfundet dyrt

- ▶ En psykiatrisk indlæggelse varede i 2017 i gennemsnit 16,5 dage. I 2017 blev næsten hver fjerde indlæggelse fulgt af en akut genindlæggelse inden for 30 dage efter udskrivelsen.
- ▶ En dansk undersøgelse fra 2013 har vist, at mindst 500.000 danskere årligt henvender sig til deres egen praktiserende læge med psykiske problemer.
- ▶ De samlede direkte og indirekte samfundsmæssige omkostninger ved psykisk sygdom er estimeret til 110 mia. kr. i 2015 – 5,4 pct. af BNP. Hovedparten af omkostningerne skyldes førtidspensionering, langvarigt sygefravær og nedsat arbejdsevne. I 2017 var driftsomkostningerne til psykiatrien 8,9 mia. kr.

Kilde: Psykiatrifonden, juni 2021

sammenhængende forløb og kigge på, om de er på arbejdsmarkedet eller i et socialt fællesskab?” Kommunalt bør man have forløb eller planer, siger Theodor Gjerding.

Sind Ungdom-formanden er ikke i tvivl:
- Kort sagt, psykiatrien fungerer ikke, som det er nu.

Skeptisk efter udskydelser

I en tv-debat efter coronanedlukningen stod samtlige partiledere og ville prioritere børn og unges trivsel. Karen Frese var overrasket over, at partilederne pludselig synes, at psykiatrien var enormt vigtig efter at have syltet området i årevis. Hun endte med at slukke tv’et i raseri.

- Det virkede påtaget. Jeg er helt overbevist om, at hvis du går ind og spørger, hvad de synes, så mener de, at der skal gøres noget, at psykiatriplanen er udskudt og er kommet for sent, det er også et vigtigt emne og blah, blah, blah. De synes jo, alting er vigtigt. Men det handler om, hvilke sager man prioriterer hvornår, siger Karen Frese.

Hun er sikker på, at emnet er vigtigt for partilederne, men når emnet ikke længere er øverst på spisesedlen, forsvinder debatten.

- Man kan hente nogle billige point på at lave lappeløsninger, som man gjorde med gratis psykologhjælp. Det løser bare ikke de grundlæggende problematikker. Du kan ikke sætte et plaster på et åbent kraniebrud, men det er det, man gør. Der er ikke nogen tiltag, der kan stå alene, siger Karen Frese.

Under sit eget forløb mistede Karen Frese tilliden til systemet. Hun mener, at området mangler reelt fokus, og Theodor Gjerding er enig. Der er dog håb om forandring. I januar blev et fagligt oplæg til en tiårig psykiatriplan offentliggjort med 37 anbefalinger. Forslaget får ros fra Theodor og Karen, men forløbet har været symptomatisk for hele området.

- Det største problem er, at man har syltet området i rigtig mange år. Nu er der endelig kommet det faglige oplæg, et rigtig godt oplæg. Jeg synes, det siger meget om de valg, man har taget omkring psykiatrien, at alting bliver udskudt og udskudt. Det her er første skridt på vejen, og så bliver det forhåbentlig til noget. Men hvis du spørger alle indenfor det her område, tror jeg, alle vil være skeptiske, siger han.

Der er derfor heller ikke den store tiltro til, at en kommende politisk aftale kommer til at leve op til det faglige oplæg. En gennemgribende plan er dyr, men Theodor Gjerding mener ikke, økonomien skal bestemme.

- Det er mennesker, vi snakker om. Man kan ikke sætte pris på menneskers trivsel eller menneskers liv. Psykiatri handler om menneskeliv og unge menneskers fremtid.

”Hver aften græder jeg”

Selvom mental trivsel og mistrivsel er blevet noget, flere taler om – særligt efter to år med corona, hjemsendelser og nedlukninger – er der meget lang vej igen for psykiatrien.

- Jeg kan jo se på nogle af dem, jeg møder, at der er rigtig mange børn og unge, der mistrives og ikke tør åbne op. Det kan være uoverskueligt: Bliver man mødt af forståelse og hjælp eller stigmatisering og tabu, spørger Theodor Gjerding.

Det er en følelse, som mange unge sidder med, siger han, hvilket bekræftes af undersøgelser og Børnetelefonen.

En anonym 19-årig skriver på Sind Ungdoms hjemmeside:

“Jeg sætter en facade op, så folk ikke ved, hvordan jeg rigtig har det. Hver aften græder jeg på mit værelse. Jeg vil gerne have hjælp, men kan bedst lide at klare alting selv og tør ikke bede om det. Jeg giver ingen en chance for at se, jeg har det dårligt.”

Hver fjerde unge kvinde har dårligt mentalt helbred

- ▶ Det er en overhyppighed af mænd, der bliver diagnosticeret med skizofreni og misbrug, mens der er en overhyppighed af kvinder, som bliver diagnosticeret med depression og bipolar lidelse.
- ▶ I 2017 angiver 13,5 af danske kvinder, at de har dårligt psykisk helbred, mens det er 10,1 pct. af mændene, der vurderer, at deres psykiske helbred er dårligt.
- ▶ Det er særligt unge kvinder, der lider af dårligt mentalt helbred. 23,8 pct. af kvinder i aldersgruppen 16-24 år vurderer, at deres mentale helbred er dårligt. Det er dobbelt så mange som den jævnaldrende gruppe blandt mænd.
- ▶ Det selvrapporterede tal falder på tværs af aldersgrupperne desto ældre gruppen bliver indtil 75 års alderen. Herefter stiger den mentale mistrivsel igen.

Kilde: Psykiatrifonden, juni 2021

”Man kan hente nogle billige point på at lave lappeløsninger, som man gjorde med gratis psykologhjælp. Det løser bare ikke de grundlæggende problematikker. Du kan ikke sætte et plaster på et åbent kraniebrud, men det er det, man gør.”

Karen Frese,
bestyrelsesmedlem i Sind Ungdom

Theodor Gjerding og Karen Frese har begge tidligere været aktive i det politiske ungdomsmiljø i henholdsvis DSU og VU. Ikke desto mindre stiller de begge spørgsmålstegn ved, hvorvidt politikerne er parat til at give psykiatrien et nødvendigt og varigt løft.

Foto: Nikolai Linares, Scanpix

Utålmodig efter handling: Udspil for psykiatrien lader vente på sig

Psykisk sårbarhed er kommet på den politiske dagsorden. En tiårsplan for psykiatrien er på vej, men handling på området har haft lange udsigter.

Af Mads Hvid
mads@kommunen.dk

Der er nok af problemer at tage fat på. Utilstrækkelig tilgængelighed, kapacitet, kvalitet, sammenhæng og forebyggelse samt stigmatisering. Det er nogle af hovedproblemerne for psykiatrien og kommunernes indsats over for mistrivsel og borgere med psykiske lidelser.

Sådan lyder det i et fagligt oplæg til en tiårsplan for psykiatrien, der blev fremlagt i januar, hvor fagfolk fra Sundheds- og Socialstyrelsen, parter på området og 44 forskellige organisationer har været involveret i arbejdet. Det blev skudt i gang i sommeren 2020, men er tre gange blevet udskudt.

Nu har Folketinget fået 37 anbefalinger til en styrket psykiatri. Der skal skabes sammenhængende indsats på tværs af systemer, øget tilgængelighed, en klarere opgavefordeling, og forebyggelse og opsporing blandt børn og unge skal styrkes.

Der er derfor et klart oplæg til at gentænke psykiatrien, men regeringens position inden forhandlingerne er uklar.

At svare eller ikke at svare

Kommunen.dk ville gerne have spurgt socialminister Astrid Krag (S), hvordan socialområdet skal inddrages i en kommende psykiatriplan, og hvordan forebyggelse blandt børn og unge skal styrkes. Ministeren ville i første omgang gerne give et skriftligt svar, men

skiftede mening. Hun ønsker ikke at udtale sig om noget på området, da forhandlingerne ikke er gået i gang.

Hvornår forhandlingerne går i gang, er ligeledes uklart. I januar blev sundhedsminister Magnus Heunicke (S) spurgt om det i Folketingssalen. Der kom ikke noget konkret svar eller en tidshorisont på, hvornår regeringen er klar med et udspil, og forhandlingerne kan begynde. Men arbejdet er i gang;

“Vi kommer til at gøre det her arbejde grundigt, og vi kommer ikke til at gøre noget, der foranlediger, at vi om tre år siger, at

det var hastværk, og at det ikke var grundigt nok,” lød ministerens svar.

Udspil lader vente på sig

Det er langt fra noget nyt, at der er behov for bedre overgange i systemet. Forskellige projekter har tidligere sat fokus på en helhedsorienteret indsats på tværs af instanser. De fleste indsatser har dog været satspuljeprodukter og er forsvundet igen, når bevillingen er sluppet op.

Tidligere ville Folketinget gentænke rammerne for at skabe sammenhæng. I 2018 indgik den daværende regering en aftale med bl.a. Socialdemokratiet om “rammerne for en helhedsorienteret indsats for borgere med komplekse problemer”. Her aftalte man fx, at der skulle tages et opgør med silotænkning og laves en “ny hovedlov” på tværs af fagområder.

Hovedloven havde til formål at skabe ét samlet tilbud og en “sammenhængende udredning

på tværs af relevante fagområder”. Forligspartierne skulle mødes i første halvdel af 2019 for at drøfte et forslag til en hovedlov, men det er endnu ikke fremlagt.

I slutningen af 2020 forventede Socialministeriet, at en hovedlov kunne træde i kraft i januar 2022. Det blev Astrid Krag spurgt til i juni, hvor ministeren svarede, at corona havde forsinket arbejdet, og at der ikke var en tidshorisont. Ministeriet oplyser i januar til Kommunen.dk, at der stadig ikke er en tidsplan.

I tiårsplanen for psykiatrien nævnes også kort, at arbejdet med en hovedlov forventes at strømline relevante indsatser. Psykiatriplanen er udskudt tre gange, og hovedloven har ventet siden 2018. I begge tilfælde er der lovet en aftale, men der er fortsat ingen udsigt til hvornår.

Partier melder klar

Spørgsmålet til Magnus Heunicke om en tidshorisont for forhandling om en psykiatriplan blev stillet af Jane Heitmann, der er Venstres psykiatriordfører og formand for Sundhedsudvalget. Og kommende forhandlinger har hun stadig intet hørt om.

- Der har været helt stille. Det undrer mig, at regeringen ikke har lagt sit forslag frem eller indkaldt de relevante ordførere på området til forhandlinger. Vi er meget utålmodige med at komme i gang, vi har ventet længe nok, siger hun.

Jane Heitmann fortæller, at Venstre er enig i de prioriteringer, Sundhedsstyrelsen har lagt op til. Selv vil Venstre bl.a. have fokus på patienter med dobbeltdiagnoser og misbrug samt hele børne- og ungeområdet.

Regeringen afsatte i sommeren 2020 600 mio. kr. årligt til psykiatrien med opbakning fra De Radikale, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet.

“Vi kommer til at gøre det her arbejde grundigt, og vi kommer ikke til at gøre noget, der foranlediger, at vi om tre år siger, at det var hastværk, og at det ikke var grundigt nok.”

Magnus Heunicke (S), sundhedsminister

Gratis hjælp, men lange ventetider

- Regeringen, Enhedslisten, SF, De Radikale og Alternativet har gjort den gratis psykologordning permanent og udvidet den, så den nu er et tilbud til de 18-24-årige - ikke kun de 18-21-årige.
- Der er dog rekordlang ventetid på psykologhjælp, viser en spørgeskemaundersøgelse, som Dansk Psykolog Forening foretog i maj 2021. Foreningen har spurgt de medlemmer, som kan tage imod patienter henvist fra en praktiserende læge - altså psykologer med ydernummer. Her er ventetiden i gennemsnit 14 uger.

Kilde: Psykiatrifonden, juni 2021

Pressede skolepsykologer bliver børnenes problem

Skolernes PPR-enheder mangler kapacitet og ressourcer, og opgaverne vokser. Tid til vigtig forebyggelse er i stedet gået til behandling.

Af Mads Hvid
mads@kommunen.dk

Trivslen i folkeskolen er faldet over en årrække, og flere børn oplever psykiske udfordringer. I kommunerne er det PPR, der skal sikre trivsel i skoler og daginstitutioner. Alle tiltag og henvisninger til behandling tager afsæt i PPR's vurderinger, som dermed er fundamentet for enhver indsats.

PPR-indsatsen i kommunerne er dog under stadig større pres. Opgaverne vokser i omfang, og det betyder, at der er blevet mindre tid til forebyggelse og til at tage sig af børnene.

I 2021 foretog Vive en undersøgelse blandt PPR-ledere, der viste, at 83 pct. har oplevet stigende eller markant stigende udvikling i børn og unge i psykisk mistrivsel de seneste fem år, mens 90 pct. samtidig oplever, at kommunen ikke lykkes med hjælp til børn med særlige behov.

Forældre og organisationer har længe kritiseret PPR-indsatserne. Forebyggelsen er utilstrækkelig, og ventetiden på kontakt eller en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) er for lang. Det betyder i sidste ende, at vigtig hjælp til børn bliver forsinket. Samtidig mangler PPR-enhederne ressourcer til at kunne følge med den voksende opgave-byrde.

Henvises for hurtigt

Det er blandt andet et stigende arbejds-pres, som kommer af, at flere forældre og skoler ønsker at få undersøgt et barns behov. Dermed skal PPR-enheder udføre flere vurderinger, som tager tiden fra indsatser ude i klasserne til vurderinger ved et skrivebord. Den manglende tid og fokus på forebyggelse skaber

bekymring for, om flere henvises for hurtigt.

- Vi kommer til at henvise flere børn med problemer i stedet for at starte med at arbejde med udfordringerne i deres nuværende miljø. Vi risikerer, at vi hurtigt kommer til at sige, at det er noget i barnet, der skal gøres

noget ved, i stedet for at kigge på rammerne omkring barnet, siger Jette Lentz, formand for Pædagogisk Psykologisk Forening.

- Hvis kapaciteten ikke er der i PPR til arbejdet med forebyggelse i tæt samspil med skoler, forældre og børnene, er der risiko for, at flere ender med at blive henvist, fordi de ikke får dækket deres behov i deres læringsmiljø. Nogle steder bliver behovet så stort, at der hurtigt henvises til andre instanser, for at skuldrene lige kan falde ned, siger Jette Lentz.

Det er svært at danne et samlet overblik over PPR-indsatserne, da kommunerne organiserer områ-

det vidt forskelligt. Svar fra PPR i 60 forskellige kommuner viser, at kun få opgør sager og registrerer ventetid. Flere pointerer, at det er svært, da sagerne er forskellige og prioriteres efter behov.

Mange vurderer dog, at ventetiden på påbegyndelse af en PPV er omkring fire måneder. Nogle har op til et års ventetid i nogle sager.

Ifølge Lægeforeningen var der sidste år mere end to måneders ventetid på en vurdering i seks ud af ti kommuner. Nogle steder har corona været med til yderligere at øge ventetiden. Derfor afsatte Folketinget sidste år 88 mio. kr. til at styrke trivslen, heraf 44 mio. kr. målrettet PPR.

Manglende midler

Børne- og Undervisningsministeriet har tidligere oplyst til Kommunen.dk, at det hverken har data på indsatser eller ventetid. På finansloven for 2022 blev der afsat tre mio. kr. til en kortlægning af PPR's udfordringer, fx ventetider.

En evaluering fra Socialstyrelsen pegede sidste år på, at en målrettet og forebyggende indsats kan øge den sociale og psykiske trivsel.

- Vi arbejder på ikke at lave nær så lange PPV'er med for lange beskrivelser af forløb, men mere korte og konkrete. Lige nu bruger vi rigtig meget tid på det i stedet for det forebyggende arbejde, siger Jette Lentz.

Men en styrket indsats kræver ressourcer, og hvis PPR skal ud og arbejde med det enkelte barn, skal der tilføres midler. Det er nødvendigt, hvis barnet skal spares for problemer på længere sigt.

- Det er vigtigt, at vi er helt tæt på skolerne. Når der er lavet en vurdering, skal vi ikke bare slippe barnet, men følge det og sikre, at der er den fornødne pædagogiske støtte. Men hvis man ikke har kapaciteten, kan man blive nødt til bare at gå videre til den næste vurdering, der skal laves, siger Jette Lentz.

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

- ▶ PPR's primære opgave er at yde rådgivning og vejledning til forældre samt lærere, pædagoger og andre professionelle på børneområdet. PPR's arbejde tager udgangspunkt i en rådgivende tilgang, hvor målet er at vejlede/rådgive de voksne omkring børnene, således at der skabes så optimale udviklingsmiljøer som muligt.
- ▶ Specialpædagogisk bistand bevilges på baggrund af en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV), der foretages af PPR. I skolen er det som hovedregel skolelederen, som kan indstille til en PPV. Forældre kan anmode skolelederen om en indstilling. Det er skolelederen, der træffer endelig afgørelse om bevilling af specialpædagogisk bistand.

Kilde: Psykiatrifonden, juni 2021

Kommuner og regioner fejler i samarbejde om sårbare børn

Samarbejdet halter gevaldigt mellem kommunerne og børnepsykiatrien. Hjælp til psykisk sårbare børn forsinkes og forværrer problemerne.

Af Mads Hvid

mads@kommunen.dk

Mistrivslen blandt børn og unge vokser, mens de offentlige systemer spiller fallit i håndteringen, og der eskalerer et problem, som både er en sundhedsmæssig og økonomisk bombe.

Ansvar for børn og unge i mistrivsel eller med psykiske problemer ligger hos både kommuner og regioner. Kommunernes og regionernes indsatser hænger sammen, og mulighederne for hjælp afhænger gerne af hinanden. Men samarbejdet fungerer ikke, lyder det fra begge sider.

Ifølge Vidensrådet for Forebyggelse oplever mindst 16 pct. af alle børn under ti år betydelige mentale problemer. For otte pct. af børnene ender det med en diagnose.

Kommunerne har en stor del af ansvaret for indsatser og hjælp til børnene med psykiske udfordringer. Men det kringledede system med forskellig og opdelt lovgivning spænder ben i deres arbejde.

- Jo længere tid der går, jo dårligere kan børnene risikere at få det, og jo flere symptomer kan de få. Samtidig mister forældrene ofte deres overskud til at yde den omsorg, som barnet har brug for, siger Sisi Ploug, formand for Dansk Socialrådgiverforenings Faggruppe for Børn, Unge og Familie.

Uklar ansvarsfordeling

Børne- og ungdomspsykiatrien hører under sundhedsloven, og den står for udredning af børn og efterfølgende behandling. Behandlingen er dog i høj grad endt hos kommunerne. Kommunerne har ansvaret for fore-

byggelse og efterfølgende støtte og hjælp, som er underlagt serviceloven, og for det serviceniveau, de selv har fastsat.

”Helt grundlæggende er det to forskellige systemer, der kan have vanskeligt ved, at kommunikere sammen.”

- Katrine Iversen, Vive

Systemet kan virke uigenomsigtigt og uigennemskueligt. Både folkeskole-, dagtilbuds- og psykiatriloven spiller også en rolle i hjælpen. Forældrenes vej mod hjælp kan derfor nå omkring skolen, PPR, flere kommunale forvaltninger, praktiserende læge og i sidste ende børne- og ungdomspsykiatrien, før der er hjælp at hente.

For nogle bliver det en kamp med konsekvenser for både barn og familie.

I Region Nordjylland viser en undersøgelse, at forældre oplevede en lang og hård vej til, at deres barn fik en henvisning til psykiatrien. 60 pct. af forældre-

ne havde svært ved at finde information om, hvor de skulle henvende sig for hjælp. I gennemsnit havde forældrene allerede været i kontakt med tre forskellige instanser to år, før de endelig fik en henvisning. Flere forældre ender selv med psykiske problemer som fx stress eller depression.

Sisi Ploug oplever, at sammenhængen mellem sektorerne er blevet bedre, siden hun startede i faget. Men samarbejdet mellem regioner og kommuner halter.

- Man står med børn og unge, der nogle gange falder mellem to stole. Hvis børn- og ungdomspsykiatrien ikke vil lave en udredning, bliver de sendt tilbage til kommunen, og så kan vi risikere at stå og ikke vide, hvad vi videre skal gøre, siger hun.

Der kan let opstå tvivl i service- og sundhedsloven om, hvor ansvaret ligger. Det har ført til forskellig praksis rundt i landet med lange ventetider og forskellige krav om dokumentation. Det kan yderligere besværliggøre arbejdet og forlænge udsigten til behandling. Selv når barnet endelig er blevet udredt, er hjælpen stadig ikke lige for.

- Når et barn er udredt, kommer de tilbage og skal have kommunale indsatser. Nogle gange har psykiatrien allerede fundet nogle foranstaltninger, men vi kan ikke bare sige ja til det, for vi har en anden lovgivning, vi skal overholde, og vi vurderer ikke altid, at der er brug for det samme, siger Sisi Ploug.

Hun oplever kort sagt systemer, der ikke taler sammen.

- Det handler rigtig meget om samarbejde og respekt for hinandens faglighed. Vi har brug for en fælles tovholder, så forældrene får den samme fortælling, uanset om det er hos kommunen eller psykiatrien.

Reduceret psykiatri

Formanden for Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Linda Hardisty Bramsen, oplever også benspænd. Da kommunerne på skole- og socialområdet sætter

Flere børn ender i kontakt med psykiatrien. Men vejen derhen kan være lang og ikke ligetil. Den Sociale Blomsterhave på Bispebjerg Hospital er tilegnet psykisk sårbare, hvor brugerne kan dyrke jorden og finde ro i grønne omgivelser.

Foto: Mads Jensen, Biofoto, Ritzau Scanpix

deres eget serviceniveau, må psykiatrien fx ikke give direkte og konkrete anbefalinger til et passende tilbud efter en udredning, men kun beskrive barnets behov. Beslutningen ligger hos kommunen.

Ofte går personalet i psykiatrien dog et skridt videre og kommer med konkrete forslag for det enkelte barn i stedet for kun at beskrive barnets vanskeligheder og behov. Men uden at pege på hvordan og af hvem.

- Det skyldes nok, at vi nogle gange har oplevet, at barnet ikke har fået den tilstrækkelige eller rette hjælp af kommunen, siger Linda Hardisty Bramsen.

Flere unge kommer for sent i kontakt med børne- og ungdomspsykiatrien, vurderer Linda Hardisty Bramsen. Hvis det sker, risikerer det at føre til følgesygdomme som depression og angst.

Hun ønsker et tættere samarbejde med kommunerne og ser gerne, at der i lovgivningen stilles krav, da samarbejdet i dag ofte er båret lokalt af personlige relationer. Linda Hardisty Bramsen påpeger desuden, at det er vigtigt at få involveret speciallægerne på den rette måde. De vil gerne i kontakt med familierne og kunne tilbyde forløb, som de er uddannet til - ellers risikerer man, at speciallægerne søger mod det private.

- Vi vil rigtig gerne et bedre samarbejde. Vi skal ikke eje for-

løbene, men vi skal bidrage med vores specialiserede faglighed om børne- og ungdomspsykiatri sammen med de andre omkring barnet, siger Linda Hardisty Bramsen.

Vidt forskellige systemer

Problemerne er velkendte, mener Katrine Iversen, chefanalytiker hos Vive. Der er brug for en styrket indsats over for psykisk sårbare børn. Lovgivningen og organiseringen af området er en del af problemernes hovedårsag.

- Serviceloven er én lov, og sundhedsloven er en anden, og der er stor forskel på den gældende lovgivning i psykiatrien og i kommunerne. Helt grundlæggende er det to forskellige systemer, der kan have vanskeligt ved at kommunikere sammen, siger Katrine Iversen.

Regioner og kommuner indgår samarbejdsaftaler om opgaver og ansvar, men pres på området og økonomien giver begrænsninger. Sammen med lovgivningen skaber det barrierer for en klar ansvarsfordeling, som kommuner og regioner heller ikke altid selv er enige om.

Katrine Iversen har tidligere været med til at undersøge udfordringerne på området blandt kommunale social- og fagchefer. Hele 96 pct. oplever problemer med sammenhæng og koordinering på tværs af socialområdet og psykiatrien - heraf oplever 41 pct. "ret store udfordringer". Hvor det går galt, er dog ikke til at sige.

- Det ville være hensigtsmæssigt, hvis man med et helhedsperspektiv granskede den samlede indsats og særligt på tværs af lovgivning og politiske niveauer. En tidlig forebyggende indsats og investering kan spare barnet for mange problemer, for gives der ikke den rette støtte, kan det forværre udfordringerne på lang sigt, siger hun.

Udsigten til en helhedsorienteret indsats kan være på vej, efter at et fagligt oplæg til en ti-årsplan for psykiatrien blev offentliggjort med en række

anbefalinger til en politisk aftale. Nu afventes den politiske aftale, og hvordan den vil styrke samarbejdet - eller bare rydde op i det organisatoriske kludetæppe mellem regionerne og kommunerne. I sidste ende handler det om børnenes trivsel.

”Jo længere tid, der går, jo dårligere kan børnene risikere at få det, og jo flere symptomer kan de få. Samtidig mister forældrene ofte deres overskud til at yde den omsorg, som barnet har brug for.”

- Sisi Ploug, formand for Dansk Socialrådgiverforenings Faggruppe for Børn, Unge og Familie

- Forældre oplever det som en kamp alene at blive henvist til psykiatrien. Når man så først er kommet igennem, kan der være ventelister på at blive udredt. I mellemtiden kan barnet få det værre, for der iværksættes i hovedreglen ikke indsatser, før der ligger en færdig udredning, siger Katrine Iversen og tilføjer:

- Jeg kan være bange for, at det ikke sker hurtigt nok til at få vendt børnene i døren og iværksat indsatser, inden det får langsigtede konsekvenser.

Psykiske problemer i hver eneste skoleklasse

- ▶ Flere og flere unge oplever psykisk mistrivsel. I 2002 oplevede 38 pct. af 15-årige drenge en høj livstilfredshed, hvilket er faldet til 27 pct. i 2018. Blandt piger er det faldet fra 30 pct. i 2002 til 20 pct. i 2018.
- ▶ I hver eneste skoleklasse sidder der et eller to børn med så store psykiske problemer, at de har brug for professionel hjælp. 5-12 pct. af børn og unge rapporterede i 2018, at de ofte følte sig ensomme.

Kilde: Psykiatrifonden, juni 2021

Topledelse skal foregå mindre ad fordøren, mere ad bagdøren

Niels Højberg ved borgmester Jacob Bundsgaards side som embedsværkets øverste leder og rådgiver. Niels Højberg har været stadsdirektør i 14 år, og det er væsentligt længere end de fleste kommunale topchefer.

Foto: Casper Dalhoff, Ritzau Scanpix

Kommunale chefer skal sætte medarbejdere og borgere i centrum for at få reformer til at virke, mener Niels Højberg, afgående stadsdirektør i Aarhus.

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Niels Højberg ligner på mange måder prototypen på den klassiske embedsmand: En grående mand i diskret jakkesæt. Omtrent en cliché i det klassiske indrettede hjørnekontor på Aarhus Rådhus, hvor stadsdirektøren - "direktøren for det hele" - har sin arbejdsplads.

Flashy vil ingen kalde ham. Det hører sig heller ikke til hos administrative chefer for skatteborgernes penge. "En grå eminence" lyder mest som en ondskefuld karakteristik, som skyder forbi skiven, omend man kan nikke genkendende til paradokset mellem anonym fremtoning og magt/indflydelse.

Det sidste er svært at overdribe i Niels Højbergs tilfælde. Få, hvis nogen i den offentlige administration har gennemført en tilsvarende camino-vandring i topembeder: Fra Finansministeriet via de gamle amter og regionerne til topjobbet i landets næststørste by, hvor han har sidste arbejdsdag 28. februar, fire dage efter sin 68 års fødselsdag. Undervejs har han siddet i udvalg, kommissioner og rådgivende organer som få kolleger.

Kendt af alle i det politisk/administrative system, men af få i offentligheden uden for sin by. Diskret til det sidste, men ingen skal tage fejl af Niels Højberg. Bag brillerne lyser øjnene af engagement, når samtalen cirkler om ledelse i almindelighed og topledelse i det offentlige system i særdeleshed.

Han lyder ikke som en træt funktionær, mæt af bureaukrati og på vej på pension. Men det er han heller ikke, for 1. marts tager han fat på sin næste ansættelse, på Aarhus Universitet som ekspert i offentlig ledelse.

- Jeg skal ikke pensioneres, for det er alt for spændende, hvad jeg beskæftiger mig med, forklarer Niels Højberg.

Indflydelse vil Niels Højberg fortsat udøve, selv om perspektivet bliver et andet, når han for anden gang i karrieren får arbejdsplads på Aarhus Universitet, en lille kilometer mod nordvest.

- Jeg synes, Aarhus er i god stand, vi har digitaliseret og effektiviseret for hundreder af millioner. I 2009 var der 79 kommunalt ansatte per 1000 indbyggere, i dag er der 63! Nu glæder jeg mig til igen at prøve noget nyt og kunne bruge mine erfaringer i blandt andet undervisning, siger han.

Den yngste og den ældste
Da Niels Højberg blev kommunaldirektør for første gang i

Ringkøbing Kommune, var han landets yngste som 35-årig. I dag er han den ældste.

Det er måske også en slags forklaring på, hvorfor han stopper netop nu. Det går ellers godt i Aarhus, hvor blandt andet en række af byens store projekter, Marselis-tunnelen og kollektiv trafik-løsning i fire verdenshjørner, er sat på skinner.

Niels Højberg har været med gennem det meste af processen, men skal han karakterisere sine 14 år - næsten rekordmange i branchen - er det med en anden overskrift.

"Netop lederne i forreste linje i det offentlige oplever mest stress og mistrivsel. Derfor er det vigtigt, at de føler sig involveret og ikke bare kommer til at administrere beslutninger, de ikke er enige i."

Niels Højberg

- I Aarhus Kommune som alle andre steder har offentlig ledelse handlet om rationalisering. Om at jonglere rundt med ressourcerne, fordele tingene bedre og opnå besparelser med et minimum af forringelser for borgerne. Sådan var det allerede, da jeg startede i Finansministeriet midt i 1980'erne, og det har præget hele det offentlige system lige siden. Man gør sig næppe forestillinger om, hvor kompliceret den proces er, siger stadsdirektøren.

Netop processen har og gør han sig mange tanker om, og det ligger ham på sinde at dreje fokus hele vejen fra topledelse, ned gennem systemet og ud til borgerne.

- Vi har meget ledelse gennem fordøren. Hvor man holder politikerne ajour og administrerer beslutninger på topniveau i

tæt kontakt med politikerne. Men vi har brug for meget mere ledelse ad bagdøren ned gennem systemet, siger Niels Højberg, som vil give ejerskab hele vejen igennem organisationen til de forandringer, som er nødvendige.

Processen skal omfatte alle
Topstyring kan være nødvendig i forhold til at overholde budgetter og overordnede mål. Men for Niels Højberg er det afgørende, at man giver indflydelse og selvbestemmelse i forandringer. Både fordi sandsynligheden for succes vokser betragteligt, hvis man er enig i målene, og for at give plads til indflydelse og kreativitet.

I en sparerunde er det derfor en god idé at give de enkelte forvaltninger og institutioner muligheder for at finde besparelser uden på forhånd at sætte beløb på, mener Niels Højberg. Så finder de måske bedre løsninger og slipper i den sidste ende billigere, end hvis de mødes med massive sparekrav.

Filosofien med uddelegering af ansvar og indflydelse virker også den anden vej. Niels Højberg nævner som eksempel, at Aarhus Kommune for nogle år siden fik 40 mio. kr. ekstra på budgettet. Forvaltningen fik lov til at disponere over beløbet og investere i initiativer mod at love 150 mio. kr. i udbytte i form af rationaliseringsgevinster.

- Politikerne sagde ja, og det kom der 37 initiativer ud af. Ikke alle gav overskud, nogle gik kun lige i nul, men mange af dem kører fortsat, fortæller Niels Højberg.

I samme ombæring roser han frikommuneforsøgene, der fx lige nu giver ledelsen på de enkelte folkeskoler i Esbjerg mulighed for at indføre kortere skoledage. Medejerskab til processen giver et bedre arbejdsmiljø og resultater.

- Netop lederne i forreste linje i det offentlige oplever mest stress og mistrivsel. Derfor er det vigtigt, at de føler sig involveret og ikke bare kommer til at administrere beslutninger, de ikke er enige i, siger Niels Højberg.

Borger- eller brugerinddragelse

Medinddragelse skal ikke kun gælde internt i kommunen. Niels Højberg vil tage skridtet videre og give borgerne større indflydelse. Fjerne skellet og den usynlige mur, som gør offentlig administration til en fremmed planet for brugerne.

Her har kommunerne fortsat en udfordring.

Alene sprogbrugen er en barriere, mener Niels Højberg, som ikke bryder sig om begrebet "borgerinddragelse" med dets underliggende klientgørelse. Man kunne vende perspektivet og se kommunen fra brugernes perspektiv, mener han.

- Dialogen med brugere og borgere er blevet vanskeligere med ekkokamrene på sociale

medier. Polariseringen vokser, og de mest aggressive råber højest.

Niels Højberg nævner den løbende debat om byfornyelse i Aarhus. Her har protestgrupper erobret dagsordenen og efter Niels Højbergs mening fjernet sagligheden i debatten, som ikke levner meget plads til hverken fakta eller nuancer.

- Altså man kæmper mod "fortætning" i byen, men byen er ikke tættere bebygget end tidligere - tværtimod. Og om vi vil det eller ej, øges befolkningen med 3.000 om året alene på grund af fødselstallet, med mindre vi indfører etbarnspolitik. Skal vi så anlægge, hvad der svarer til et nyt Hornslet, et sted ude i naturen i stedet for at øge boligmassen der, hvor folk gerne vil bo, og hvor det giver res-

sourcemæssig mening, spørger Niels Højberg.

Han savner rummet for den fornuftige meningsudveksling, men fralægger sig ikke det offentlige ansvar i den sammenhæng.

- Vi skal være bedre til at involvere borgergrupper tidligere i processen og give dem indflydelse. Og også erkende, at information og dialog skal tilpasses de mennesker, vi vil have i tale, siger han med henvisning til, at to tredjedele af befolkningen i det centrale Aarhus er mellem 20 og 30 år, mens den aldersgruppe er næsten nul i nogle af oplandsbyerne.

- De skal ikke nødvendigvis adresseres på samme måde, fordi ønsker og behov er forskellige. Her kan vi stadig forbedre os, siger stadsdirektøren.

Niels Højberg

- ▶ Cand.scient.pol. et art, M. Phil.
- ▶ Født 1954 i Them ved Silkeborg
- ▶ Bosat i Aarhus, gift med cand.cur. Christel Højberg, far til en voksen søn
- Uddannelser:**
 - ▶ Mastergrad i samfundsvidenskab (M. Phil.), Glasgow University 1986
 - ▶ Kandidatsamen i statskundskab (cand.scient.pol.), Aarhus Universitet 1984
 - ▶ Bifag i filosofi (exam.art.) Aarhus Universitet 1979
- Ansættelser:**
 - ▶ Ledelsesekspert og rådgiver, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet fra 1./3. 2022
 - ▶ Stadsdirektør, Aarhus Kommune, 2008-2022
 - ▶ Universitetsdirektør, Aarhus Universitet, 2007-2008
 - ▶ Amtsdirektør, Fyns Amt / administrerende direktør, Region Syddanmark 2002-2007
 - ▶ Amtsdirektør, Viborg Amt 1998-2002
 - ▶ Direktør for skole- og socialområdet, Ringkøbing Amt 1993-1998
 - ▶ Kommunaldirektør, Ringkøbing Kommune 1989-1993
 - ▶ Sekretariatschef, socialforvaltningen, Ringkøbing Amt 1987-1989
 - ▶ Fuldmægtig, Budgetdepartementet, Finansministeriet 1986-1987
 - ▶ "Årets Kommunale Beslutningstager", 2010 og 2011
 - ▶ Formand for Kommunaldirektørforeningen (Komdir), 2013-2015

Byrødder kan ikke længere sno sig udenom at have en holdning til seksualitet og køn

strategi

Af **Maria Steno**, kommunikationsrådgiver og tidligere kommunalpolitiker i Birkerød/Rudersdal

I den kommende valgperiode vil debatten om seksualitet og køn for alvor sprede sig i kommunerne. Nye unge politikerprofiler sætter en ny dagsorden, og regnbueflaget blafre allerede i så forskellige kommuner som Stevns og Sønderborg. Er debatten ikke allerede på dagsordenen i din kommune, så vil den komme det.

I forbindelse med valgkampen var jeg inviteret til at facilitere en paneldebat på Odsherred Gymnasium. Forinden havde vi bedt eleverne fortælle, hvilke temaer de særligt gerne ville have politikerne til at forholde sig til. Topscoreren var seksualundervisning. Desværre endte debatten med at blive aflyst på grund af corona. Jeg var ellers nysgerrig på, hvordan partierne i panelet ville komme omkring det tema, som mildest talt ikke sidder på rygraden af den typiske kandidat. Det gør den derimod hos nogle få unge kandidater, som havde gjort bedre seksualundervisning til en mærkesag i valgkampen. De unge kandidater ville sætte seksualitet og køn på dagsordenen i kommunerne.

Storbyerne går forrest

Som den radikale sexisme-debattør Freja Fokdal (født 1996), der gik til valg på tre ting: bedre forhold for cyklister, styrket seksualundervisning og mere gadebelysning. Hvorpå hun strøg direkte ind i kommunalbestyrelsen på Frederiksberg. I en paneldebat i Aarhus kædede Venstres nummer to på listen, Mathilde Hjort Bressum (født 1998), behovet for bedre seksualundervisning direkte sammen med trivsel og mistrivsel hos kommunens unge.

I Københavns Kommune var flere penge til seksual- og klimaundervisning ungerådets største ønske til efterårets budgetforhandlinger. Forslaget blev imødekommet af Borgerrepræsentationen, som på de unges opfordring afsatte 6,3 mio. kr. til blandt andet bedre seksualundervisning.

Debatten handler ikke om at rulle kondomer på agurker. Det handler om kultur, køn, relationer og ikke mindst ligestilling. Derfor ses der også en rød tråd til de seneste års metoo- og samtykkedebat, men det handler om mere end det.

Noget i gære

I Odense Kommune gik viceborgmester Tim Vermund (S) (født 1983) til valg på at sætte fokus på LGBT+ problemstillinger i seksualundervisningen og ikke mindst skabe et bedre socialt miljø og flere tilbud for LGBT+ personer i Odense. Det ønske blev imødekommet allerede i efterårets budgetforhandlinger. Også det nye byråd i Aarhus handler. Det har på sit allerførste møde i 2022 besluttet at udarbejde en LGBT+ politik.

Det er nemt at affeje ovenstående eksempler som et storbyfænomen, men under priden sidste sommer prydede regnbueflaget rådhuset i så forskellige kommuner som Stevns, Faxe, Vordingborg, Sønderborg og Randers. Så noget er i gære. I Odsherred synes gymnasieeleverne, at seksualundervisning er det vigtigste kommunalpolitiske tema. Iflg. LGBT+ Danmark føler 44 pct. af LGBT+ eleverne i folkeskolen sig udsat for mobning.

Hvad mener kommunalpolitikere i Varde, Viborg og Vordingborg om kønsneutral pædagogik og omklædningsrum, om kvaliteten og bredden af seksualundervisning, og om repræsentationen af LGBT+ personer i kommunens råd, nævn og ledelse? Jeg spørger, fordi jeg ikke ved det. Debatten er trods alt kun lige begyndt.

Køn er kommunalpolitik

I de kommuner, hvor debatten er sat i gang af blandt andet regnbueflag, er de værdipolitiske forskelle mellem partierne blusset op. Alligevel tror jeg, at kommunalpolitikere finder hinanden i pragmatiske løsninger,

når debatten bevæger sig fra symboler til praktik. Når de unge så tydeligt efterspørger det, vil det da være oplagt at opprioritere seksualundervisningen. Når ungdomsskolens klubtilbud bliver gået efter i sømmene, kommer der nok også et tilbud til LGBT+ personer. Når svømmehallen skal renoveres, finder kommunen nok en løsning med ekstra omklædningsrum.

Det er nemt at affeje

ovenstående eksempler som

et storbyfænomen, men under

priden sidste sommer prydede

regnbueflaget rådhuset i så

forskellige kommuner som

Stevns, Faxe, Vordingborg,

Sønderborg og Randers.

Jeg forventer også, at embedsmændene lige så stille redigerer pjecer fra sundhedsplejersken og tandlægen, så de henvender sig til barnets "forældre" og ikke barnets "mor og far". At hr., fru og fr. helt forsvinder fra kommunernes skriftlige henvendelser som en pragmatisk modernisering af sproget.

Spørgsmål om køn og seksualitet er ikke symbolpolitik forbeholdt værdikrigere på sociale medier. Emnet er også helt almindelig kommunalpolitik i Varde, Viborg og Vordingborg.

Lokale og regionale medier skal have en større bid af mediestøtten

Af **Stina Fink Elsing**
stina@kommunen.dk

- Uanset hvor i landet, man bestrider en magtfuld post, skal der være nogen, der bider en i haserne.

Sådan lød det fra kulturminister Ane Halsboe-Jørgensen (S), da hun præsenterede regeringens medieudspil i Sjællandske Mediers hovedkvarter i Ringsted. Derfor skal lokale og regionale medier have en større bid af mediestøtten, mener regeringen. Og da der ikke er lagt op til at gøre kagen større, vil det i givet fald ske på bekostning af de landsdækkende medier. I alt har Medienævnet uddelt 352,9 mio. kr. i redaktionel produktionsstøtte for 2022, heraf er knap 121,9 mio. kr. gået til lokale og regionale medier.

En hjørnesteen i skoen

Det er vigtigt, at lokale og regionale medier sikrer adgang til lokal viden, mener borgmester i Helsingør, Benedikte Kiær (K). Ikke mindst i en tid, hvor informationsstrømmen er enorm. Derfor er hun glad for, at regeringen lægger op til at styrke lokale medier.

- Hvis de bliver for trængte, er der en risiko for, at de i krampetrækninger lader sig styre af, hvad der giver klik, og hvad der kan give flere annoncer. Det vil være meget

ærgerligt, hvis der kan ske sådan nogle kortslutninger, siger hun.

Helsingør Dagblad stod til lukning i 2020, men blev reddet, da Jysk Fynske Medier valgte at købe avisen. Derudover dækkes Helsingør også af Frederiksborg Amts Avis og ugeavisen Lokalavisen Nordsjælland. Det er med til at give en større opmærksomhed på, hvad der foregår i kommunen, mener borgmesteren.

Selv mærker hun det gennem den interesse, der er for, hvad hun og hendes politikerkolleger foretager sig og beslutter.

Støtten til trods er borgmesteren ikke bleg for at gå i rette med medierne. Det viser et opslag på Facebook, hvor hun kaldte Helsingør Dagblad for en "gabestok". Det skete, efter at chefredaktøren i en leder kaldte kulturen i kommunen "rådden" i forbindelse med en sag, som avisen har dækket. I et debatindlæg i avisen skrev borgmesteren efterfølgende:

"Selvfølgelig skal dygtige journalister og vores dagblad holde kommunen og politikerne i ørerne. Det er en af hjørnesteenene i vores samfund. Men det skal ske efter principper om fairness og ordentlighed."

De lokale medier er også en forudsætning for den demokratiske samtale og sammenhængskraft, fordi de

afspejler de lokale problemer og interesser, der er i hverdagen, mener regeringen. Derfor bør man have adgang til nyhedsdækning både lokalt og nationalt, uanset hvem man er, og hvor man bor, lyder det.

- Det er en politisk opgave at sørge for, at den er tilgængelig, siger Ane Halsboe-Jørgensen.

Ikke for mediernes skyld

Og mediestøtten er ikke til for mediernes skyld, understreger hun.

- Når vi bruger skattekrone på det, er det, fordi det har samfundsinteresse.

Ifølge Slots- og Kulturstyrelsen er formålet med mediestøtten da også "at fremme et alsidigt og mangfoldigt udbud af nyheder af samfundsmæssig og kulturel karakter med henblik på styrkelse af det danske demokrati og den demokratiske debat".

Men det kniber med den geografiske mangfoldighed, viser en rapport fra Center for Journalistik ved SDU, som udkom sidste år. Lokale og regionale medier har over en årrække mistet både læsere og annonceindtægter, hvilket har ført til besparelser, lukninger og sammenlægninger. Hver fjerde lokale dagbladsredaktion og ugeavis er således forsvundet på ti år.

Når situationen udvikler sig, er det bare om at følge med.

Vi giver dig væsentlige og konstruktive nyheder på det kommunale og regionale stofområde. Vi forholder os kritisk til den politiske dagsorden, hvor særligt den offentlige sektors udvikling og tendenser optager os. I 20 år har DK Nyt arbejdet sig frem til at være det førende kommunale nyhedsmedie.

Det er alle jer, vi skriver for

DK Nyt læses af alle med interesse for, hvad der rører sig indenfor det kommunal- og regionalpolitiske. DK Nyt er repræsenteret i alle landets kommuner og regioner samt i den private sektor, som arbejder i og med det offentlige.

Gå ind på dknyt.dk, og vælg den abonnementsstype, der passer dig bedst. Eller begynd med gratis daglige nyhedsbreve.

DK **Nyt.**

DK Medier.

DK Medier
dkmedier.dk
Tlf. 4635 3343

Esbjerg
Kanalen 1
6700 Esbjerg

København
Flæsketorvet 68, 1.
1711 København

Christiansborg
Lok. P4-07
1240 København K

Aarhus
Mejlgade 48
8000 Aarhus C

Bornholm
Havnebyggen 5
3740 Svaneke

Socialdemokratiet vil genetablere sin grønne profil

Socialdemokratiet blev straffet for en svag grøn profil til KV21. Men det er Christiansborg-politikken, der halter. Lokalt er partiet på flere områder helt i front, mener lokale S-profiler.

Af Emil Staulund Larsen
emil@kommunen.dk

Budskabet var ikke svært at afkode. Det ligefrem rungede i gaderne i 26 danske byer, da optoget med bannere, trommer og varme luffer gik hujende afsted før kommunalvalget.

- Vi - vil ha' - klimahandling!
Det fik Socialdemokratiet at føle. I røde bastioner som København, Aarhus, Odense og Aalborg gik S godt ti procentpoint tilbage.
- Det er først og fremmest en reaktion mod Socialdemokratiet

på landsplan fra særligt de unge, der går op i klimapolitikken, siger Roger Buch, kommunalforsker hos Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

- Det er ikke, fordi de socialdemokratiske borgmestre pludselig klarer sig dårligt, eller omvendt, at de konservative byrådsmedlemmer klarer sig godt. Det er helt åbenlyst landspolitiske tendenser, der er på spil, vurderer han.

Socialdemokratiet skal tage ved lære af nederlaget fra kommunalvalget, ellers vil partiet stå foran endnu et nederlag til folketingsvalget, mener Roger Buch. Det er derfor kun naturligt, at statsminister Mette Frederiksen allerede i sin nytårstale var klar med et par grønne løfter som grønne indenrigsfly.

Mette Frederiksen gjorde det klart, at en efterspurgt og omdiskuteret CO₂-afgift rammer i løbet af i år med ordene "Hvis du udleder CO₂ - så skal du betale". Det er dog efterfølgende kommet frem, at der formelt set ikke er rykket på tidsplanen fra aftalen for en grøn skattereform fra december 2020. Det har endnu engang fået regeringens støttepartier til at kritisere regeringen for manglende handling på klimaområdet.

Men mens regeringen får kritik, har partiet skærpet sin grønne profil i kommunerne.

Grøn januar i Aarhus

I midten af januar blev Aarhus omdrejningspunkt for to markante, grønne nyheder. Først kunne klima- og energiminister Dan Jørgensen (S) offentliggøre, at Danmarks første storskala

geotermianlæg skulle anlægges i Aarhus, som forventes at kunne levere varme i 2025 og dække 20 pct. af fjernvarmen i Aarhus i 2030.

Kort efter fulgte endnu en grøn nyhed; en intern CO₂-afgift i kommunen på indkøb over 50.000 kr.

med til at bane vejen for, at endnu flere kommuner kommer i gang, siger Tobias Johan Sørensen, klimaanalytiker hos den grønne tænketank Concito.

Hos Klimabevægelsen er man ligeledes begejstret for det nye tiltag:

- Det er visionært, og vi er glade for, at Jacob nu har taget det skridt. En kommune som Aarhus har mange kræfter og kan rykke på mange ting. Det er særligt vigtigt, at kommunerne handler, når vi kan se, at det halter lidt med handlinger på Christiansborg, siger Frederik Roland Sandby.

Frederik Roland Sandby tror på, at man kommer til at se en skærpet grøn profil fra Socialdemokratiet efter det skuffende kommunalvalg.

- Jeg er sikker på, at Socialdemokratiet har bidt mærke i, at klima nu også spiller en stor rolle kommunalt og tænker, at hvis det er det, vælgerne vil have, så er det det, vi må levere til dem.

Stærkere klimaprofil

Roger Buch er ikke overrasket over, at der kommer et markant grønt udspil i Aarhus.

- Det er det, der sker efter et valg. Man sætter sig ned og evaluerer, hvad der gik godt, og hvad der gik skidt. Aarhus har allerede en grøn profil, men den skærper man endnu mere nu, påpeger Roger Buch.

Han forventer, at Socialdemokratiet i fx København, Aarhus og Aalborg kommer med endnu flere grønne tiltag, der skal sikre en grøn førerposition. Roger Buch påpeger dog samtidig, at Socialdemokratiet i fx Aarhus og

"Det er klart, at partier til venstre for os kan være mere demonstrative i deres politiske udmeldinger, men vi får politik til at ske i virkeligheden."

Tim Vermund (S),
klimarådmand i Odense

- Det er super godt, at Aarhus tager fat. De arbejder med et enormt budget, og en CO₂-afgift har derfor en stor effekt. Aarhus' arbejde kan desuden være

Grøn varme fra undergrunden

- ▶ Geotermi har et stort potentiale i Danmark. Teknologien kan dække op mod 15-20 pct. af det nationale varmebehov. Lige nu er der aktive anlæg i henholdsvis Thisted, Sønderborg og på Amager, mens der er i alt seks gældende geotermiattestater fra Energistyrelsen.
- ▶ Et bredt politisk flertal indgik i december en ny aftale om prisregulering for geotermi, som ophæver de nuværende reguleringer. Aftalen, som træder i kraft fra 2023, gør det muligt at etablere storskala-anlæg i Danmark.
- ▶ Geotermi har dog en blandedt i historie i Danmark. I Viborg endte et underjordisk varmeeventyr som et uforløst, økonomisk mareridt, hvor regningen på 162 mio. kr. endte hos fjernvarmebrugerne i Viborg. I Aarhus tager investorerne risikoen på deres skuldre, og regningen kan derfor ikke ende hos AffaldVarme Aarhus eller borgerne.

Borgmester Jacob Bundsgaard (S) under et pressemøde med blandt andre klimaminister Dan Jørgensen (S), hvor en ny aftale mellem Aarhus Kommune og geotermiselskabet Innargi bliver præsenteret. Geotermi skal gøre fjernvarmen i Aarhus grønnere og hjælpe kommunen på vej mod at nå klimaneutralitet i 2030.
Foto: Bo Amstrup, Ritzau Scanpix

København har en mere offensiv grøn strategi, end partiet har på Christiansborg.

Selvom Københavns Kommunes klimamål har været omdiskuteret og mødt kritik for regnemetoderne, er kommunens målsætning om at være klimaneutral i 2025 stadig førende i Danmark og internationalt. Aarhus er også godt med og har siden 2008 sigtet efter at være klimaneutral i 2030 - det samme gælder Odense Kommune. Aalborg er den eneste af de fire røde højborge, hvor man ligesom staten sigter efter klimaneutralitet i 2050.

Senest har det vakt en del opmærksomhed, at Køges borgmester Marie Stærke (S), partiets næstformand, gik sammen med seks andre borgmestre, heraf yderligere tre socialdemokratiske, om en fælles front mod regeringens Lynetteholm-projekt.

Ingen ny dagsorden

I Aarhus er det selvsagt en tilfreds borgmester, der kan stå i spidsen for to grønne gennembrud. Der er ikke bare tale om teknologiske gennembrud, men også politiske succeser.

- Vores gennembrud med geotermi er drevet politisk, fordi vi har skubbet på for det. Det er i bund og grund et resultat af, at vi i 2008 besluttede, at Aarhus skal være CO₂-neutral i 2030. Det har gjort, at vi har et enormt behov for teknologier, der kan gøre det muligt, siger Jacob Bundsgaard.

Selvom Jacob Bundsgaard og Socialdemokraterne fik et skuffende kommunalvalg, hvor

borgmesteren selv fik halveret sit personlige stemmetal, er de nye grønne tiltag ikke et resultat heraf, mener han.

- Vi drøftede også en CO₂-afgift i byrådet før kommunalvalget, påpeger Bundsgaard og tilføjer:

”De grønne udspil kommer selvfølgelig fordi, man gerne vil gøre noget godt for klimaet, men det er også fordi, man vil styrke sin position før det næste valg.”

Roger Buch, kommunalforsker

- Vi har længe arbejdet intenst med klima, vi har vedtaget en seriøs klimaplan, og vi har oprettet en stor klimafond på over 100 mio. kr. til grønne inve-

steringer. Jeg synes egentlig, at vi på tværs af partierne i byrådet har sat gang i mange gode ting på klimaområdet. Vi er ikke i mål, men vi vil komme med endnu flere initiativer, som sikrer, at vi bærer vores del af ansvaret, siger Jacob Bundsgaard.

Rød og grøn balance

I Odense har kommunen fået en klimarådmand i skikkelse af Tim Vermund (S). Han er enig i, at klimaspørgsmålet kan have spillet en rolle i partiets tilbagegang ved KV21:

- Hvis vi i Socialdemokratiet har tabt klimavælgere i de store byer, er det, fordi vi har været for dårlige til at komme ud med vores politiske budskaber på området. Den politik, vi fører, og de tiltag, vi sætter i gang i de store danske byer, er meget progressive, og vi ligger helt fremme i feltet, hvis vi sammenligner os med byer i resten af verden, siger han.

På nogle punkter er socialdemokraterne lokalt længere fremme end partifællerne på Christiansborg:

- Ja, men jeg oplever det ikke som et problem. Jeg tror på, at vi i byerne kommer til at påtage os et enormt lederskab. CO₂-udledning er knyttet til menneskelig aktivitet, og når mange mennesker bor i byerne, er det også her, at mange løsninger skal findes.

I såvel kommunerne som på landsplan står politikerne dog med den svære politiske opgave at balancere grønne tiltag med fx velfærd. Det har blandt andet fået Dansk Folkeparti i

Aarhus til at kritisere Jacob Bundsgaards forslag om en CO₂-afgift.

- Reelt er der jo tale om velfærdsnedskæringer, som borgmesteren forsøger at skjule i grønne klæder. De penge skal jo komme et sted fra, siger Jacob Søgaard Clausen (DF).

Jacob Bundsgaard forsikrer, at CO₂-afgiften ikke kommer til at fjerne penge fra fx ældreområdet, men at CO₂-afgiften vil blive ført tilbage til området, hvor de kom fra. Afgiften skal give kommunen et nyt værktøj til at stille krav i sine udbud og skabe et mere bæredygtigt forbrug.

Grøn kamp i vente

Der tegner sig altså allerede nu en hård kamp om den grønne førertrøje i kommunerne.

- De grønne udspil kommer selvfølgelig, fordi man gerne vil

gøre noget godt for klimaet, men det er også, fordi man vil styrke sin position før det næste valg, siger Roger Buch.

Det var SF, der før KV21 foreslog en CO₂-afgift i Aarhus, mens Jacob Bundsgaard nu er klar med sit eget forslag. Enhedslisten og Alternativet foreslog en CO₂-afgift i København, men det afviste blandt andre Socialdemokratiet og SF.

Tim Vermund mener ligesom Jacob Bundsgaard, at kritikken mod partiet er forfæjlet:

- Det er klart, at partier til venstre for os kan være mere demonstrative i deres politiske udmeldinger, men vi får politik til at ske i virkeligheden. Alle de børn og unge, som render rundt og er bekymrede eller angste for klimaet og for fremtiden, skal vide, at de ikke er alene hjemme. Vi er her, vi lytter og vi handler. ●

Nye klimaudvalg i kommunerne

- Efter kommunalvalget har en række kommuner valgt at oprette nye klimaudvalg. Byrådene har nu konstitueret sig, og det tegner til, at Socialdemokratiet har været særligt interesseret heri.
- Kommunen.dk har undersøgt sammensætningen af ti af de nye klimaudvalg, som blev oprettet i forbindelse med konstitueringen efter KV21. Her har Socialdemokratiet sat sig på fem formandsposter, mens partiet sidder på næstformandsposten i tre af de resterende kommuner. SF har ligeledes markeret sig med tre formandsposter. Derudover har Socialdemokratiet fået landets første klimarådmand i Odense.

Det koster fra to mio. kr. til over 17 mio. kr. at drive et byråd

Da borgmestrenes vederlag ved KV17 blev reguleret efter mange års stilstand, gav det kommunalbestyrelserne mulighed for at give udvalgsformænd lidt ekstra i lommen. Ikke alle benyttede sig af det dengang, men nu efter KV21 er beløbene på vej op.

Af Michael Kjærgård
michael@kommunen.dk

Læsø Kommunalbestyrelse koster 1.995.000 kr. i politikerverderlag at drive. 1.645.000 kr. er faste lovbestemte vederlag, og de resterende 350.000 kr. har kommunalbestyrelsen selv disponeret. Det er 940.000 kr. mindre end den måtte, hvis den ellers ville. For Københavns Borgerrepræsentation er det samlede beløb 17.250.000 kr. De resterende byråd koster fra omkring 12 mio. kr. og ned til Læsø-niveauet, viser en undersøgelse, Kommunen.dk har foretaget af vederlagspolitikken rundt i kommunerne.

Udgangspunktet for alle regnestykker er borgmestervederlaget. Det er fastsat ved lov og følger en skala bestemt af kom-

munens indbyggertal. De mindste kommuner giver mindst, og de største giver mest.

Men det gav, muligvis helt utilsigtet, en del ekstra kroner til byrådsmedlemmerne ved KV17, da borgmestervederlagene efter mange års stilstand blev reguleret. I ét hug blev over 20 års efterslæb indhentet. På grund af de faste procentandele blev beløbsrammerne for menige byrådsmedlemmer trukket med op, selvom de på lignende vis havde fået reguleret 18 års efterslæb på de faste vederlag allerede ved KV13.

90 pct. af rammen bliver brugt

En fjerdedel af byrådene afstod dengang fra at indkassere regu-

leringen og holdt fast ved de indtil da gældende beløb. Et af dem var Holbæk. Men KV17 er længe siden, og det er nu besluttet, "at rammen på ny anvendes fuldt ud, men således at det er de menige udvalgsmedlemmers vederlag, der stiger," som det hedder i byrådsreferatet.

Holbæk er ikke alene, også i andre kommuner er udnyttelsen af den disponible ramme krøbet opad, så den nu efter KV21 udnyttes med 90 pct. for alle kommuner under ét.

København er dyrest, alene fordi der er 55 medlemmer af Borgerrepræsentationen, hvor loftet for byråd ellers er 31 medlemmer. Læsø er billigst, dels fordi kommunalbestyrelsen nøjes med blot ni medlemmer, dels fordi den kun bruger lige over en fjerdedel af den vederlagsramme, den selv disponerer over til udvalgsformænd, -næstformænd og menige udvalgsmedlemmer.

Som borgmestervederlaget er også de faste vederlagsbeløb lovbestemte, og det samme gælder de disponible vederlagsrammer der kommer oveni.

≤ Begge typer er på forskellig vis graderet efter kommune størrelse, men de faste beløb er også faste på den måde, at man ikke kan fravælge at bruge dem.

"Én ting er at få lov at bruge nogle penge, en anden er at have dem. Hvis borgerne er på smalkost, så skal vi også være det."

Borgmester Tobias Birch Johansen (V), Læsø

Det kan man med de disponible rammer.

Ikke for pengenes skyld

To tredjedele af kommunerne bruger rammen fuldt ud eller næsten fuldt ud, men Læsø har som eneste kommune fravalgt at give vederlag til menige udvalgsmedlemmer.

- Vi har aldrig haft tradition for at give udvalgsvederlag. Man får det faste vederlag, og det rækker til, at det er omkostningsneutralt at være kommunalbestyrelsesmedlem. Man skal deltage af interesse, ikke for pengenes skyld, siger Læsøs borgmester, Tobias Birch Johansen (V).

- Det hænger selvfølgelig også sammen med vores økonomiske situation. Én ting er at få lov at bruge nogle penge, en anden er at have dem. Hvis borgerne er på

smalkost, så skal vi også være det, siger Læsø-borgmesteren, hvis kommune indtil udligningsreformen var i permanent økonomisk undtagelsestilstand i årevis.

Et spænd på 3,2 mio. kr.

Den vederlagsramme, hver kommune kan disponere selv, følger en skala bestemt af kommunens indbyggertal, fra 166 pct. af det laveste borgmestervederlag til 370 pct. af det største. Kombinationen af de to giver et spænd fra 1,3 mio. kr. til 4,5 mio. kr. og altså en forskel på 3,2 mio. kr. på de ikke-obligatoriske vederlag.

Samsø er lige så sparsommelig som Læsø med en forskel ude på decimalerne, men med 11 kommunalbestyrelsesmedlemmer mod Læsøs ni vejer summen af det faste beløb lidt tungere. De

- Udgiften pr. indbygger er nok nogenlunde den samme, mener Samsøs borgmester Marcel Meijer (S) om forskellen mellem den laveste procentandel af det laveste borgmestervederlag på Samsø og den højeste procent af højeste borgmestervederlag i de største kommuner.
Foto: Bo Amstrup, Ritzau Scanpix

Læsø klarer sig med ni kommunalbestyrelsesmedlemmer og tre medlemmer pr. udvalg. Der har aldrig været tradition for udvalgsvederlag, fortæller borgmester Tobias Birch Johansen (V).
Foto: Claus Fisker, Ritzau Scanpix

to ø-kommuner distancerer sig fra alle andre kommuner ved at nøjes med at bruge lige over en fjerdedel af hver deres vederlagsramme. Til dels fordi man klarer sig med tre stående udvalg foruden økonomiudvalget.

- Vi er jo ikke så mange kommunalbestyrelsesmedlemmer, og vi har ikke så mange udvalg. Der er to udvalg til hver. Flere udvalg ville betyde mange flere møder for alle, forklarer Samsøs borgmester Marcel Meier (S). Samsø har fem medlemmer i hvert udvalg, Læsø kun tre.

20-25 pct. til de fleste udvalgsformænd

Men de små ø-kommuner er en undtagelse. To tredjedele af alle bruger hele eller næsten hele rammen, uanset hvor på skalaen de befinder sig, viser den undersøgelse, Kommunen.dk har foretaget gennem forespørgsler, aktindsigter og opslag i byrådsreferater.

Undersøgelsen viser desuden, at udvalgsformænd generelt får et vederlag i omegnen af 20-25 pct. af borgmestervederlaget. Lavest ligger Lyngby-Taarbæk og Samsø med 10 pct., Gentofte med 11,4 pct. og Slagelse med 12 pct., mens Vallensbæk toppe med 31 pct. foran

”Man skal deltage af interesse, ikke for pengenes skyld.”

Borgmester Tobias Birch Johansen (V), Læsø

Ærø med 30 pct. og Varde med 29,21 pct.

Tallene gælder de stående udvalg. Børn og Ungeudvalg (tvangsfjernelsesudvalg) ligger generelt en del lavere med et gennemsnit i underkanten af 10 pct. for de ni tiendele af kommunerne, der giver vederlag til formanden, og endnu længere nede ligger folkeoplysningsudvalg og lignende med i gennemsnit fem pct. til den halvdel af formændene, der overhovedet får et vederlag.

Ikke meget til 2. viceborgmestre

De stående udvalgs næstformænd får ikke vederlag i næsten to tredjedele af kommunerne, og de, der får, får typisk i omegnen af fem pct. af borgmesterens vederlag. Det menige udvalgsvederlag ligger som hovedregel mellem to pct. og fem pct. pr.

udvalg med Samsø nede på en pct. lige over Læsøs nul pct.

Udenfor procentandelen af borgmestervederlaget kan kommunerne også beslutte et eller to viceborgmestervederlag på højst 10 pct. i alt. Også her er der en særegel for København, hvor Borgerrepræsentationens to næstformænd kan få 15 pct., ikke tilsammen, men hver. Det får de også.

Under hver tiende kommune giver slet ikke noget, og de fleste, der giver, giver det hele til 1. viceborgmester. Af dem får en tredjedel alle 10 pct.

Kun en håndfuld kommuner deler lige over mellem 1. og 2. viceborgmester. Ellers er niveauet for 2. viceborgmestre hovedsagelig 2-4 pct. med Horsens i bund med blot 0,85 pct. Flere end to tredjedele af 2. viceborgmestrene får slet intet. En skarp kontrast til de 15 pct. i København.

Faste vederlag til byrådsmedlemmer:

- ▶ Kommuner med op til 80.000 indbyggere: **98.687 kr.**
- ▶ Kommuner med over 80.000 indbyggere: **118.426 kr.**
- ▶ Københavns Kommune: **138.161 kr.**
- ▶ Tillæg for børn under ti år: **15.269 kr.**

Faste vederlag til borgmestre:

Indbyggere i kommunen	Vederlagsramme
Op til 12.500	777.776 kr.
Op til 25.000	884.968 kr.
Op til 40.000	971.661 kr.
Op til 80.000	1.087.210 kr.
Over 80.000	1.216.915 kr.

Udenfor denne skala får Københavns overborgmester 1.363.786 kr. og fagborgmestrene 1.087.210 kr. hver. Råd mænd får i Aarhus 971.661 kr. og i Aalborg og Odense 884.968 kr. hver.

Rammer for vederlag til udvalgsformænd med flere:

Indbyggere i kommunen	Procent af borgmestervederlag	Vederlagsramme
Op til 12.500	166 pct.	1.291.109 kr.
Op til 20.000	191 pct.	1.690.289 kr.
Op til 25.000	235 pct.	2.079.675 kr.
Op til 30.000	245 pct.	2.233.569 kr.
Op til 40.000	275 pct.	2.507.068 kr.
Op til 60.000	305 pct.	3.315.991 kr.
Op til 80.000	315 pct.	3.424.712 kr.
Op til 90.000	330 pct.	4.015.820 kr.
Over 90.000	370 pct.	4.502.586 kr.

På grund af særreglerne for fagborgmestre og råd mænd er der også på dette område en særordning, udregnet som procenter af de henholdsvis borgmestervederlag for København (240 pct. = 3.273.086 kr.), Aarhus (220 pct. = 2.677.213 kr.) og Aalborg og Odense (215 pct. = 2.616.367 kr.).

Borgmesterbilen er sendt til eftersyn

En forældet tradition? Kun syv borgmestre har egen tjenestebil efter skandalesager og miljøproblemer. Borgmesterbilen kan være et dårligt kort på hånden.

Af Jeppe Emil Gurlev
jeppe@kommunen.dk

I et bur i kælderens under Ishøj Rådhus, gemmer sig en truet art. Pressefotografer har tidligere ligget på lur for at få et glimt af den til næste forside. Men den tid er forbi.

Efter at have kørt 47.347 kilometer er borgmesterbilen sendt på pension.

På den nyvalgte borgmester Merete Amdisens (S) første arbejdsdag blev ordningen med tjenestebil i Ishøj Kommune afskaffet.

Derfor skal en fortsat køreklar Volkswagen Sportsvan TDI 2,0 nu sælges til højstbydende bilforhandler. Bilen havde en hovedrolle i Ekstra Bladets afsløringer af den daværende borgmester Ole Bjørstors uovlige brug af sin tjenestebil.

- Det er for dyrt at have den i forhold til, hvor meget den ville blive brugt. Derudover er det en dieselbil, så den er heller ikke miljørigtig, siger Merete Amdisen.

- Jeg beskytter da mig selv fra at ende på forsiden af Ekstra Bladet. Men jeg ville aldrig bruge den på den måde. Jeg bor også så tæt på rådhuset, at den ikke engang ville nå at blive varm, før jeg var nået frem.

Syv tjenestebiler tilbage

Ved årskiftet kunne landets nyvalgte borgmestre træde ind på kontoret og gøre boet op.

Og det var ikke kun i Ishøj, at den nye borgmester solgte ud af arvesølvet fra den afgående borgmester. På Frederiksberg valgte den nyvalgte borgmester, Michael Vindfeldt (S), også at afskaffe tjenestebilen.

En kommunal tradition er ved at dø ud.

En opgørelse, som Kommunen.dk har foretaget, viser, at der blot er syv ordninger med egen tjenestebil til borgmestere.

Enkelte kommuner har dog ordninger, hvor borgmesteren har "fortrinsret" til en bestemt bil.

Resten af kommunerne har ingen ordning om tjenestebil, og borgmesteren må bruge egen private bil eller booke en af kommunens på lige fod med de ansatte.

Så hvad har to Mercedes EQ'er, en Opel Insignia, en Tesla model S, en Jaguar I-pace, en Hyundai IX 35 og en Volkswagen UP til fælles?

De er Danmarks sidste borgmesterbiler.

Skeletter i garagen

Kommunale kørevaner og borgmestrenes biler har længe trukket forsider i medierne.

Tidligere Alternativet-borgmester i København Niko Grünfeldt ønskede en bilfri by, men valgte selv borgmesterbilen til.

Frank Jensen fik en Tesla, men kom i vælten, da FOA ville have den socialdemokratiske borgmester til at skille sig af med bilen, efter at det kom frem, at den var lavet af underbetalte arbejdere.

Borgmesterbilen fatale stund indtraf imidlertid først, da Ekstra Bladet i 2020 gennemgik flere bykongers brug af tjenestebiler.

I Rødovre blev tidligere borgmester Erik Nielsen (S) fanget af Ekstra Bladet i at bruge borgmesterbilen til og fra arbejde. Her holdt han 50 meter fra sit hjem og kørte til arbejde. Han hævdede ikke at bruge bilen til og fra hjemmet.

Carsten Rasmussen (S)

Borgmester, Næstved

Bil: Volkswagen UP

Chauffør: Nej

Forbrug pr. måned: 1.925 kr.

Efter flere historier valgte Ankestyrelsen ikke at rejse en tilsynssag mod kommunen.

Sagen blev lukket.

Anderledes gik det for sig i Ishøj, hvor Ekstra Bladet med sine afsløringer viste, at Ole Bjørstors (S) brug af borgmesterbilen var direkte ulovlig. Det samme vurderede Ankestyrelsen, der tog sagen op på baggrund af afsløringerne.

Mens svaret til Ekstra Bladet først var, at han brugte bilen "100 procent efter reglerne", erkendte han senere, at han havde brugt bilen privat og imod reglerne ved at bruge den til kørsel mellem hjem og arbejde.

Et fortroligt rum

I 2014 tiltrådte Morten Kabell (EL) som ny teknik- og miljøborgmester i København. Her var forvaltningen blevet bedt om vurdere behovet for en borgmesterbil.

Fordelene var ifølge forvaltningen, at der kunne spares tid på transport, da borgmesterbilen hele tiden er til rådighed, og borgmesteren kan bruge transporttiden til forberedelse.

Derudover fungerer borgmesterbilen som et "fortroligt rum" til fortrolige samtaler, skrev forvaltningen i et notat.

Ulempen var dog, at København er udfordret af "stor trængsel" på vejene, og at en bil derfor ikke altid vil være den hurtigste løsning.

Forvaltningens anbefaling var, at borgmesteren "får stillet en miljøvenlig borgmesterbil til rådighed som supplement til cykel, gang og kollektiv transport".

Morten Kabell endte dog ikke med at følge forvaltningens råd og nøjedes med sin cykel.

"Gammel og ophøjet"

Som nyvalgt borgmester var en af Michael Vindfeldts første beslutninger at afskaffe borgmesterbilen.

- Ved at afskaffe borgmesterbilen og erstatte den med min cykel symboliserer vi, at det er en ny tid. Ydmyghed i øjenhøjde med alle borgere og grøn omstilling. Det er ord, som jeg meget gerne vil have, at man forbinder med mit hverv som kommende borgmester. Og det rimer altså dårligt på en borgmesterbil, forklarede han i lokalmediet FrederiksbergLIV.

Men Michael Vindfeldts modstand mod Frederiksbergs borgmesterbiler stikker dybere.

I 2013 var han også med til at få afskaffet den daværende borgmester Jørgen Glenthøjs (K) borgmesterbil, en BMW 520 D.

- Hvis jeg ikke mente det samme som dengang, ville det være mærkeligt. Det er gammeldags og ophøjet, når man som borgmester bliver kørt rundt med chauffør i landets mindste kommune, siger han til Kommunen.dk.

Allan S. Andersen (S)

Borgmester, Tårnby

Bil: Opel Insignia, 2014

Chauffør: En rådhusbetjent er chauffør

Forbrug pr. måned: 1.435 kr.

Sophie Hæstorp Andersen (S)

Overborgmester, København

Bil: Jaguar I-pace (elbil)

Chauffør: Ja

Forbrug pr. måned: 9.051 kr.

I stedet for at sidde på bagsædet og kigge ned i en bunke papirer er det bedre at komme ud på cyklen og være i øjenhøjde med borgerne.

Og så går det alligevel hurtigere på cyklen, forklarer han.

- Som ny borgmester skal man finde sin stil. Og jeg vil gerne være en borgmester, som prøver at leve op til det, man selv prædiker.

- Det er en ny tid på Frederiksberg. For første gang i 112 år er det ikke Konservative ved magten. Afskaffelsen af borgmesterbilen er et godt symbol på, at jeg vil være borgmester på en moderne måde, siger han.

”Afskaffelsen af borgmesterbilen er et godt symbol på, at jeg vil være borgmester på en moderne måde.”

Michael Vindfeldt (S), borgmester på Frederiksberg

Michael Vindfeldt erkender, at afskaffelsen af bilen er en symbolsk handling.

- Det gør jo ikke den store forskel på den kommunale økonomi. Men for borgerne er det også vigtigt, hvad politikerne udstråler, og hvordan man er i forhold til forgængeren, siger han.

Zeitgeist og cyklen på SoMe

Fravalget af borgmesterbilen er et smart træk, der spiller ind i tidens ånd. Det mener Robert Ormrod, der er lektor i politisk markedsføring på Aarhus Universitet.

Det signalerer, at borgmestrene følger med tiden. Og at de gør noget godt for miljøet.

Men selvom kommunernes CO₂-regnskab ikke går i nul af at sætte borgmesterbilen til skrot og i stedet spænde cykelhjelmene, så kan det give pluspoint hos borgerne.

- Et tiltag om at plante en million træer eller give 10 mio. kr. til et grønt tiltag kan være abstrakt for mange vælgere. Man kan ikke lige gå ud og tælle alle træerne.

- Men at afskaffe en dieselbil, det kan du og jeg forstå. Det er et godt konkret kneb, der taler til mange vælgere. Og alle kneb gælder i politisk markedsføring, siger Robert Ormrod.

Han påpeger, at borgmester Michael Vindfeldts kommunikation om fravalget af borgmesterbilen taler direkte ind i tidens zeitgeist.

Og med et så markant magtskifte som i Frederiksberg bliver afskaffelsen af borgmesterbilen et konkret billede på, at det er nye tider i kommunen.

- Han taler ind i en fremtid, hvor Frederiksberg formentlig i stigende grad vil være ung og venstreorienteret. Og her distancerer han sig så fra Konservative og viser, hvordan nye tider konkret ser ud, siger han.

Frås og forsider

Roger Buch, der er kommunalforsker på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, mener, at tiden er løbet ud for borgmesterbilen.

De mange sager, hvor borgmestre er havnet på forsiden, gavner ikke borgmesterbilens ry.

- Bagsiden af medaljen er, at de her biler giver negativ omtale. Der kan være mange borgere, der siger, at bilen er spild af ressourcer. Man behøver ikke engang at misbruge bilen. Der vil stadig være folk, der kalder det for frås, siger han.

I opgørelsen fortæller flere kommuner, at borgmestrene enten bruger deres egne private bil, eller at de kan booke en bil gennem kommunen.

En egentlig borgmesterbil er også et “overkill”, mener Roger Buch.

- For mig er kernen, at man ikke har brug for borgmesterbilen. Der ikke behov for, at der ligger en bil og venter på en, når langt det meste arbejde som borgmester foregår på rådhuset, siger han.

Ingen storhedsvanvid i Næstved

I Næstved har borgmester Carsten Rasmussen (S) dog en

Jakob Næsager (K)
Børne- og ungdomsborgmester, København
Bil: Mercedes, EQ 400 4Matic/OD 5 20 (elbil)
Chauffør: En ansat kører bilen for ham
Forbrug pr. måned: 10.166 kr.

Sisse Marie Welling (SF)
Sundheds- og omsorgsborgmester, København
Bil: Tesla Model S
Chauffør: Ja
Forbrug pr. måned: 7.674 kr. i gennemsnit for 3. kvartal 2021

anden opfattelse. Her er der i den grad brug for en borgmesterbil. Den er en direkte gevinst for ham, når han skal køre rundt i kommunen, der udgør 10 procent af arealet af Sjælland, forklarer han.

- Jeg ser ikke noget problem i at være en af de sidste med borgmesterbil. Jeg kører og tænker selv. Der er ikke mange udgifter ved den. Til gengæld sparer den os en masse tid og penge.

- Jeg har ikke brugt en eneste krone på taxa eller fået udbetalt penge i kørepenge. Det er jeg sgu stolt over. Det er der

sparet mange administrations-timer på, fordi jeg ikke har skullet lave den bogføring, siger han.

Selvom borgmestrene i København har finere biler til rådighed, så er Carsten Rasmussen godt tilfreds med sin Volkswagen UP.

- Der er mange, der joker med, at det ligner, at jeg har taget hjemmeplejens bil, når jeg ankommer til et arrangement. Men vi har ikke storhedsvanvid i Næstved.

- Det er en praktisk bil. Det ville være tåbeligt at købe en bil, der var dyrere end en UP. Jeg behø-

ver ikke en fin bil til at udstråle, at jeg har magt, siger han.

Han er enig i, at chaufførordninger og borgmesterbiler i små kommuner kan være unødvendig luksus og gammelt og ophøjet, som Michael Vindfeldt på Frederiksberg mener.

Men fordelene er til at mærke i Næstved. Og han mener, at andre borgmestre kan have gevinst af en ordning med egen bil.

- Jeg tror, at man vil kunne få en meget nemmere hverdag med en borgmesterbil. Der er ikke mange udgifter ved den. Og så giver den stor frihed. ●

Mia Nyegaard (R)
Kultur- og fritidsborgmester
Bil: Mercedes, EQ (elbil)
Chauffør: Ja
Forbrug pr. måned: 11.248,75 kr.

Cecilia Lonning-Skovgaard (V)
Beskæftigelses- og integrationsborgmester
Bil: Hyundai IX 35 (brintbil)
Chauffør: Ja
Forbrug pr. måned: 5.439 kr. i gennemsnit for 3. kvartal 2021

Handicaporganisation: Plejere bør kunne dømmes ude ved tiltale for grov vold

Hensynet til beboere på bosteder ramt af voldssager bør prioriteres højere, mener organisation. Men politikerne vil ikke være med.

Af Jeppe Emil Gurlev
jeppe@kommunen.dk

Handicaporganisationen Lev vil beskytte beboere på bosteder bedre mod brodne kar blandt personalet.

Udmeldingen kommer, efter at en kvindelig pædagog "vandrede fra job til job", mens en straffesag om vold mod en stærkt udviklingshæmmet beboer på bostedet Sødisebakke i Mariager blev ført mod hende, afdækkede Randers Amtsavis.

Anni Sørensen, der landsformand for handicaporganisationen Lev, mener, at sagen illustrerer en større problematik.

- Som samfund skal vi gøre alt for at beskytte vores sårbare borgere. Det skete ikke i sagen på Sødisebakke. Der er brug for en debat om, hvordan vi sikrer bosteder mod brodne kar, siger hun.

Idømt fængsel

Et overvågningskamera fangede den kvindelige pædagog, mens hun slog den udviklingshæmmede beboer, der lå i en hospitalsseng under en indlæggelse.

I februar sidste år blev pædagogen idømt 40 dages ubetinget fængsel og blev frataget retten til at arbejde i flere plejefunktioner i tre år.

Kvinden ankede dommen, og i landsretten endte dommen med at blive skærpet til 60 dages ubetinget fængsel og et plejeforbud i fem år.

Men mens sagen verserede og under ankeperioden arbejdede kvinden i flere institutioner, hvor hun både har passet børn og udviklingshæmmede borgere, skriver Randers Amtsavis.

En midlertidig plet

Handicaporganisationen Lev mener, at man i de groveste sager om vold og overgreb, hvor anklagemyndigheden har rejst tiltale om rettighedsfrakendelse, skal have mulighed for at give en tiltalt en "midlertidig plet" på straffeattesten.

En plet med blyant, forklarer Anni Sørensen.

- Man skal selvfølgelig være uskyldig, indtil man er dømt. Men i de groveste sager er der brug for, at man vejer hensynet til beboerne tungere, end man gør i dag. En midlertidig plet, indtil sagen er afgjort, vil forhindre sager som den i Sødisebakke.

Anni Sørensen og handicaporganisationen mener, at muligheden for at give en midlertidig plet på straffeattesten vil sikre beboere på bosteder bedre i voldssager.

Foto: Pressefoto, Lev

Anni Sørensen mener ikke, at der er tale om at skyde gråspurve med kanoner.

- En midlertidig plet er en alvorlig konsekvens, hvis den tiltalte ikke bliver dømt. Men omvendt kan det have endnu større konsekvens, hvis en ansat får nyt job og bliver ved med at slå på beboere eller begå overgreb mod dem.

- Vi har ikke en færdig model til at sikre mod brodne kar. Vi vil dog gerne udfordre den balance, hvor man i dag altid vægter den ansattes hensyn højere end hen-

synet til beskyttelsen af ekstremt sårbare mennesker.

Referencer som værn

I Aarhus har kommunen ikke nogen fast politik om indhentning af referencer.

Det fremgår af et anonymiseret "10 dages spørgsmål" fra december, som ifølge Kommunen.dk's informationer drejer sig om Sødisebakke-sagen.

"I MSB (Magistraten for Sociale Forhold og Beskæftigelse (red.)) opfordres ledere til at tage referencer fra tidligere arbejds-

vere i forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere, men der foreligger ikke en egentlig pligt til at indhente en reference."

Det fremgår også, at en straffeattest med pletter ikke nødvendigvis udelukker en ansættelse. En leder skal i den konkrete situation vurdere om pletterne er "uforenelige med ansættelse".

DF ville sidste sommer ned-sætte en arbejdsgruppe, der skulle undersøge muligheden for at fratage retten midlertidigt til at "arbejde inden for socialområdet ved begrundet mistan-

ke om grov forsømmelighed m.v."

Her blev forslaget nedstemt af alle partier bortset fra DF. Under behandlingen understregede indenrigsministeren, Astrid Krag (S), at brugen af referencer er vejen frem.

- Hvis en jobansøger ikke ønsker at opgive en reference, kan det jo i sig selv få alarmklokkerne til at ringe. Muligheden for at indhente referencer fra tidligere arbejdsgivere mener jeg langt hen ad vejen vil kunne fungere som et værn mod at ansætte de forkerte personer, særligt når de pågældende ikke er dømt for et strafbart forhold, som derved ikke vil kunne ses af straffeattesten, lød det i folketingsalen.

Anni Sørensen fra Lev tvivler på, at referencer alene kan holde uønskede medarbejdere ude. Hun påpeger, at det er uklart, hvorvidt botilbud på tværs af kommunegrænser har lov til at dele viden om verserende straffesager.

Karina Adsbøl fra Dansk Folkeparti mener heller ikke, at det er nok.

- Det har jo tilsyneladende ikke virket i sagen fra Sødisebakke. Det er problematisk, at man trods begrundet mistanke kan fortsætte med at være i faget, mens en sag om grov vold er verserende, siger hun.

Et skridt foran

Men det specialiserede socialområde er i virkeligheden et skridt fremme i forhold til ældreområdet, når det gælder om undgå de uønskede medarbejdere allerede i ansættelsesprocessen.

Det er først inden for de seneste år, at det blev et lovkrav på socialområdet at skulle indhente straffeattester ved ansættelse af nye medarbejdere.

Et krav, som for eksempel ikke gælder på ældreområdet.

Men det krav sikrer ikke beboerne i sager som den på Sødisebakke, hvor pædagogen fik nyt arbejde, inden straffeattesten blev plettet.

Anni Sørensen fra Lev håber derfor på, at tiltag, der vægter beboernes sikkerhed højere, kan blive indført i fremtiden.

- Beboerne har ikke mulighed for at forsvare sig selv. De er rigtigt dårligt stillet i retssystemet. Det skal der laves om på. ●

Design, kommunikation og kampagner. Baseret på vores journalistiske dna.

NO HOMOPHOBIA
NO VIOLENCE
NO RACISM
NO SEXISM
YES KINDNESS
YES PEACE
YES EQUALITY
YES LOVE

Ring eller mail.
Så laver vi en
fair kampagne.
dkcreative.dk

Lene Stenstrop
Seniorkonsulent
4635 3343

Christian Sennels
Kreativ chef
2985 6408

Martin Wegeberg
Webudvikler

Allan Malka
Webudvikler

DK Creative.
Design-, koncept- og webbureau

Morgendagens meningsdannere

Af Rasmus Pilegaard Petersen

KÆRE KOMMUNER: SÅDAN FÅR I FAT PÅ OS UNGE

Lige nu er ledigheden blandt vores medlemmer i Djøf, herunder nyuddannede, den laveste i flere år, og fremskrivninger viser, at djøf'ere i stigende grad vil ende på det private arbejdsmarked. Det vil jeg heller ikke selv være afvisende overfor, når jeg bliver færdig til sommer. Det private lokker med over 5.000 kr. mere end det offentlige i gennemsnitlig startløn for nyuddannede, viser Djøfs lønstatistik. Derfor skal kommuner lægge sig ekstra i selen for at tiltrække nyuddannede og dermed sikre den nødvendige arbejdskraft til i fremtiden fortsat at kunne udvikle den offentlige sektor.

Der er en særlig kvalitet ved kommunerne, som jeg vil fremhæve. Under mit studie har jeg haft fornøjelsen af at arbejde to et halvt år i KL. Der oplevede jeg, at det nogle gange er lettere at få tingene til at ske i kommuner end i centraladministrationen, og man er tættere på borgerne. Man kan bedre se, hvilken forskel man gør, hvor der ellers tales meget om bureaukrati og pseudoarbejde. For mig er det vigtigt at bidrage positivt og kunne se tydelige resultater. Det kan medvirke til, at jeg søger til en kommune. Men for at nå dertil skal man have stiftet bekendtskab med mindst én kommune og fået øjnene op for mulighederne.

Der oplevede jeg, at det nogle gange er lettere at få tingene til at ske i kommuner end i centraladministrationen, og man er tættere på borgerne.

Studerende skal overbevises tidligt

Derfor skal kommunerne gøre sig attraktive for de unge, allerede mens de studerer. Sektormobiliteten i Danmark er ret lav. Djøfs seneste måling viser, at kun to procent skifter job fra privat til offentligt og omvendt. Djøfs seneste studie-lønsundersøgelse viser også, at 85 pct. af de studerende i Region Hovedstaden oplever, at der er tilstrækkeligt med studierelevante studiejob, mens det er under halvdelen i Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland. I jagten på det gode studiejob er studerende villige til at pendle fra f.eks. Odense til København, men der er altså et potentiale for at rekruttere studerende tættere på studiestederne.

Betydningen af et relevant arbejde ved siden af studierne er afgørende for efterfølgende beskæftigelsesmuligheder, og for mange er det en integreret del af et godt studieliv. Med andre ord bliver kommunernes rolle ikke mindre i takt med udflytning af uddannelsespladser.

Godt studiemiljø gør forskellen

Der skal sikres relevante studiejob i lokalområdet og investeres i den enkelte kommunes studiemiljø. Det kræver nemlig andet end bare en flot forelæsningsal, hvis man ikke vil ende med at have pendleruddannelser, hvor de studerende stadig bor og arbejder i de større byer. Det kræver et lokalområde, hvor studerende kan føle sig velkomne og involvere sig.

Kommunerne har meget at tilbyde de nyuddannede, når det kommer til at udvikle sig, skabe resultater og få borger-nært ansvar. For mit vedkommende er det i hvert fald stadig en mulighed, jeg overvejer.

» Morgendagens Meningsdannere skrives af unge talspersoner for politiske partier og organisationer.

Rasmus Pilegaard Petersen er Formand for Djøf Studerende

Galopperende
energipriser
rammer
kommuner
vidt forskelligt

Stigende udgifter til strøm og varme belaster nogle kommuner med en ekstraregning på et tocifret millionbeløb. Andre slipper helt uden budgetmén.

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Svimlende prisstigninger for varme og el er effektueret eller varslet hos forbrugere flere steder i landet. Heller ikke kommunerne slipper uden om konsekvenserne af energipriser i fuld galop.

Dels er der udsatte forbrugergupper, som står i kø efter kompensation for stigende varmeudgifter hos kommunen, dels slipper de kommunale anlæg og vognparker ikke for at mærke effekten, når priserne på olie, gas og strøm bliver højere.

Men ligesom hos forbrugerne rammer prisstigningerne kommunerne vidt forskelligt. Det viser Kommunen.dk's rundspørge. Cirka to tredjedele af kommunerne har svaret. Kun et

fåtal har endnu justeret budgetterne for 2022, mens adskillige er i gang med en løbende vurdering af situationen.

Der er stor forskel på, hvordan energikrisen rammer. I Viborg har man allerede indkalkuleret et budgetmæssigt minus på 20-25 mio. kr. først og fremmest på grund af stigende gaspriser, mens Hjørring slet ikke kommer til at mærke markedets bølgeskulp på grund af fastprisaftaler.

Mange kommuner forventer en ekstraregning af større eller mindre omfang, men flertallet forventer ikke at iværksætte drastiske spareforanstaltninger som for eksempel at sænke rumtemperaturen fra 21 til 20 grader, som Svendborg luftede i december.

Budgetterne er for manges vedkommende bygget på KL's fremskrivningsprocenter for omkostninger for energiforbrug, som er 4,29 pct. fra 2020 til 2021 og 7,92 pct. fra 2021 til 2022, så en del af prisstigningerne er der allerede taget højde for. Men mange steder må man allerede konstatere, at fremskrivningsprocenterne var for optimistiske i forhold til den faktiske udvikling.

Ingen særlig kompensation til særligt ramte

Bolden lander givetvis hos KL igen, når kommunerne får endeligt overblik over ekstraudgifternes omfang. Og så bliver beløbet en del af budgetforhandlingerne med staten, når parterne mødes igen om nogle måneder, oplyser kommunikationschef og vicedirektør Ida Thuesen Nielsen.

I Viborg har økonomidirektør Claus Christiansen en forventning om, at kommunen bliver kompenseret, når KL og staten mødes om budgetreguleringen midt på året. Men han tror ikke, midtjyderne slipper for selv at skulle finde besparelser på driftsbudgettet.

"Vi skal nok finde pengene, men derfor kan det da være slemt nok for den enkelte institution."

Claus Christiansen, økonomidirektør i Viborg Kommune

- Som tingene normalt foregår, bliver pengene, staten kompenserer kommunerne med, ikke fordelt i forhold til, hvem der er ramt, og hvem der ikke er. Derfor er det ikke realistisk, at vi får de 25 mio. kr. retur, vi forsigtigt kalkulerer med at have i underskud i forhold til budgettet, siger han.

Som en af de formodentlig hårdest ramte kommuner står Viborg til at blive sorteper i det regnestykke, hvor andre kommuner - med fastprisaftaler for energiudgifterne i år - kan ende

med at tjene på kompensationen.

Det får dog ikke Claus Christiansen til at ligge søvnløs, selv om energiudgifterne i kommunen ser ud til at blive 50 pct. større end budgettet.

- Det skal ses i forhold til et samlet driftsbudget på fire mia. kr. Vi skal nok finde pengene, men derfor kan det da være slemt nok for den enkelte institution, siger han.

» Fortsættes på side 30

Voksende energipriser: Sådan svarede kommunerne

» Fortsat fra side 29

61 kommuner besvarede Kommunen.dk's rundspørge om effekten af de voksende energipriser. Her er status på situationen ved årets begyndelse:

Albertslund: Har ikke lavet beregninger. Kommunens fjernvarme er baseret på affalds-afbrænding og derfor i mindre grad påvirket af energipriserne. Der vil være en merudgift til el, men den er ikke beregnet på nuværende tidspunkt og kan blive vanskelig, da kommunen gennem nyligt udbudt el-aftale afregner spot-pris (timepris). De øgede energiudgifter udløser i sig selv ikke spareinitiativer.

Ballerup: Arbejder med scenarier på henholdsvis 15 og 30 pct. prisstigninger. Nuværende energiaftaler udløber april 2022. Der arbejdes p.t. på en orientering til økonomiudvalget

Billund: Budgetterer med KL's fremskrivningsprocenter fra 2021 til 2022 (el 3,9 pct. og varme 4,6 pct).

Bornholm: Har ikke lavet beregninger. Alle varmeværker opvarmes med enten flis eller halm, som p.t. ikke rammes af prisstigninger. Bornholm har solceller på mange af de større bygninger og producerer megen strøm selv. Forventer en lille

merudgift, som vil gå ud over midlerne til øvrig drift/vedligehold.

Brøndby: Har ikke lavet beregninger.

Brønderslev: Har ikke beregnet økonomiske konsekvenser, da man forventer, at energipriserne vender tilbage til normal inden for nogle måneder. Brønderslev har overskud på energien, idet der løbende arbejdes med energibesparende foranstaltninger.

Dragør: Opererer med fastlåste priser i 2021 og 2022 og rammes derfor ikke af prisstigninger. Har anslået sparet en merudgift på ca. to mio. kr. i 2021 og ca. fire mio. kr. i 2022.

Egedal: Har ikke regnet på 2022 endnu, det sker ved budgetopfølgningen i marts.

Faaborg/Midtfyn: Har endnu ikke færdigberegnet tal på de økonomiske konsekvenser for 2022. Der er ikke taget højde for evt. merudgifter i budgettet.

Haderslev: Har ikke lavet beregninger.

Halsnæs: Forventer samlet ekstraregning på cirka tre mio. kr. for el og varme i 2022, hvor kommunen primært betaler til dagspris. Beløbet er ikke med i budgettet, men kommer med i regnskabet.

Helsingør: Kortlægger p.t. konsekvenser af prisstigningerne på energi, men er ikke klar med endelige tal. Overvejer, hvilke tiltag der kan tages for at imødegå de øgede omkostninger. Har aflåst en stor del af elprisen for 2022 og energirenoveret en stor del af bygningsmassen, hvorfor konsekvenserne bliver mindre end de aktuelle stigninger.

Hillerød: Har ikke lavet beregninger endnu, men forventer at gøre det i lyset af prisudviklingen.

Holstebro: Budgetterer pris- og lønfremskrevet, hvilket betyder, at man overordnet tager højde for udsving i priserne både i kommunernes samlede budgetter og på de enkelte institutioner.

Fanø: Har ikke foretaget beregninger.

Favrskov: Har ikke foretaget beregninger.

Fredensborg: Budgetterne revurderes i forbindelse med forårets budgetrevision med baggrund i den faktiske prisudvikling. På nuværende tidspunkt har man ingen forventning om, at en forhøjelse af energibudgetterne for 2022 isoleret set vil afføde spareinitiativer.

Frederiksberg: Kommunen forventer merudgifter til el for ca. 4,5 mio. kr. Varmepreisen på Frederiksberg stiger ikke.

Frederikssund: I gang med at undersøge konsekvenserne af prisstigningerne på energi.

Furesø: Har haft faste priser på el og gas indtil nytår. Fra 2022 varetages el-købet eksternt ved en forvaltningsaftale. Når de konkrete merudgifter er kendt, vil de blive indarbejdet i budgettopfølgningerne i løbet af 2022.

Gribskov: Er i gang med årsregnskabet, mulighed for korrektioner senere. Gribskov har fast pris på el, prisstigninger her bliver først relevante året efter.

Herning: Har ikke lavet beregninger, holder løbende øje med forbruget og justerer, hvor det giver mening i forhold til indeklimaet.

Hillerød: Eventuelle konsekvensberegninger foretages decentralt, så der foreligger ikke nogen samlet vurdering.

Hjørring: Har fastprisaftaler for 2022 på el og gas. Skal senere i år træffe beslutning om 2023 og 2024 og afventer anbefalinger fra eksternt rådgiver. Har rundt regnet en samlet besparelse på gas på en mio. kr. i år ved at have en fastlåst aftale.

Holbæk: Har ikke lavet beregninger. Afventer om KL prisregulerer budgettet til sommer.

Holstebro: Grundlæggende bliver budgetter pris- og lønfrem-

skrevet med højde for udsving i priserne både i de samlede budgetter og på de enkelte institutioner.

Kolding: Forventer ikke betydelige prisstigninger på el og varme for 2022 i forhold til budgettet. Ganske få ejendomme er opvarmet med naturgas, men her har man i forvejen planlagt udfasning, så det er en marginal udfordring. For el har kommunen lavet en aftale med 60 pct. med fast takst og de resterende 40 pct. afhængig af prisudviklingen.

Lejre: Har ikke foretaget beregninger.

Lemvig: Har ikke regnet på konsekvenser.

Lolland: Tager udgangspunkt i KL's forventninger til pris- og lønudviklingen. Eventuelle reguleringer vil blive medtaget i forbindelse med en af budgetopfølgningerne i løbet af 2022.

Middelfart: Har endnu ikke foretaget beregninger. Er i gang med at undersøge forskellige spareinitiativer.

Morsø: Arbejder p.t. med kortlægning af konsekvenserne af prisstigningerne på energi, men har ikke endelige tal endnu. Morsø har aflåst en stor del af elprisen for 2022. Beregningerne skal afdække nødvendi-

ge tiltag i forhold til øgede omkostninger.

Nordfyn: En væsentlig del af kommunens institutioner får varme via Fjernvarme Fyn, og her ses der ikke væsentlige prisstigninger. Området vil blive fulgt i løbet af 2022.

Næstved: Har ikke lavet beregninger. Efter normale procedurer vil budgetterne blive rettet op i budget 2023, hvis energipriserne stadig er på det høje niveau, men der korrigeres ikke i 2021 og heller ikke i 2022.

Odder: Hvis energipriserne falder eller stiger, reguleres budgetter henholdsvis op eller ned. Derfor vil der blive taget højde for prisstigninger på området.

Odense: Odense Kommune vurderer p.t. et merforbrug på forbrug af el på ca. 20 til 22 mio. kr. På varme er der ikke merudgifter i 2022, men budgettet påvirkes indirekte af kollektiv trafik og udgifter til brændsel og drivmidler. Prisstigningerne vil indgå i den midtvejsvurdering af pris- lønsatser for 2022, som indgår i økonomiaftalen for 2023.

Odsherred: Har ikke foretaget beregninger.

Randers: Rammes ikke, da kommunen har indgået fastprisaftaler frem til udgangen af 2023, inden energipriserne steg.

Roskilde: Kalkulerer foreløbig med et minus i underkanten af fire mio. kr. på fjernvarme, naturgas og el.

Rødovre: Har ikke foretaget beregninger, men følger udviklingen tæt.

Samsø: Varmeværkerne kører hovedsageligt på halm eller flis, som ikke er steget meget i pris. Kommunens varmeselskab Grøn Varme har endda sænket priserne, hvilket kommer de fleste kommunale bygninger til gavn. Derudover har Samsø faste priser på el og desuden en elproduktion fra egne solceller.

Silkeborg: Indgår gennem konkurrenceudsættelse årelange aftaler på indkøb af el og naturgas. Størstedelen af de kommunale energiudgifter påvirkes derfor ikke af prisstigninger. Dog er det ikke muligt at indgå fastpris-aftaler på indkøb af fjernvarme, hvorfor varslede prisstigninger også vil ramme de kommunale bygninger. Såfremt de varslede prisstigninger fastholdes i hele 2022, forventes det at medføre et merforbrug på ca. to mio. kr. om året.

Skanderborg: Har ikke foretaget beregninger.

Skive: Har ikke foretaget beregninger.

Slagelse: Noterede i 2021 en ekstra udgift til varme og el på 6,5 mio. kr. Den største påvirkning på budgettet er de store prisstigninger på el. Er indregnet i det samlede budget. De øgede priser udløser ikke nogen direkte spareinitiativer (endnu).

Solrød: Har ikke foretaget beregninger.

Sorø: Ikke beregnet endnu, men planlægger at kigge ind i de stigende el og varmepriser i forhold til de afsatte budgetter i begyndelsen af året.

Stevns: Har ikke foretaget beregninger. Forventer moderate merudgifter i 2022, fordi kommunen i

vidt omfang har indgået fastpris-aftaler efter udbud. Fortsætter en mangeårig investeringsindsats med energibesparende løsninger.

Struer: Har timeafregning på energi, udgifter følger dagspriserne. Voldsomme prisudsving gør det svært at beregne troværdige energiudgifter. Struer har ikke mulighed for at øge energibudgettet. Konsekvensen af stigende udgifter rammer bygningsvedligeholdelse.

Syddjurs: Ekstraudgiften løber op i 3,5-4 mio. kr. hvis priserne forbliver høje hele året, ekstraudgifterne er fortrinsvis på el. Konsekvenserne har man ikke taget stilling til endnu.

Thisted: Har ikke foretaget beregninger.

Tønder: Har beregnet meromkostninger for 2022 til 5,6 mio. kr. - 4,1 mio. kr. for el og 1,5 mio. kr. for gas. Der er ikke nogen politisk beslutning om at nedjustere på diverse forbrug.

Varde: Er netop i gang med beregninger af de økonomiske konsekvenser af prisstigningerne og kan derfor ikke på nuværende tidspunkt levere tal.

Vejen: Er i gang med at indsamle data for at vurdere konsekvenserne. Der er budgetteret med, at udgifterne til energi stiger, men ikke i et omfang, der svarer til de nuværende priser.

Vejle: Eludgifterne skønnes cirka fordoblet i 2022 fra 6,1 til cirka 11 mio. kr. ved uændret forbrug. Vejle Kommune er i 2022 tiltrådt en ny aftale om levering af gas, der i høj grad er påvirket af de stigende energipriser. Det estimeres, at det årlige forbrug kan beløbe sig til ca. 7,2 mio. kr. mod

ca. 1,6 mio. kr. i 2021. Anvender KL's pris- og lønskøn. Heri var der ikke indlagt disse prisstigninger.

Viborg: Skønner merudgifter til el- og varme i størrelsesordenen 20-25 mio. kr., det meste i varme, da en stor del af elforbruget er fastsat i prisaftaler. Merudgiften er ikke budgetteret, men forventes håndteret inden for de almindelige rammestyringsprincipper, hvor både plusser og minusser holdes inden for rammerne i de udmeldte budgetter.

Vordingborg: Har ikke foretaget beregninger.

Ærø: Forventer øgede udgifter, men har ikke indregnet besparelser udelukkende som følge af stigende priser på energi.

Aabenraa: Har ikke lavet beregninger, men har et rammebudget. Hvis økonomiaftalen i juni 2022 indeholder en justering af priserne, vil budgetterne tilsvarende blive justeret.

Aarhus: Udbyder el-kontrakter, som optimerer priser og minimerer risici. I sommer vurderede man, at markedet i forhold til udsigterne var gunstigt og dækkede lidt over 80 pct. af forbruget for 2022 til "meget gunstige priser" og vil derfor kun i minimalt omfang blive ramt af prisstigningerne. Tilsvarende er en stor andel af forbruget for årene 2023, 2024 og 2025 afdækket. Kommunen skønner forsigtigt, at det samlet set over de kommende år maksimalt medfører en prisstigning på 10 pct. på priser, der over de seneste syv-otte år har ligget væsentligt under markedsprisen. Kommunens varmeudgifter forventes ikke at stige i 2022. ●

Kæmpeanalyse giver kommunerne nyt værktøj til trafikplanlægning

Politikerne skal tænke bredere end nye cykelstier for at få flere til pedalerne, fremgår det af den hidtil største analyse af vores cykeladfærd. Ellers kan det hurtigt blive spild af penge.

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Vi tænker først og fremmest på at gøre noget godt for os selv, når vi sætter os op på cyklen i Danmark. Og hvis vi skal gøre det oftere og i større antal, skal politikerne tænke bredere end antallet af cykelstier, når de planlægger nye initiativer.

Det er to af konklusionerne i den hidtil største analyse af danskernes cykelvaner, som publiceres i denne uge. Forskere fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Syddansk Universitet har været i kontakt med 160.000 personer fordelt over hele landet i den hidtil største danske undersøgelse af voksne borgeres bevægelsesvaner.

Resultatet er en kortlægning af cykelvanerne i samtlige kommuner og dermed et redskab i fremtidige, lokale initiativer,

som skal fremme cykling som transport- og motionsredskab. Den opregner ikke kun, hvor meget man cykler i den enkelte kommune, men også udbredelsen af cykling i alders- og socio-økonomiske grupper.

Analysen viser, at cyklen som transportmiddel er mest populær i de største byer og på de mindste øer. Det er måske ikke så overraskende. I København, Aarhus og Odense er bebyggelsen tæt og transportafstandene korte i sammenligning med tyndt befolkede kommuner med pendlertradition.

Mere overraskende er det, at interessen for at cykle i fritiden hverken afhænger specifikt af geografi eller antallet af cykelstier, men i højere grad af socio-økonomisk baggrund og en kombination af flere faktorer, hvor trykke veje med cykelstier kun er én.

“Afstand” og “tid” er afgørende parametre, når det gælder cykel som transportmiddel, hvor cykelstier og fortove har en positiv indflydelse. Det spiller til gengæld ingen eller kun en lille rolle for fritidscyklende, hvor natur, gode stier og hvorvidt “området er smukt” spiller en større rolle.

- Rapporten kan forhåbentlig blive et værktøj for kommunerne. Det handler ikke kun om infrastruktur, men også bredere byplanlægning, fortæller professor Bjarne Ibsen, der er en af forskerne bag analysen “Cykling i Danmark”.

Cykelstier til millioner med ringe effekt

Bjarne Ibsen mener ikke, det er forkert at bygge cykelstier. Men når man planlægger infrastrukturen, skal andre parametre også med regnestykket, så man sikrer, at cykelstierne tjener et formål og opfylder hensigterne.

Sidste år indviede Vejle Kommune for 5,8 mio. kr. cykelsti over tre km mellem to landsbyer, men efterfølgende voksede antallet af tohjulede brugere blot med tre. Fra 25 til 28 cyklen- de.

Langt de fleste offentlige midler til cykelfremme er øremærket cykelstier. Folketinget har øremærket 400 mio. kr. til

cykelstiprojekter i 2021/22, som kommunerne kan søge fra, hvis de selv bidrager med mindst 50 pct. som i eksemplet fra Vejle.

Sidste år blev 39 projekter godkendt, og med 50 pct. kommunal finansiering bliver det til cykelstier for næsten 270 mio. kr.

Men det nytter ikke kun at bygge cykelstier, hvis andre kommunale projekter arbejder i modsat retning, mener Bjarne Ibsen.

Han peger eksempelvis på centraliseringsbølgen, som over et årti eller to har lukket skoler og samlet offentlig administration og service for at spare penge. Det betød længere afstande for borgerne og ramte specifikt de yngste, som traditionelt har cyklet til skole.

- Eksempelvis nedlagde Langeland Kommune skoler og samlede elever fra et større område i en central skole i Rudkøbing. Her anlagde man en legeplads til eleverne. Til gengæld sagde mange af dem farvel til den daglige cykeltur og begyndte i stedet at køre i bus frem og tilbage i skole, fortæller Bjarne Ibsen.

Han påpeger, at antallet af interessepunkter indenfor en given afstand er med til at afgøre, om vi vælger cyklen fremfor bilen. Kan man nå både butikker, tandlæge, fitnesscenter, fritids-

hjem og bank på en overkommelig rute, er vi mere tilbøjelige til at cykle, end hvis butikkerne er samlet i et center i bilafstand.

Bjarne Ibsen bemærker i den sammenhæng, at han som medlem af forebyggelseskommissionen for mere end et årti siden argumenterede for, at kommunerne skulle være forpligtet til at vurdere, hvilken betydning et lokalområdets indretning har for borgernes fysiske aktivitet og medtænke hensynet til fysisk bevægelse i lokalplanerne, men det ville KL ikke være med til.

Geografien giver forskellige forudsætninger

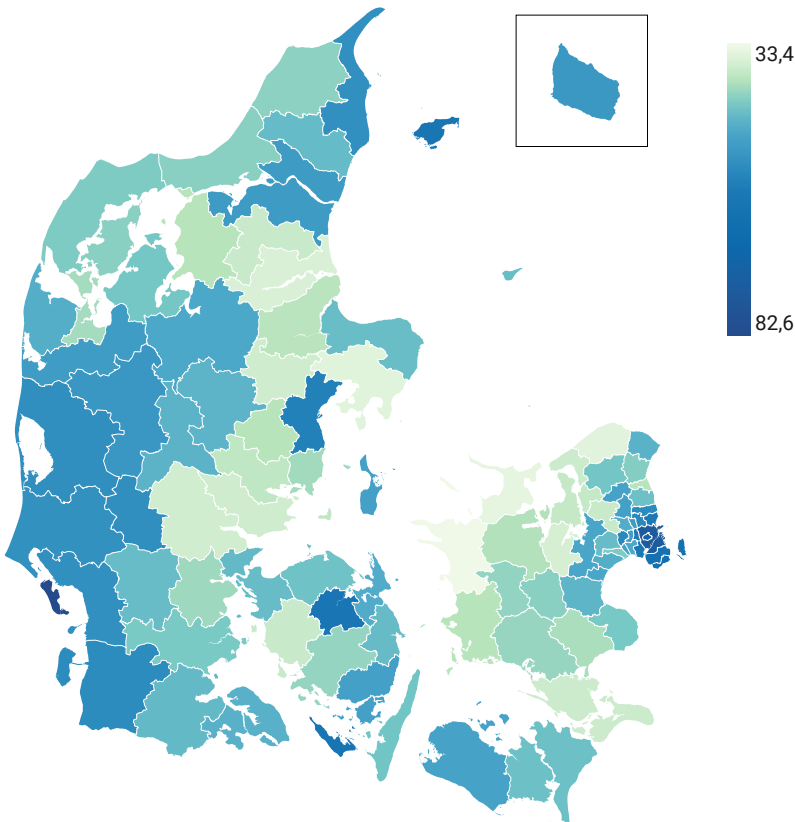
Der er dog faktorer, som kommunerne ikke selv bestemmer over.

- Udfordringerne er naturligvis forskellige alt efter kommune størrelse og geografi. Favrskov ligger lavt for cykling som transportmiddel, men kommunen har rigtig mange pendlere, som arbejder i Aarhus, hvor afstandene når op i 15-20 km. Medmindre man investerer i supercykelstier, får man næppe mange til at vælge cyklen til arbejde, siger Bjarne Ibsen.

Det gælder ikke blot distance, men også hvor mange højdemeter man skal klatre for at nå frem. Det forklarer fx, hvorfor Vejle skiller sig negativt ud blandt

Så mange cykler i alt

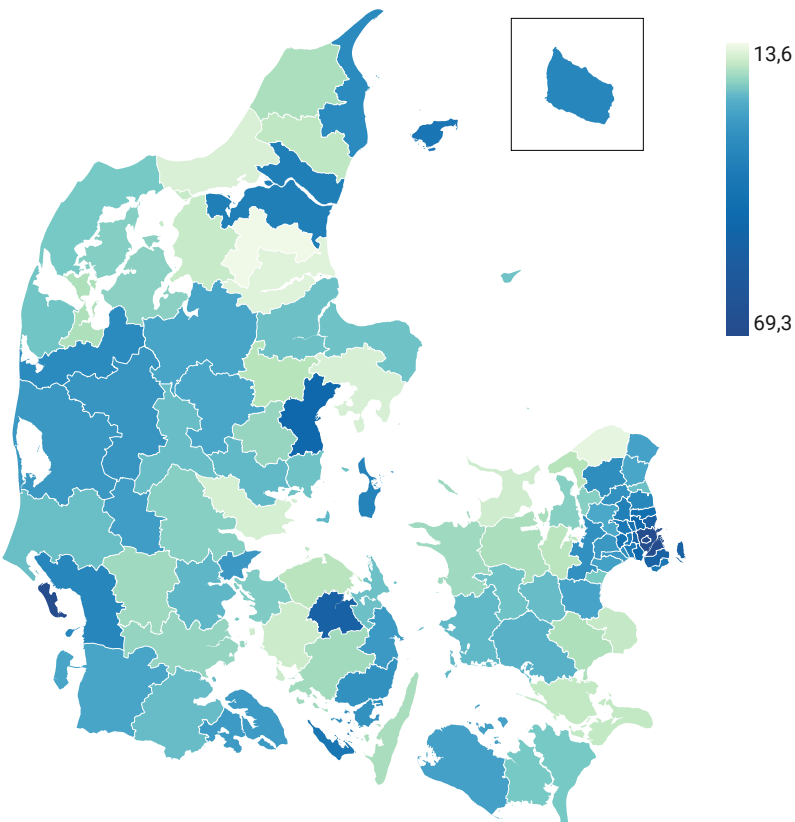
► Andel af borgere over 15 år, mindst en gang om ugen.

Kort: Anni Kristensen Kilde: Danmark i Bevægelse, SDU

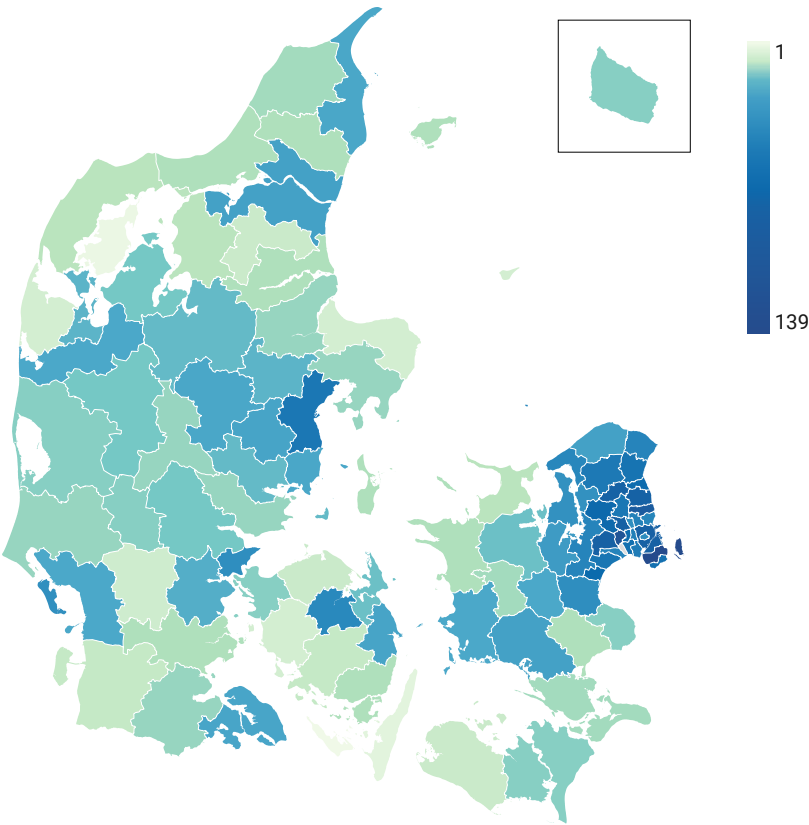
Så mange cykler til arbejde eller uddannelse

► Andel af borgere over 15 år, mindst en gang om ugen.

Kort: Anni Kristensen Kilde: Danmark i Bevægelse, SDU

Cykelstier i forhold til antal kilometer vej (i pct.)

Kort: Anni Kristensen Kilde: Danmark i Bevægelse, SDU

Danmark ligger i cykeltoppen

SDU's analyse af danskernes cykelvaner kan læses på adressen: www.sdu.dk/da/forskning/danmark_i_bevaegelse

- ▶ 74 pct. af os cykler mindst én gang om året, 51 pct. cykler mindst én gang om ugen, og 21 pct. gør det næsten hver dag. Den mest udbredte form for cykling er "cykling som transport til og fra indkøb, besøg mv.", som 41 pct. praktiserer hver uge.
- ▶ Færre, 32 pct., cykler hver uge til og fra arbejde eller uddannelse, men det skyldes primært, at hver tredje borger på 15 år og ældre hverken har et arbejde eller går på en uddannelse.
- ▶ 37 pct. dyrker cykling som en fritidsaktivitet (dvs. ikke som transport) mindst én gang om ugen.
- ▶ Danmark og Holland er de EU-lande, hvor flest tager cyklen i brug. Efterfulgt af Sverige, Finland, Tyskland og Belgien.
- ▶ Ifølge Det Europæiske Cyklistforbund er København den storby i EU, hvor allerflest cykler - efterfulgt af Amsterdam og Berlin. Rom og Madrid er ifølge forbundet de europæiske byer, hvor færrest cykler.
- ▶ Cykelforbundet har på sin hjemmeside lanceret en portal til hjælp for kommuner, som vil systematisere deres cykelstrategi. www.cyklistforbundet.dk/cykelregnskab

sammenlignelige kommuner. Dels er kommunen en af de arealmæssigt største i landet, dels kan de stejle bakker rundt om byen være en hæmsko, som får færre til at vælge cyklen til og fra arbejde.

Brug for holistisk tankegang

Direktør i Cyklistforbundet Klaus Bondam glæder sig til at studere analysen fra Syddansk Universitet nærmere, men kon-

klusionerne - at cykling er mest udbredt i de største byer og på småøerne, samt at motivationsfaktorerne spænder bredt - kommer ikke bag på ham.

- Vi har i årevis argumenteret for, at asfalt ikke gør arbejdet alene. Hvis vi vil have flere til at vælge cyklen, skal vi arbejde for trykke og sikre rammer, men vi skal også tænke holistisk og se på det brede spektrum af forhold, som har indflydelse på

vores transportvaner, siger han med henvisning til blandt andet det arbejde, kommuner som København og Odense har lavet for at forbedre cyklisternes vilkår i den indre by. Og som bringer begge byer frem i førerfeltet blandt landets mest cykelglade per indbygger, siger han.

- At få flere på cyklen handler også om børne- og ungdomspolitik, undervisning, turisme, kultur, miljø og klima og meget

mere, og jo mere vi inddrager, jo større er mulighederne for at få det bedste ud af investeringerne, understreger Klaus Bondam.

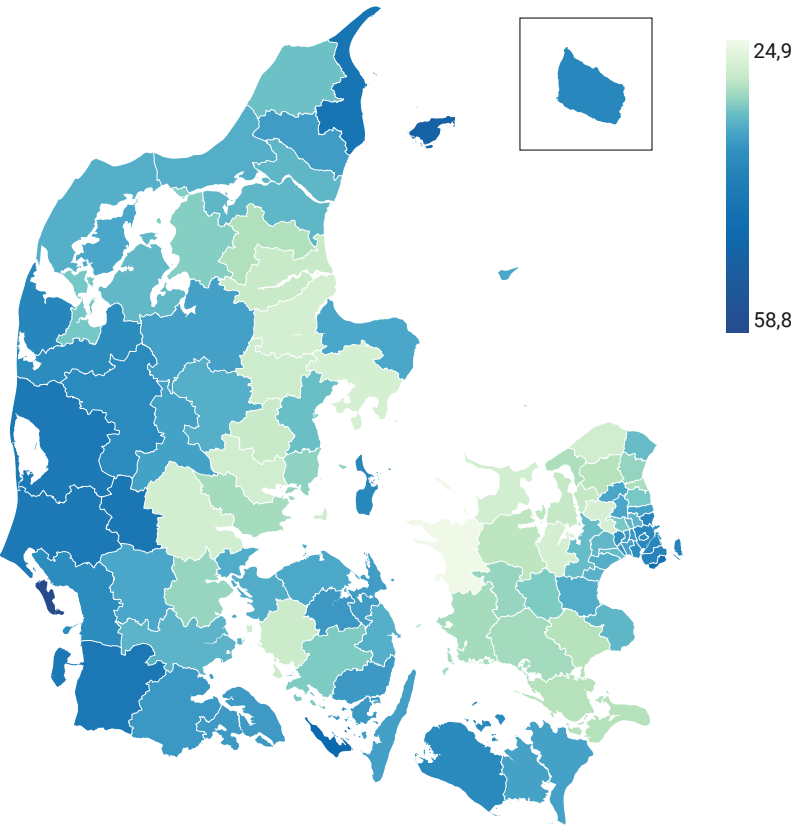
Cyklistforbundet er i dialog med masser af kommuner, og Klaus Bondam med en fortid som teknik- og miljøborgmester (2006-09) i København oplever stor forskel på dem, som har en klart ønske om at fremme cyklisten med ambitionerne tænkt ind i brede rammer, og

andre, hvor prioriteringen ligger lavt.

- Transportministeren har udnævnt 2022 til Cyklens År i Danmark. Det er vi meget glade for, men der er stadig rigtig meget, kommunerne kan gøre for at øge vores gode vaner. Staten har afsat tre mia. kr frem til 2035, som man kan søge fra, i øjeblikket er der en pulje med 200 mio. kr. i spil med deadline i marts for ansøgninger, fortæller han. ●

Så mange cykler som aktivitet i fritiden

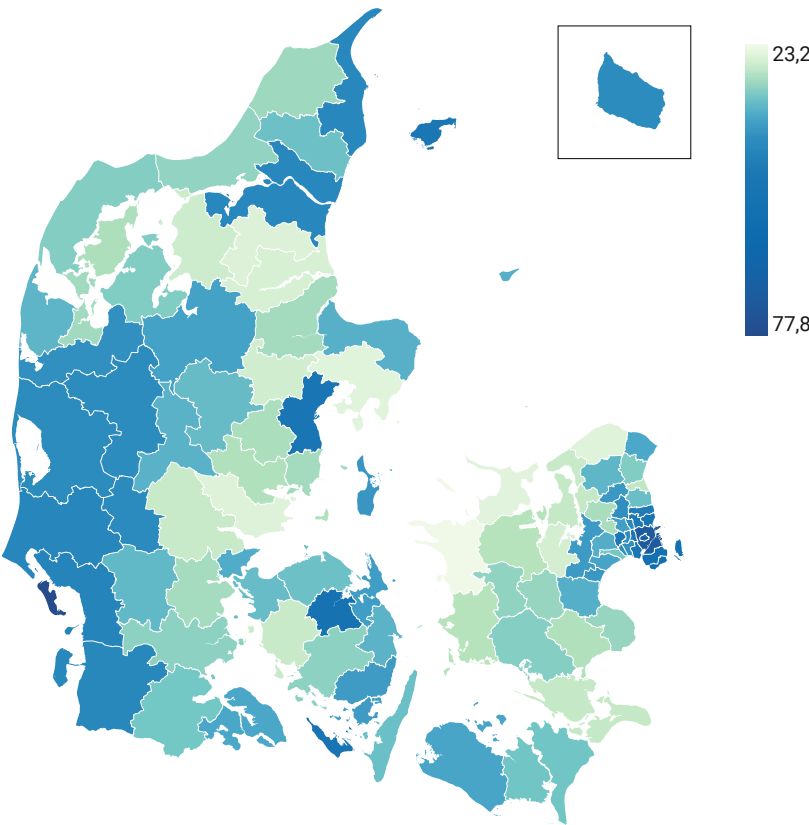
▶ Andel af borgere over 15 år, mindst en gang om ugen.

Kort: Anni Kristensen Kilde: Danmark i Bevægelse, SDU

Så mange cykler til indkøb, besøg m.v.

▶ Andel af borgere over 15 år, mindst en gang om ugen.

Kort: Anni Kristensen Kilde: Danmark i Bevægelse, SDU

12 måneder efter "dødslisten": Fagfolk giver affaldsaftale dumpekarakter

Et bredt flertal i Folketinget indgik sidste år en aftale om en grøn affaldssektor. Men efter at KL's lukkeliste blev afvist, står ubesvarede spørgsmål og frustrationer i kø. Aftalen risikerer at modarbejde sig selv, lyder kritikken.

Af Emil Staulund Larsen
emil@kommunen.dk

Jacob H. Simonsen sukker tungt i telefonen. Frustrationen er ikke til at tage fejl af.

- Jeg vil nødtigt lyde som en sur, gammel mand, der ikke kan acceptere sit nederlag. Samtidig må jeg stå ved min faglighed. Det er ikke en god reform, siger direktøren hos Amager Ressourcecenter (ARC).

Han taler om den politiske aftale, der skulle sikre en klimaneutral affaldssektor i 2030. Mere affald skulle genanvendes og mindre affald brændes af. Derfor vil der være mindre affald til affaldsenergisektoren. For at anlæggene ikke skulle køre på nedsat kapacitet, blev det besluttet at lukke en række anlæg. Først fik KL til opgave at føre kniven, men KL's famøse "dødsliste" blev afvist af myndighederne, som vurderede, at KL's udkast ikke levede op til aftalens målsætning.

Nu skal overlevelseskampen foregå på et frit marked. Godt et år efter, at KL's lukkeliste blev afvist, er det dog fortsat uklart, hvordan den forestående konkurrenceudsættelse kommer til at se ud.

Hele forløbet har været frustrerende for mange af de involverede aktører, som stadig sætter spørgsmålstegn ved vejen frem:

- Vi oplever ikke, at der er noget forløb, og vi har de samme spørgsmål som for et år siden, siger Laila Kildesgaard, direktør i KL, og oplister:

- Hvordan kan staten for eksempel sikre, at kommunernes forsyningspligt og investeringer i anlæg på området fastholdes under en konkurrenceudsættelse? Det er også helt uklart, hvilke anlæg der står tilbage og med hvilken finansiering, samt hvilke geografier der vil være dækket.

KL ser derfor frem til, at Energistyrelsen og Klimaministeriet snart kommer med løsninger.

- Det materiale, vi har set, svarer ikke på spørgsmål, som vi har stillet. Affaldsforbrænding er efter vores mening kritisk infrastruktur, og det har hele tiden været vores holdning, at tilpasningen skulle være kontrolleret. Det er der desværre ikke udsigt til, siger Laila Kildesgaard.

Måtte trække stikket på klimaprojekt

Det er langt fra bare i KL, at man er frustreret over reformen og processen. Jacob H. Simonsen har talt sig varm, og han tordner nu mod det politiske arbejde, som han giver dumpekarakter.

- Opgaven, hvordan affaldssektoren kan bidrage bedst muligt til at minimere klimabelastningen, er misforstået. De instrumenter, man tager i brug for at løse problemerne, er forkerte, siger Jacob H. Simonsen.

Det kan ligefrem se ud, som om reformen modarbejder nogle af ARC's grønne initiativer.

ARC har eksempelvis måttet hugge bremserne i etableringen af et bioforgasningsanlæg og aflyve projektet. Med den nye aftale måtte kommunerne ikke længere beskæftige sig med genanvendelse.

Anlægget skulle forvandle københavnernes haveaffald til biogas og brændstof til skraldebilerne, som ville spare Københavns Kommune i omegnen af 7.000 tons CO₂ årligt.

- Det havde været en stærk, cirkulær fortælling. Vi havde det hele klar. Vi havde udbudsmaterialet liggende, indgået aftaler og fået tilladelse til at låne til en investering på 65 mio. kr. Vi havde arbejdet med projektet i næsten fire år, og var den politiske aftale kommet en måned

senere, havde vi været i gang, siger Jacob H. Simonsen.

Ulige konkurrence

I alt vurderer Amager Ressourcecenter, at usikkerhed har annulleret eller sat projekter for 250 mio. kr. på pause. Det er særligt usikkerheden om, hvilke parametre den kommende konkurrence skal foregå på.

En aktindsigt viser, at ARC har store bekymringer i forhold til de kommende miljøkrav, som ARC mener vil føre til ulige konkurrencevilkår.

Miljøstyrelsen er således i gang med at revurdere anlæggenes miljøgodkendelser. Det fremgår af et udkast, at nogle anlæg har fået lempeligere grænseværdier for at skærpe kravene fra de nuværende niveauer. Det vil føre til ulige konkurrencevilkår, advarer Jacob H. Simonsen.

- Det går jo imod hele tanken med aftalen. De miljømæssigt dårligste anlæg skal ud, og de bedste skal stå tilbage. Vi har investeret rigtig mange penge i vores anlæg, fordi vi har høje miljø- og klimaambitioner, siger Jacob H. Simonsen.

Det betyder, at de ældre anlæg, som har haft tid til at betale af på deres investeringer, vil kunne fortsætte med deres gamle og mindre klimavenlige konstruktion, advarer Jacob H. Simonsen.

- Det går imod hele formålet med aftalen.

Vil gerne lukke, lettere at lade være

I Svendborg er situationen nærmest omvendt. Her leverer Svendborg Kraftvarme fra 1999 godt halvdelen af fjernvarmen til Svendborg Kommune. Anlægget var et af de ti, som KL foreslog kunne lukkes. Et forslag som byrådet var enig i.

- KL's udspil var modigt. Vi ved, at der ikke er nok affald på markedet til alle anlæg. Vi har et forholdsvis ældre anlæg og en lav kapacitet. Vi kunne ikke sagligt argumentere os ud af, at vores anlæg var et af dem, som man kunne lukke til alles bedste, fortæller borgmester Bo Hansen (S).

Da KL's lukkeliste blev taget af bordet, holdt byrådet fast i planerne om at lukke anlægget og har nu stemt for, at anlægget skal lukkes i 2022. Det har dog vist sig ikke at være ligetil.

Det kræver nemlig en positiv samfundsøkonomi for, at Energistyrelsen kan give tilladelse til at lukke et anlæg. Først meldte Energistyrelsen, at man ikke kunne give dispensation, men sidenhen har styrelsen og klimaminister Dan Jørgensen (S) åbnet op. Det kræver dog fortsat en række samfundsøkonomiske beregninger, høringsperiode mv., som ender med at koste for kommunen.

- Vi gør vel det her, fordi vi skal finde en måde, hvorpå vi kan håndtere vores affald på en bedre klimamæssig måde, men du bliver sat til at regne på økonomi. Det strandede i bureaukrati. Der er mange sværere opgaver foran os, lad os nu komme videre, siger Bo Hansen.

Jeg vil nødtigt lyde som en sur, gammel mand, der ikke kan acceptere sit nederlag. Samtidig må jeg stå ved min faglighed. Det er ikke en god reform

Jacob H. Simonsen, direktør hos Amager Ressourcecenter

Derudover er der stadig usikkerhed om strandede omkostninger som følge af lukningen. Med den politiske aftale fra sidste år blev der i første omgang afsat et beløb på 200 mio. kr. til at kompensere anlæg og kommuner berørt af reformen. Der mangler dog afklaring af, hvordan midlerne skal fordeles - og dermed også, hvor stor regningen kan blive for Svendborg.

- Hvis det kun handlede om økonomi, og man så bort fra klima, var det klogest og lettest bare at lade vores anlæg fortsætte, siger Bo Hansen.

Tilbage til Jacob H. Simonsen, som sukker tungt for anden gang og vejer sine ord. Han understreger igen, at han nødtigt vil lyde indebrændt, og at han vil respektere, at der er et bredt flertal i Folketinget bag aftalen. Han ønsker at være konstruktiv og gøre, hvad man kan for at bidrage til at finde gode løsninger på vanskelige problemer. Der hænger dog et stort "men" i luften.

- Jeg har været med i branchen i mange år, og man har længe gået rundt med reformtankerne. Først pakkede man dem ind i noget med effektivitet. Det blev afvist. Så blev det pakket ind i en ressourcestrategi, det gik heller ikke. Dernæst cirkulær økonomi. Det gik heller ikke. Nu er det blevet pakket ind i klima, og nu er den gået igen, fortæller Jacob H. Simonsen og fortsætter:

- Det har bare ikke noget med klima at gøre. Vi håndterede allerede et miljøproblem og bidrager samtidig med positive effekter som varme og snart CO₂-fangst. Jeg ville ønske, at man løftede blikket og så på, hvilket enormt klimapotentiale vi som sektor kunne levere.

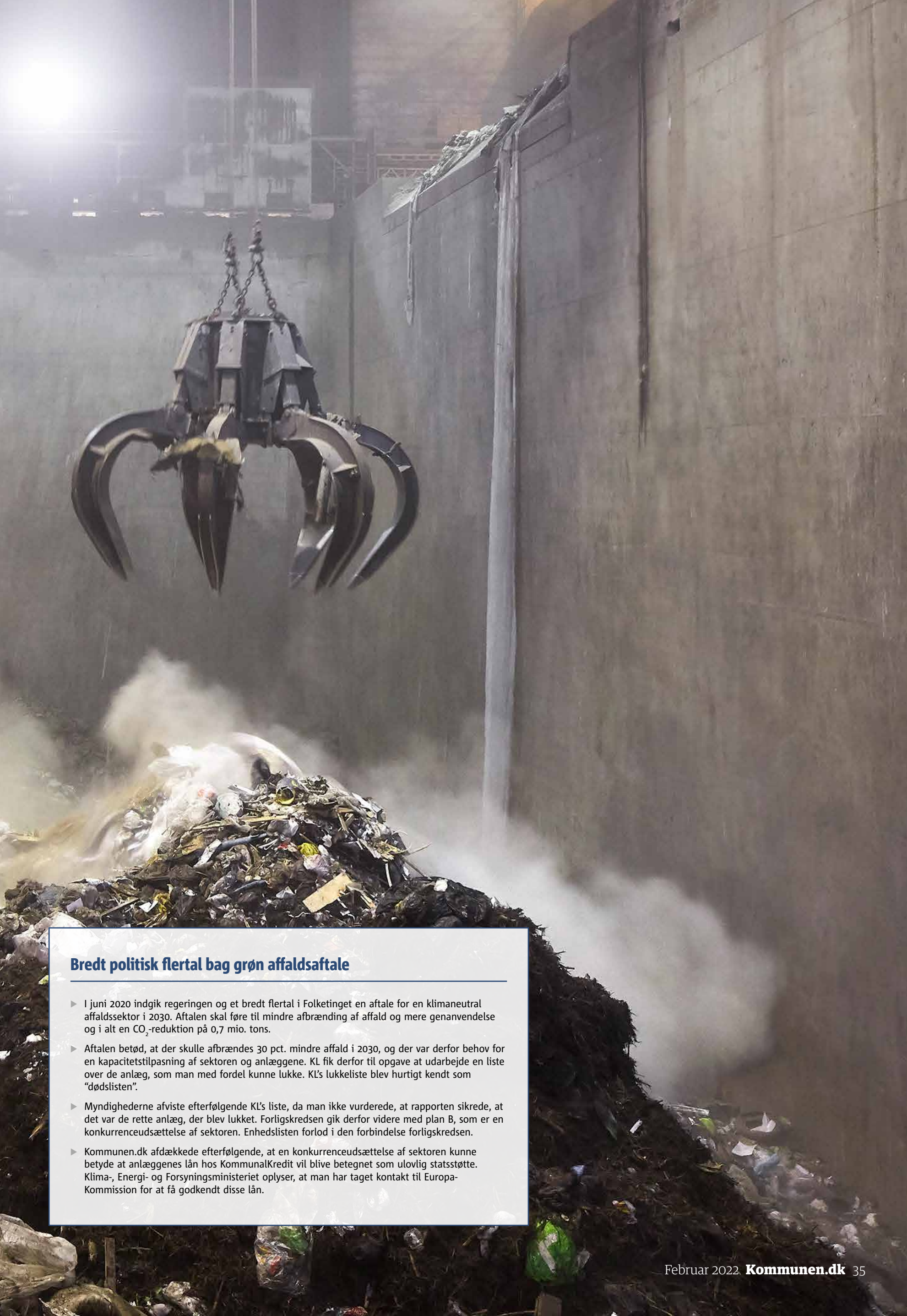
En operation med motorsav

I stedet for at konkurrenceudsætte sektoren mener Jacob H. Simonsen, at man skulle sætte skrappe miljø- og klimakrav og eksempelvis kræve, at alle anlæg i 2030 skulle udstyres med CO₂-fangst. Regeringen og et bredt flertal indgik i december en aftale for netop CO₂-fangst, transport og lagring, som tegner til at være en hjørnesten i regeringens klimaplaner.

Efter interviewet skriver Jacob H. Simonsen en mail. Han har tænkt over samtalen og skriver:

"Når du spørger mig, om jeg synes, aftalen er god, og forløbet har været fornuftigt, bliver jeg med al min affaldsfaglighed og lange erfaring desværre nødt til at sige nej," skriver han og fortsætter:

"Sat på spidsen har vi besluttet os for, at patienten er syg. Og rigtigt, han kunne godt bruge en knæoperation for at kunne løbe endnu hurtigere. Vi har så besluttet os for at operere ham i hovedet, lægen har iført sig boksehandsker, og i stedet for en skalpel vil han bruge en motorsav."

Bredt politisk flertal bag grøn affaldsaftale

- ▶ I juni 2020 indgik regeringen og et bredt flertal i Folketinget en aftale for en klimaneutral affaldssektor i 2030. Aftalen skal føre til mindre afbrænding af affald og mere genanvendelse og i alt en CO₂-reduktion på 0,7 mio. tons.
- ▶ Aftalen betød, at der skulle afbrændes 30 pct. mindre affald i 2030, og der var derfor behov for en kapacitetstilpasning af sektoren og anlæggene. KL fik derfor til opgave at udarbejde en liste over de anlæg, som man med fordel kunne lukke. KL's lukkeliste blev hurtigt kendt som "dødslisten".
- ▶ Myndighederne afviste efterfølgende KL's liste, da man ikke vurderede, at rapporten sikrede, at det var de rette anlæg, der blev lukket. Forligskredsen gik derfor videre med plan B, som er en konkurrenceudsættelse af sektoren. Enhedslisten forlod i den forbindelse forligskredsen.
- ▶ Kommunen.dk afdækkede efterfølgende, at en konkurrenceudsættelse af sektoren kunne betyde at anlæggenes lån hos KommunalKredit vil blive betegnet som ulovlig statsstøtte. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet oplyser, at man har taget kontakt til Europa-Kommission for at få godkendt disse lån.

Presset beskæftigelses- og integrationsborgmester: Der er ting, jeg skal lære om mig selv nu

Fra højde- og hundeskraek til chokerende medarbejdertrivsel. Kom med bagom en trængt borgmester Cecilia Lonning-Skovgaard (V), som stadig får tid til The Economist hver aften.

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Borgmesterens bagtæppe

- ▶ Cecilia Lonning-Skovgaard er født i 1975.
- ▶ Opvokset i Hellerup i et hjem med bøger, ballet, opera og abonnement på The Economist og holdningen om, at man ikke kan gøre for, at man er dum, men man kan godt gøre for, at man er doven.
- ▶ Cecilia Lonning-Skovgaard er den ældste ud af en søskendeflok på fire. Faren var gymnasielærer, og moren underviste i engelsk i Udenrigsministeriet.
- ▶ Cecilia Lonning-Skovgaard gik på Krebs Skole på Østerbro og brugte årene, fra hun var 10 til 25 år, i en bordtennisklub i Gladsaxe, først som spiller og siden som træner, herunder for Danmarks pigelandshold.
- ▶ Som 18-årig kom Cecilia Lonning-Skovgaard ind på Journalisthøjskolen. Efter det første år skiftede hun til Aarhus Universitet, hvor hun læste til cand. scient. pol.
- ▶ Modtager af kronprins Frederik-legater til Harvard, hvor hun læste en Master of Public Administration.
- ▶ Cecilia Lonning-Skovgaard har været ansat i McKinsey, Carlsberg, Codan og Ørsted inden for HR, strategi og ledelse.
- ▶ Medlem af Københavns Borgerrepræsentation siden 2008.
- ▶ Bor på Østerbro med sin mand Anders. De har sammen tre børn på 6, 11 og 13 år.
- ▶ Sin fritid bruger hun på børnenes håndbold- og fodbold-aktiviteter - også som træner for sin yngstes håndboldhold.
- ▶ Hun er personligt glad for sit fighterinstinkt, mindre glad for at bekymre sig om stort og småt.
- ▶ Blev beskæftigelses- og integrationsborgmester i 2018. Hendes vigtigste mærkesag er at sørge for arbejdskraft til de københavnske virksomheder, så velfærdshjulene kan løbe rundt. Efter årsskiftet er hun blevet mødt af voldsom kritik for sin ledelsesstil, og hun og ledelsen har derfor igangsat en undersøgelse af arbejdsmiljøet i hendes forvaltning.

Professionelt

Hvordan er du som chef?

Det er jo desværre et højaktuelt spørgsmål for mig, da jeg efter årsskiftet er blevet mødt af en meget voldsom kritik af min ledelsesstil. Dels fra HK og Djøf, som i et brev har udtrykt en generel utilfredshed i forvaltningen, og dels fra en række anonyme kilder i B.T., som tegner en meget hård kritik af mig som person og som leder; at jeg skulle være splittende, skabe utryghed og frygt og flere andre ting.

Det har været voldsomt og meget chokerende at læse for mig. Særligt, fordi jeg har gransket vores seneste medarbejdertilfredshedsundersøgelser, herunder den fra april 2021, hvor der ingen kritik er at finde, udover at det trækker og er hulens koldt her på rådhuset om vinteren.

Jeg har været borgmester siden 2018, og der har ikke på noget tidspunkt - hverken fra sekretariatschefen eller direktionen - været nogen, der har sagt, at jeg må ændre min stil, at jeg må tone ned eller stramme op, fordi medarbejderne har været utilfredse. Så jeg er meget chokeret. Og berørt og ked af det.

Men kan du genkende dig i noget af kritikken?

Jeg kan godt genkende, at det har været et heftigt efterår. Vi har haft nogle pressesager i forvaltningen og på rådhuset, der har fyldt meget, og der har været meget på spil i månederne op til valgkampen, så jeg kan godt se, når jeg spoler tilbage, at jeg ikke har ageret korrekt i alle situationer, og at bølgerne er gået højt.

For eksempel hele håndteringen omkring flytningen af den tidligere fagdirektørs (Marianne Sørensen red.) ansvarsområder; det håndterer jeg ikke korrekt, der går det for stærkt for mig.

Og det fortryder du nu?

Ja. Jeg skal være den første til at beklage den håndtering og hele efterårets hektiske forløb.

Nu ser jeg indad og tænker over, hvordan jeg skal håndtere og kan agere mere professionelt og konstruktivt fremover, når der opstår pressede situationer, hvor der er tryk på fra alle sider. Der er ting, jeg skal lære omkring mig selv nu.

Vi har også rakt ud til rådgivningen 'Arbejdsmiljø København', som nu skal afdække medarbejdernes oplevelser og bekymringer. Min helt klare ambition er at lytte til de råd, der kommer fra dem i kølvandet på undersøgelsen, for jeg ønsker, at vi skal være en forvaltning, hvor der er et ordentligt arbejdsmiljø, og hvor det er rart for alle at være og komme.

Inden kritikken, hvordan oplevede du dig selv som leder?

Jamen jeg har opfattet mig selv som inddragende. Jeg synes, jeg har bedt om og lyttet til forslag og til nye, gode ideer, taget folk med på råd, taget dem med ud i feltet. Selvfølgelig har jeg afvist eller parkeret ideer, hvis ikke de har passeret ind i rammerne, til tidspunktet eller for mig som venstremand. Men jeg synes, at jeg afmelder på en ordentlig måde. Jeg sætter ikke

ting i gang, hvis jeg ved, at jeg ikke kommer til at kæmpe for dem i budgetforhandlingerne.

Jeg så også mig selv som en chef med et grundlæggende godt humør og som en ligeværdig teamplayer, der ikke dyrker at sidde for bordenden og blive talt "op" til. Men igen, det er der nogle, der ikke er enige i, og det forholder jeg mig nu til og reflekterer over.

Hvad er din største bedrift siden 2018?

Det er at have fået ro på et område, der var meget kaotisk, da jeg overtog posten. Der var ugentligt flere demonstrationer på Rådhuspladsen med overskrifter som Liv over lov og Jobcentrets ofre. Der var en frygtelig masse brok over folk, der blev parkeret på kontanthjælp, at mødet med systemet var fremmedgørende og fornedrende, at ingen kunne få førtidspension i København og så videre. Men det er lykkedes os at ændre den servicekultur; ændre på, hvordan vi møder borgerne, hvordan vi taler til dem, og hvordan vi skriver til dem. Vi har fået lavet et mere humanitært, et mere fair og ordentligt system.

Er du igangsat, drifter eller afslutter?

Hvis det havde været i mit tidligere arbejdsliv, ville jeg sige drifter. Jeg var god til tage ideer fra organisationen, holde dem på sporet og i princippet også køre dem i mål. Men som borgmester er jeg mere igangsat. Her er

jeg ude og snakke med folk, få ideer til og indsigt i, hvad der kan blive bedre, udforske om nogen laver noget fedt andre steder, som vi også kan gøre. Jeg er i højere grad indpisker, der indsamler ideer og får dem sat i gang.

Hvilken politiker er sværest for dig at lægge arm med?

Hvis vi snakker på rådhuset, så er det en som Lars Weiss (S). Han har lige fem års mere historie end mig og er uhyggelig godt inde i alle sagerne, så han kan virkelig godt være svær at bide skeer med. Der er virkelig tænkt over tingene, og han har gode argumenter. Der skal man bare stå tidligt op, men det er jo godt.

Hvilket politisk område har givet dig flest benspænd?

Inden for beskæftigelsesområdet er dimittendledigheden en af de nødder, vi ikke har fået knækket her de sidste fire år. Det er ulykkeligt, at vi ikke får grebet hurtigt nok fat i de unge mennesker og får dem ud i job, de har jo brugt mange år på at uddanne sig og repræsenterer en stor ressource. Det er et stort samarbejde mellem jobcenter, virksomheder og universiteter, der skal udvikles.

Hvad vil du selv råde dine børn til, hvis de vil læse klassisk filologi?

De skal følge deres hjerte, men jeg vil klart råde dem til at supplere med en projektlederuddannelse eller læse første del af HD ved siden af.

Nævn en afgørende episode fra din periode som borgmester.

Da vi i februar 2020 kom ud med en rapport, der for første gang dokumenterede, at social kontrol findes som en afgørende barriere i forhold til etniske kvinders indtog på arbejdsmarkedet. Den rapport læner både Christiansborg, KL og andre kommuner sig nu op af i deres arbejde med emnet. Vi har på en sej måde fået skubbet diskursen for, hvordan vi taler om social kontrol på det område.

Hvilken politiker fra oppositionen inspirerer dig?

I kommunal sammenhæng, Jens Kramer Mikkelsen (S). Han var supervisionær på vores bys vegne, tænk bare på Ørestaden, og kunne samtidig levere rugbrødsarbejde, få landet aftaler på rådhuset og få Christiansborg med. Det var ikke bare skåltaler og store programmer, han leverede.

Hvad betyder fremtoning for dig?

Jeg gør meget ud af at fremstå professionel og respektfuld i forhold til dem, jeg skal ud og møde eller tale til. Når jeg holder taler, også selvom de er improviserede, har jeg altid talepapirer med - det signalerer, at jeg er forberedt. Og så kommer jeg til tiden. Giver hånd. Ser folk i øjnene. Tøjmæssigt prøver jeg at stile efter Margrethe Vestager (R) og Mette Frederiksen (S). Jeg synes, de klæder sig klassisk, feminint og professionelt.

Privat

Har du et fast morgen- eller aftenritual?

Hver aften, inden jeg går i seng, læser jeg tre artikler i The Economist, som jeg får med posten hver fredag. Så ved jeg nogenlunde, hvad der foregår i resten af verden, i USA, på månen, inden jeg skal sove, ha ha. Når ugen er omme, passer det med, at jeg har fået læst hele bladet, og så kommer der et nyt. Om morgenen skimmer jeg altid lige Børsen.

Hvilke bøger ligger på dit natbord?

Biografier eller skønlitteratur, hvor det ikke går personerne alt for slemt. Jeg er meget sart og skal ikke læse om folk, der bliver slået ihjel og tortureret. Jeg har lige læst Anne-Cathrine Riebnitzskys Vindens port, og så har jeg en biografi om Churchill liggende, som er meget lang, og som jeg er gået lidt død i.

Hvad griner du af?

Jeg har totalt onkelhumor, uden at jeg lige kan forklare, hvad det er. Men jeg griner meget både på arbejde og privat - og af Anders Matthesens Ternet Ninja-film. Alle de roller, han selv spiller, som spænder bredt fra speltmødre til halvfjerderlærere. Det er vildt, hvad han kan. Og sjovt.

Hvordan er du som borddame?

Jeg er en rigtig god borddame. Jeg spørger og spørger og spørger. Nogle gange, hvis jeg har fået en stille bordherre, kan jeg da godt tænke, at nu er der gået to timer, og vedkommende har ikke spurgt mig om noget en eneste gang. Men jeg fortsætter ufortrødent. Det er nu engang den rolle, jeg tager. At få alle med i samtalen, og jeg går gerne med på de emner, som folk gerne vil snakke om.

Det er noget, jeg har med hjemmefra; at tage ansvar, sørge for, at alle er med rundt om bordet.

Hvad var du bange for som barn? Og som voksen?

Højder og hunde. På tur i 1. klasse var vi i Rundetårn, og oppe i tårnet tænkte jeg: Tænk hvis jeg falder ned. Jeg har haft højdeskræk lige siden. I dag kan jeg fx ikke gå på trapper, som man kan se igennem. Jeg får tunge ben og kan næsten ikke bevæge mig. Derudover er mine søskende og jeg vokset op med en mor, der var skrækslagen for hunde, hun sagde altid: Pas på, børn, der er en hund! I dag er jeg bange for alle slags hunde, store og små, også hunde i snor. Og nu er der alle de her coronahunde, der pludselig flagrer rundt, når jeg er nede og se min søn spille fod-

bold. Jeg prøver at lade være at give min frygt videre til mine børn, mens jeg smiler stift til hundeejerne, der siger: "Den gør ikke noget."

Nævn en afgørende episode fra din ungdom.

Da jeg fik kronprins Frederik-legatet til Harvard. Jeg var 22 år og mødte de her vildt dygtige forelæsere og fascinerende, dedikerede og drevne studerende fra hele verden, der på en meget mere artikuleret måde, end hvad jeg var vant til hjemmefra, var optagede af at gøre en forskel i verden. Det var virkelig 'ask what you can do for your country' attitude. Alle havde klare ambitioner for, hvorfor de var der. Nogle skulle hjem og have styr på vandforsyningen i Afrika eller hjem og genopbygge Østeuropa eller løse nogle

innercity problems i USA. Selv fik jeg rykket min karriere et andet sted hen, end jeg lige havde set for mig. Det var livsomvæltende for mig.

Hvor mødte du din mand?

På Carlsberg. Vi arbejdede i den samme finans-afdeling og var på hold sammen til DHL-stafetten, og så udviklede det sig stille og roligt derfra.

Hvilket andet menneske er du inspireret af?

Min mor. Hun er simpelthen et jern. Hun er en virkelig sej dame på 75 år. Da de lukkede sprogskolen i Udenrigsministeriet for tre-fire år siden, besluttede hun sig for at blive selvstændig, så hun arbejder stadig lige så meget som før og har også styr på os børn og på børnebørn. Hun er et kæmpe energibundt.

Cecilia Lonning-Skovgaard søger professionel adfærdshjælp

- Interviewet med Cecilia Lonning-Skovgaard er lavet i januar. Op til magasinets deadline har beskæftigelses- og integrationsborgmesteren erkendt hårdhændet adfærd i sit professionelle arbejde og agter nu at søge professionel hjælp, fortæller hun i et interview med Politiken.
- - Jeg skal arbejde med mig selv fremadrettet og blive bedre til at håndtere pressede situationer, så jeg holder det internt og ikke lader det gå ud over andre mennesker, siger hun til avisen.

Følg med i din branche. Abonner på specialviden

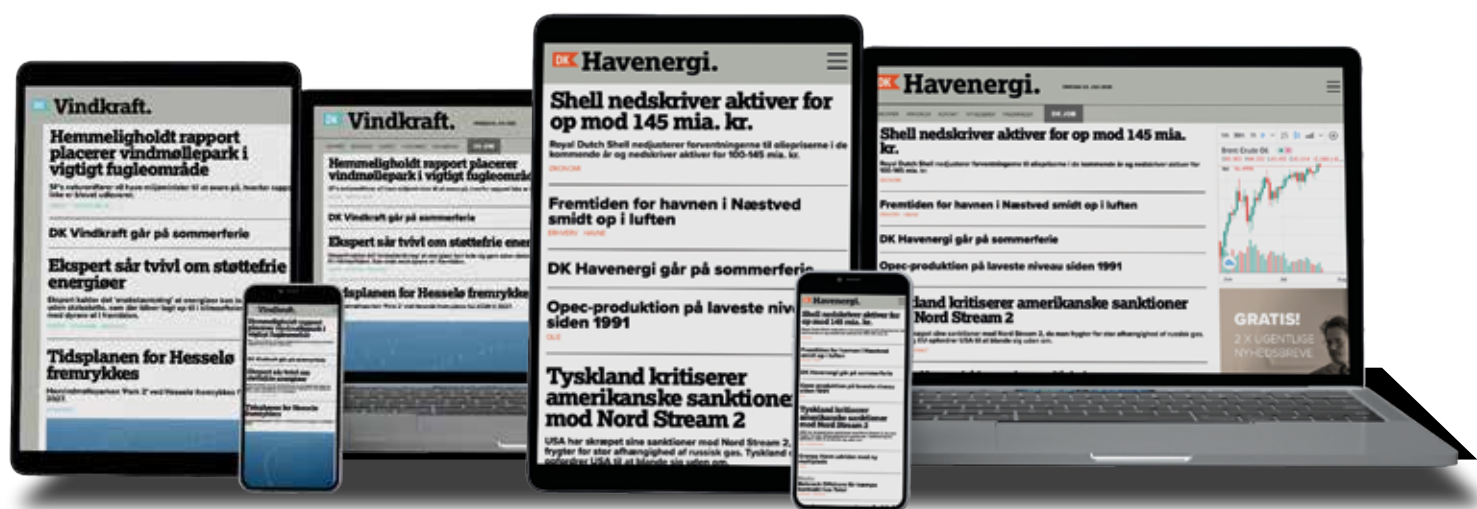
DK Vindkraft og DK Havenergi er specialmedier for offshore branchens aktører og hele værdikæden indenfor olie- og gas industrien. DK Vindkraft og DK Havenergi leverer dagsaktuelle nyheder, vigtig viden, målrettede nyheder, baggrund, analyse, aktualitet, relevans, grundighed og artikler med substans.

Hvem skriver vi til?

Offshore branchens beslutningstagere, specialister, producenter, underleverandører, interessenter, ind-købere og influenter. Alle med IP-adgang og/eller personligt abonnement.

Få et prøveabonnement

Lene Stentrop 4635 3343 lene@dknyt.dk

DK Vindkraft. **DK Havenergi.**

DK Medier.

DK Medier
dkmedier.dk
Tlf. 4635 3343

Esbjerg
Kanalen 1
6700 Esbjerg

København
Flæsketorvet 68, 1.
1711 København

Christiansborg
Lok. P4-07
1240 København K

Aarhus
Mejlgade 48
8000 Aarhus C

Bornholm
Havnebryggen 5
3740 Svaneke

Kan blive lige så stort som vind: Power-to-X har grønt eventyr-potentiale

Kronik

Af Frank Jensen,

fhv. overborgmester og minister - nu direktør
i konsulentvirksomheden FrankJensenCph

I Danmark har vi gennemlevet et sandt vindeventyr over de seneste årtier. Den danske vindmølleindustri er verdens største. Omkring 90 pct. af vores vindmølleproduktion eksporteres, og industrien har skabt mere end 20.000 arbejdspladser. Vindproduceret elektricitet udgjorde 39 pct. af Danmarks samlede elforbrug i 2014. Regeringen har en plan for fremtiden, hvor elproduktion fra vind skal udgøre 84 pct. i 2035. Hertil kommer en stigende elproduktion fra solcelleparker, som skyder op som paddehatte over det ganske danske land.

Denne vinter har vi oplevet en priseeksplosion på el og gas. Regeringen forhandler i disse dage for at finde en model for at kompensere de mest udsatte borgere for disse prisstigninger. Mange frygter nok, om vi nu skal opleve en ny energikrise som den, vi oplevede i 1970'erne. Men det skal vi ikke. En række uheldige sammenfaldende faktorer er skyld i de aktuelle prisstigninger. Men vi vil i de kommende år stå med en gigantisk overskudsproduktion af el. Det er et faktum. Netop derfor står vi ved foden til det næste store energieventyr: Power-to-X.

El kan ikke stå alene

Mit håb er, at vi meget hurtigt kan opnå en lige så folkelig forståelse af det nye Power-to-X, som de første vindmøller skabte i slutningen af 1970'erne. Jeg vil her forsøge med mit spæde bidrag til dette.

I flere kommuner er forvaltningerne allerede i gang med at lave lokalplaner for opførelsen af nye store energianlæg med produktion af nye grønne brændstoffer.

Esbjerg forventes at komme først i mål i 2024. Herefter kommer flere andre kommuner, bl.a. Aalborg i 2027. Flere kommuner vil følge efter.

Mange vil spørge, hvorfor det er nødvendigt at bruge el til at lave nye brændstoffer, når vi allerede kan bruge el direkte som drivmiddel på biler, busser og færges. Svaret er, at i mange år fremover vil vi fortsat have industrier og sektorer, der er afhængige af fossile brændstoffer, f.eks. indenfor den tunge transport som lastbiler, skibstrafik og fly. Det er her, vi skal finde de klimaneutrale løsninger i det nye eventyr.

CO₂ samles og genbruges

Vores konkurrencedygtige elproduktion her i landet, hvor det blæser det meste af året, skal føres i land fra de nye energi-øer og omdannes til brint, metanol eller ammoniak ved en elektrolyseproces. Det er meget energikrævende at producere disse grønne brændstoffer, derfor skal vi også kun bruge dem, der hvor vi ikke kan bruge el direkte. Brinten kan bruges direkte som drivmiddel, men vi kan nu forædle brinten til helt nye brændstoffer, der skal bruges til skibstrafik, fly og lastbiler. Det er derfor, vi taler om brændstof til X. Vi kan genbruge den kuldioxid (CO₂), der frigøres i luftform ved forbrænding af f.eks. olie, gas og affald. Det er den teknologi, som kaldes Carbon Capture. Altså indfangning af kuldioxid. Ved at genbruge den indfangede neutrale kuldioxid er vi kommet et meget stort skridt nærmere at kunne flyve på ferie igen med god samvittighed. For ved at blande den indfangede CO₂ i brint får vi et grønt brændstof til fly.

Danmark har alle muligheder for at blive leverandør og eksportør af de nye e-brændsler. Ligesom i vindmølleeventyret kræves en strategi, og at Danmark tør gå forrest. Andre lande er godt på vej. Men ingen har de naturlige forudsætninger som os: Vinden, der blæser det meste af året, og en industri, der kan levere hele kæden fra vindmøller til brændselsceller og elektrolyse.

**Jeg håber, vores generation
kan skabe et Power-to-X-
eventyr for vores børn og
unge, ligesom generationen
der skabte Danmarks
vindmølleeventyr for flere
årtier siden.**

Erhvervslivet er godt på vej

Heldigvis er erhvervslivet godt på vej. A. P. Møller Fonden har bevilget 400 mio. kr. til skabelse af Center for Zero Carbon Shipping. Flere store danske virksomheder, der er afhængige af de nye klimavenlige CO₂ neutrale brændstoffer som DSV, DFDS, A. P. Møller, Ørsted mfl. er helt fremme i skoene.

Sidste år blev det offentliggjort, at fondsforvalteren Copenhagen Infrastructure Partners (CIP) vil opføre det første Power-to-X anlæg i Esbjerg, hvor vind skal omdannes til ammoniak i 2025. Nu har CIP også planer om et Power-to-X anlæg i Aalborg ved Nordjyllandsværket nordenfjords. Her skal der laves metanol. Det er planen, at det fælleskommunale affaldsanlæg Reno-Nord skal levere indfanget carbon fra sine skorstene, så der kan produceres et grønt brændstof allerede i 2027.

Jeg håber, vores generation kan skabe et Power-to-X eventyr for vores børn og unge, ligesom generationen der skabte Danmarks vindmølleeventyr for flere årtier siden.

Ordførerne

Af Susanne Zimmer

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager. I denne måned: Susanne Zimmer (Frie Grønne).

GIV NU NATUREN PLADS TIL AT OVERLEVE

I 2010 forpligtede den daværende regering sig til at standse tabet af biodiversitet senest i 2020. På nogle områder er det gået fremad, men Den Danske Rødliste, der er en opgørelse over truede dyr, planter og svampe, og Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur viser, at arternes levesteder fortsat forringes, og at et alarmerende højt antal er truede. Ifølge forskerne er vi vidne til den sjette masseuddøen, og Rødlisten viser, at 26,2 pct. danske arter, hvilket svarer til i alt 2.799, allerede er uddøde eller truede. Det skal vi have lavet om på, og det er vores pligt som samfund at gøre noget.

Kommunerne har potentialet og borgernes opbakning til at løfte naturen. Men næsten halvdelen af kommunerne har ifølge DN ikke en klart formuleret politik eller strategi for natur og biodiversitet. Frie Grønne har derfor fremsat et beslutningsforslag i Folketinget for at få mere natur ind i byerne. Vi ønsker, at alle kommuner udarbejder biodiversitetshandleplaner med et mål om minimum 20 pct. natur i byerne inden 2030.

Vi ønsker, at alle kommuner udarbejder biodiversitetshandleplaner med et mål om minimum 20 pct. natur i byerne inden 2030.

"Pænt" græs skaber død ørken

Mange grønne arealer, parker, institutionsområder og legepladser kunne med lethed omlægges til en mangfoldig vækst med hjemmehørende planter, som insekterne kender og kan nyde godt af. Vi skal gøre op med de store ørkenarealer, som byens velfriserede græsplæner udgør, og så skal vi lade naturens mangfoldighed blomstre op mellem græstråene, så vi ikke spilder kostbare naturkvadratmeter på, at det skal se "pænt" ud.

Vi foreslår, at biodiversitet medtænkes i klimatilpasning, som mange kommuner allerede har gjort i forbindelse med vandafledning- og opsamling samt plantning af træer, som både kan optage vand og CO₂ og give skygge. Det fremmer ikke bare biodiversiteten, men skaber også et levende bymiljø, mere ren luft og mulighed for, at bybørn og -voksne kan få et tættere forhold til naturen på trods af mursten-, asfalt- og betonbelagte daglige omgivelser.

Et godt og et dårligt eksempel

Et godt eksempel er Hjørring Kommune, der i 2019 erklærede sig for naturkommune og fulgte op med naturfremmende tiltag. Siden da har kommunen oplevet, at der nogle steder nu kan ses fire gange så mange sommerfugle og dobbelt så mange bier som før. Så det virker at sætte fokus på natur og biodiversitet i byerne.

Desværre findes der også dårlige eksempler på naturpleje. Tag Aalborg kommune, hvor man med den stort anlagte Egholmforbindelse vil maltraktere store, flotte naturområder med asfalt. Motorvejen vil ødelægge unikke naturområder med fredede arter blandt andet på øen Egholm. I alt vil 280 hektar jord blive inddraget. Store natur-, engområder og marker vil blive erstattet af biler og støj, som skræmmer dyrene og gennempløjer deres passager. Det er selvsagt den forkerte vej at gå, mens vi står i den sjette masseuddøen.

Sæt natur og mennesker før profit og asfalt, og giv naturen tiltrængt plads. Det bør være strategien i alle landets kommuner.

Da Claus Hjort Frederiksen langt om længe vedgik at være sigtet, gjorde han det med en omskrivning på grænsen til det vildledende.

Søren Bidstrup, Ritzau Scanpix

Den politiske elites tag-selv-jura

Ærlig talt

Af Michael Kjærgård.
michael@kommunen.dk

Enhver er som bekendt uskyldig, til det modsatte måtte blive bevist, og for at respektere denne grundregel bør man også være tilbageholdende med at gætte på, om nogen på et tidspunkt vil blive fundet skyldig eller ej. Så det springer vi helt over her.

Alligevel er der grund til at beskæftige sig med sigtelsen mod Claus Hjort Frederiksen for mulig overtrædelse af straffelovens §109 ved at have røbet statshemmeligheder. Ikke fordi han før sigtelsen selv lod forstå overfor TV2 News, at han ved at udtale sig for åbent ville risikere fængselsstraf, men fordi hans tilgang til den mulige lovovertrædelse er en del af et mønster i den politiske elite.

Straffelovens §109 handler som nævnt om at røbe statshemmeligheder. Paragraffen er en del af lovens kapitel 12 om "landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed", idet man her skal bemærke, at Claus Hjort Frederiksen dermed ikke er sigtet for landsforræderi, sådan som nogen har forsøgt at få det til at fremstå. Hans sigtelse falder ind under kapitlets "andre forbrydelser".

Først efter at have gået meget stille med dørene meget længe, og først efter at varetægtsfængslingen af FE-chef Lars Findsen blev offentlig kendt, vedgik han at være sigtet. Det skete dog med en bekvem omskrivning af sigtelsens indhold.

"Jeg kan bekræfte, jeg er sigtet efter straffelovens paragraf 109 for at have overtrådt grænserne for min ytringsfrihed", hed det i et skriftligt statement. En omformulering på grænsen til det vildledende i forhold til paragraffens faktiske ordlyd om "den som røber eller videregiver meddelelse om statens hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror".

Men Claus Hjort Frederiksen foretrak altså, at det kom til at handle om ytringsfrihed. "Jeg har yttet mig som folketingsmedlem om en politisk sag", erklærede han, stadig skriftligt, som om det i sig selv skulle udelukke, at man så kan tale over sig om statshemmeligheder. Samme øvelse har

han i sidste uge gentaget i et udførligt opslag på Facebook, hvor han med en logisk brist argumenterer for, at det materiale, der ligger til grund for sigtelsen, er "avisartikler og debatter foregået i fuld offentlighed" og derfor ikke kan være statshemmeligheder. Der er altid en grund til, at nogen kalder noget for noget andet, end det er.

Igen: Vi beskæftiger os ikke med skyldsspørgsmålet her, men fremgangsmåden er kun alt for velkendt.

Man behøver bare tænke tilbage på rigsretssagen mod Inger Støjberg, der som bekendt handlede om overtrædelse af regler for sagsbehandling og ikke om barnebrude, som den ellers blev forsøgt markedsført. Des hårdere ramte juraen, da den skar gennem de politiske fiksfakserier.

Det gjorde den også i forspillet til forrige rigsretssag, den mod Ninn-Hansen, da statsminister Poul Schlüter til egen overraskelse måtte se sig fældet af Tamillrapporten. Også næste gang en sag går fra at være politisk til at være juridisk, kan man roligt gå ud fra, at juraen igen både vil skære igennem og ramme hårdt.

Der er altid en grund til, at nogen kalder noget for noget andet, end det er.

Vi har set det i Messerschmidt-sagens førsteopførelse og kommer sandsynligvis til at se det ved genopførelsen, hvad enten det så bliver Messerschmidt selv eller nogle af vidnerne, der rammes af hammeren. I begge tilfælde en påmindelse om, at man i jura modsat politik ikke kan tale sig ud af alt.

Uden at foregribe noget skyldsspørgsmål kan det nøgternt konstateres, at også sagen om sidste års minkaflivninger har budt på forsøg på at styre omtalen ved hjælp af ordvalget. Justitsministeriet gik endda af egen drift i rette med medier, der kaldte en ulovlig ordre for en ulovlig ordre i stedet for at omskrive den til regeringens foretrukne "hjemmelsudfordring".

Altsammen er det noget, der foregår i de højere politiske luftlag. I vælgernes virkelighed er der ingen, der et øjeblik tror på, at man fx kan slippe for en fartbøde ved at kalde den mobilitetsafgift.

Når skandaler og svigt rammer samfundets svageste, er det både menneskeligt og politisk på sin plads at reagere med højlydt forargelse, understreger Kristian Thulesen Dahl. Men når lovgiverne lader sig rive med og konkurrerer om likes på de sociale medier, ender vigtige sager ofte i mere bureaukrati og ensretning i kommunerne, advarer han.
Foto: Jens Dresling, Ritzau Scanpix

Kom frit frem fra flyverskjulet, offentlige leder

I DET OFFENTLIGES TJENESTE

Denne kolonne skrives af nuværende og forhenværende beslutningstagere, som deler erfaringer og viden om offentlig ledelse. Denne gang partistifter, tidligere DF-formand og byrådsmedlem i Give 1997-2006 og Vejle 2006-2010 **Kristian Thulesen Dahl**.
kristian.thulesen.dahl@ft.dk

Vi kender alle sammen forløbet. Et medie afslører en kritisabel sag i en kommune. Måske endda en regulær skandale. Det kan være på et plejehjem eller i en daginstitution, hvor svækkede ældre eller børn er blevet dårligt behandlet. Der rejser sig et ramaskrig. Medierne kræver svar og ikke mindst handling. Noget må gøres! Nogen skal have skylden!

Borgmesteren skyder skylden på forvaltningen. Eller går måske i flyverskjul. Næste skridt bliver en intern redegørelse, som hurtigt kan ende i en syltekrukke. Måske håber man i kommunen, at sagen bliver glemt, når den næste afsløring buldrer derudaf og medicirussket er rykket videre.

Samme manus hver gang

Sagen finder lynhurtigt vej til Christiansborg. Ordførere er ved at falde over hinanden for at komme først med fordømmelse og krav om handling nu. Først ind foran kameraet. Først på de sociale medier. Meget få af os kan sige os fri for at have bidraget til showet.

På den måde kan vi næsten på forhånd skrive manuskriptet til håndteringen af den næste skandalesag.

Ofte er det selvsagt i den bedste mening, når vi alle kaster os ind i en sag. Fordi man er reelt rystet og forarget eksempelvis over skjulte kameraoptagelser af en dement beboer på et plejehjem, som udsættes for uværdig og afskyelig behandling. Det må man som politiker reagere på. Som menneske.

Men der, hvor hele denne karrusel risikerer at gøre mere skade end gavn, er, når vi i Folketinget med udgangspunkt i en specifik sag i én kommune reagerer med nye love og regler, nye krav, flere indberetninger og mere bureaukrati. Som selvsagt herefter gælder i alle landets 98 kommuner. Har man så reelt løst noget som helst? I bedste fald er den konkrete sag løst. Men samtidig er der skabt en ny regel, mere bureaukrati.

Ansvarlig ledelse kan skabe ro

Hvordan sikrer man en mere hensigtsmæssig politisk reaktion, når dårlige sager opstår? At man reelt løser problemet uden at opstille en masse ekstra - og måske reelt unødvendigt - bureaukrati?

Et godt første skridt vil være, at den ansvarlige kommunale myndighed, typisk borgmesteren eller en udvalgsformand, tager ansvaret på sig. Tager ansvaret for at få løst det konkrete problem. Stiller sig op i medierne og svarer på kritiske spørgsmål. Ikke går i flyverskjul eller skyder skylden på andre - typisk nogen i forvaltningen, som ikke har samme mulighed for at udtale sig om sagen.

Men lovgiverne vil have likes

Det vil være et meget vigtigt første skridt. For det vil gøre det langt lettere for os i Folketinget at træde et

skridt tilbage. At sige, ja, det her er virkelig kritisabelt, men borgmesteren er på sagen og tager hånd om problemet. Det må vi afvente, inden vi kræver ny lovgivning og andre forhastede tiltag.

Ordførere er ved at falde over hinanden for at komme først med fordømmelse og krav om handling nu. Først ind foran kameraet. Først på de sociale medier. Meget få af os kan sige os fri for at have bidraget til showet.

Så ville vi være nået langt. Men det kræver selvfølgelig også, at politikere som os på Christiansborg vil være villige til engang imellem at sige nej tak til kameratid og droppe jagten efter hurtige likes på Facebook. Det er nok ikke den mindste udfordring i denne sammenhæng...

**Søger du nyt job?
Her får du en rigtig
stilling.**

DK Stillingen.

Direktør, Lolland Kommune

Lolland Kommune skal rekruttere en ny direktør. Stillingen kommer i opslag nu, da vores direktør, Bjarne Hansen, går på pension til sommer. I den forbindelse har direktionen ændret i den interne ansvars- og opgavefordeling, og det betyder, at den nye direktør får ansvaret for sektorerne Skole- og Dagtilbud; Børn, Unge og Familier samt Kultur, Fritid og Borgerservice.
Ansøgningsfrist 22. marts 2022

Centerchef, Stevns Kommune

Du overtager tømmerne fra en centerchef, der efter fem gode år hos os har fået arbejde i en stor kommune. Der er især på specialområdet sat gang i en række initiativer med fokus på tværfaglighed, professionalisering og ikke mindst løsninger så tæt på børnenes og de unges hverdag som muligt. Og økonomien er samtidig i god gænge på et område, der ellers nationalt har været udfordret.
Ansøgningsfrist 15. marts 2022

Teamleder for Byggeri, Skive Kommune

Som leder af Team Virksomhed & Byggeri kommer du til at stå i spidsen for 17 meget erfarne medarbejdere, som arbejder med byggesagsbehandling og miljømyndighedsbehandling af både industri- og landbrugsvirksomheder. Teamet er en central aktør i realiseringen af kommunens vision om at være en kommune i vækst og udvikling.
Ansøgningsfrist 20. februar 2022

Leder af Plejecenter, Lyngby-Taarbæk Kommune

Du er en relationel stærk, faglig kompetent og praksisnær leder, der har skabt gode resultater med drift og udvikling på sundheds- og omsorgsområdet. Du har opbygget indsigt i og erfaring med ældreområdets kompleksitet, udfordringer og muligheder, typisk fra en større decentral institution. Du har en relevant uddannelse. Du kan være en moden leder med en stabil karriere, eller et ledertalent med nogle års ledererfaring.
Ansøgningsfrist 27. februar 2022

Direktør, Horsens Kommune

Direktøren skal være en ubetinget drivkraft for udvikling og fremgang og være klar til at udfordre etablerede og vante måder at gå til opgaverne på. Samtidig skal direktøren i Teknik og Miljø sikre den rette balance mellem driftsopgaver og projekter og løbende være bevidst om nødvendigheden af at prioritere i rådets opgaveportefølje.
Ansøgningsfrist 23. februar 2022

Klinikchef, Psykiatrisk Center Ballerup

Vi tilbyder en spændende lederstilling, hvor du indgår i centerledelsen på Psykiatrisk Center Ballerup. Sammen med centerets anden klinikchef får du det overordnede behandlingsansvar. Du får primært ansvaret for akutmodtagelsen, flere døgnafsnit samt enkelte ambulatorier. Her skal du være med til at udvikle og drive centeret, så visionen om at hjælpe patienter videre til en bedre hverdag realiseres.
Ansøgningsfrist 7. marts 2022

DK Medier giver dig mulighed for at målrette dine stillingsannoncer til specifikke målgrupper.

Med flere end 150.000 læsere er DK Medier i dag den største medieplatform i den offentlige sektor. Vi stiller skarpt på politik og offentlig forvaltning i Danmark, og ved at annoncere i vores medier opnår du målrettet eksponering til kvalificerede kandidater.

Ungechef, Kolding Kommune

Vi søger en dygtig områdechef til strategisk ledelse af det samlede Ungeområdet i Kolding Kommune. Brænder du for at udvikle og innovere ungeområdet og kan du virkeliggøre visioner, strategier og politiske beslutninger? Vi søger en Ungechef som kan rammesætte og facilitere strategiske dialoger. Men som samtidig også har fokus på faglig styring.
Ansøgningsfrist 17. februar 2022

Afdelingsleder til rettigheder, Energinet

Energinets strategi 'Nye vinde': <https://energinet.dk/nyevinde> understøttes af en række strategiske indsatser, som du vil blive en central del af. Udviklingsmulighederne er mange, og du vil blive en del af en ambitiøs organisation med en kultur, der er præget af en høj faglighed, samfundsansvar og fællesskab. De fælles mål er tydelige, og samarbejde prioriteres både i de enkelte afdelinger og på tværs af hele organisationen.
Ansøgningsfrist 20. februar 2022

Afdelingsleder til Miljøvurdering, Energinet

Som afdelingsleder for Miljøvurdering får du ansvar for 21 kompetente fagspecialister, der udarbejder projektbeskrivelser, miljøvurderingsscreeninger, miljørapporter, miljøkonsekvensvurderinger, Natura 2000-konsekvensvurderinger og plangrundlag samt øvrige dispensationer og tilladelser til brug for Energinets anlægsprojekter.
Ansøgningsfrist 20. februar 2022

Afdelingsleder, Jammerbugt Kommune

Stillingen som leder af Ejendomscenter Jammerbugt er en attraktiv lederstilling med mulighed for selv at sætte sit præg på udviklingen af Ejendomscentret og for at deltage og bidrage i forskellige ledelsesfora i forvaltningen og kommunen. Lige nu er vi særligt optaget af at etablere en robust og sikker styring. En opgave, der helt umiddelbart venter på den nye leder. Der vil således være gode muligheder for at udvikle sig i stillingen; ledelsesmæssigt, fagligt og personligt.

Chef for budget & analyse, Horsens Kommune

Budget og analyse har overblikket over kommunens økonomi og udarbejder den løbende rapportering til byrådet, økonomi- og erhvervsudvalget og direktionen. Afdelingen er veldrevet og har 6 medarbejdere. Chefens opgave bliver at sikre en fortsat effektiv drift og udvikling af området og bidrage til afdelingens dialog og samarbejde.
Ansøgningsfrist 17. februar 2022

Direktør, Hedensted Kommune

Du vil blive godt modtaget af direktionskolleger og medarbejdere, der forventer god ledelse og godt samspil på tværs. Der vil også være positive forventninger i MED-organisationen, Handicaprådet, Seniorrådet og selvfølgelig ikke mindst kommunalbestyrelsens Udvalg for Social Omsorg. Udvalget er i gang med at sætte retning for valgperioden og skabe team-ånd med en fortsættende formand og udskiftning på alle øvrige valgposter.
Ansøgningsfrist 1. marts 2022

Kontakt kommerciel direktør Henrik Eskelund på 51 92 24 37 eller henrik@kommunen.dk

Se mere på dknyt.dk/dkstillinger

DK Medier dkmedier.dk Tlf. 4635 3343	Aarhus Mejlgade 48 8000 Aarhus C	København Flæsketorvet 68, 1. 1711 København	Christiansborg Lok. P4-07 1240 København K	Esbjerg Kanalen 1 6700 Esbjerg	Bornholm Havnebyggen 5 3740 Svaneke
---	---	---	---	---	--

Region Hovedstaden måtte sidste år trække sig fra en aftale om levering af handsker for knap 80 mio. kr., da en tilbudsgiver, OneMed A/S, klagede til Klagenævnet for Udbud over regionens procedure for valg af leverandører. Der blev vel at mærke ikke klaget over de to konkurrenter, Abena A/S og Aktum A/S, selv om de tilsyneladende havde koordineret deres tilbud. Det var derimod regionen, der blev holdt ansvarlig for at sige ja til et tilbud i strid med udbudslovens principper om ligebehandling og gennemsigtighed.

Foto: Ingemar Lindewall, Ritzau Scanpix (modelfoto)

Undersøgelsespligt: Udbydere skal tjekke for ufine aftaler mellem tilbudsgivere

Udbudsklummen

Af Anders Birkelund Nielsen, som til daglig rådgiver myndigheder og forsyningsvirksomheder om udbuds- og kontraktret for advokatpartnerselskabet Bech-Bruun, udreder indkøbsjura fra et kommunalt perspektiv.
abn@bechbruun.com

De fleste ordregivere gør det ikke, og mange ved ikke hvordan. Men man er som ordregiver forpligtet til at undersøge, om tilbud er afgivet i strid med konkurrencereglerne.

Når først udbudsprocessen er skudt i gang, er der mange krav og frister at holde styr på. Det er derfor naturligt, at ordregiver ikke har fokus på konkurrencereglerne og derfor kun får tjekket, om tilbuddene udbudsretligt kan accepteres.

Men ordregivere er forpligtet til også at undersøge, om tilbuddene er afgivet i strid med konkurrencereglerne. Det kan også være en god idé rent økonomisk.

Forpligtelse kan blive dyr for ordregiver

Som ordregiver kan man udelukke en tilbudsgiver, hvis man har "tilstrækkelige plausible indikationer til at konkludere, at tilbudsgiveren har indgået en aftale med andre økonomiske aktører med henblik på konkurrencefordrejning". Dette fremgår af en såkaldt frivillig udelukkelsesgrund i udbudsloven.

Hvis man har tilvalgt den frivillige udelukkelsesgrund, så er man forpligtet til at undersøge, om konkurrencereglerne umiddelbart er brudt.

De frivillige udelukkelsesgrunde er nogle, som ordregiveren tilvælger, og de gælder dermed ikke automatisk. Derfor kunne man fristes til at tro, at man som ordregiver bare kan lade være med at tilvælge udelukkelsesgrunden og dermed skøjte udenom en undersøgelse af, om konkurrencereglerne er overholdt.

Så nemt er det dog ikke.

Klagenævnet for Udbud har nemlig i sin praksis fastslået, at det følger af ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet, at ordregivere, selvom den frivillige udelukkelsesgrund ikke aktivt er tilvalgt, i visse tilfælde har en undersøgelsespligt og dermed en pligt til at påse, at der ikke er "køer på isen".

Uanset om pligten følger af udbudsloven på den ene eller den anden måde, er der for ordregiver også et økonomisk incitament til at gå tilbuddene efter i sømmene.

En tilbudskoordinering fjerner nemlig det konkurrenceelement, som ordregiver ønsker i en udbudsprocedure. Og når tilbudsgiverne ikke konkurrerer i samme omfang, som de ellers ville, så opnår ordregiveren heller ikke så fordelagtige tilbud, som man ellers ville. Ulovlig tilbudskoordinering blandt tilbudsgiverne kan derfor blive en dyr fornøjelse for ordregiver.

Bevisbyrden lempet

Hvor meget skal der så til, før man skal udelukke en tilbudsgiver på grund af brud på konkurrencereglerne? Ordregivers bevisbyrde efter bestemmelsen er lempeligere end efter de øvrige frivillige udelukkelsesgrunde. Efter praksis fra Klagenævnet tilkommer der da også ordregiver et vist skøn ved vurderingen af, om der er sådanne indikationer, at det bør føre til udelukkelse.

Det er naturligt, at bevisbyrden er lempet, da ordregivere netop ikke er en konkurrencemyndighed, der skal holde øje med, om konkurrencereglerne er overholdt. Men det fratager ikke ordregiver sin undersøgelsespligt. Jo tyndere isen er, desto nemmere er det at falde igennem, og derfor medfører den lempede bevisbyrde også, at flere forhold kan udgøre sådanne plausible indikationer.

Omvendt, hvis den frivillige udelukkelsesgrund ikke er tilvalgt, og pligten derfor følger af ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet, så er bevisbyrden tungere. Ifølge Klagenævnets praksis kræves der i så fald et mere sikkert grundlag for at antage, at konkurrencereglerne er overtrådt. Altså skal flere ting pege i retning af et brud på konkurrencereglerne, før ordregiver er forpligtet til at udelukke tilbudsgiveren. Ordregiver er dog også i nogen grad berettiget til at skønne forkert i sin vurdering af, hvornår der foreligger et sådant sikkert grundlag.

Tre ting, der bør vække mistanke

Tilbudsgiverne flager selvfølgelig ikke med, at de har koordineret tilbud, og det er derfor op til ordregiveren at gennemskue dette. Forskellige indikatorer kan pege i retning af ulovlig tilbudskoordinering:

Usædvanlig markedsadfærd kan være en indikator. Modtages der fx tilbud fra en virksomhed, som ikke "normalt" afgiver tilbud i lignende udbudsprocedurer? En anden indikator kan være slå- og stavfejl, udtryk og bemærkninger, der går igen i materialet fra flere tilbudsgivere og dermed indikerer, at de har delt deres tilbudsmateriale med hinanden.

Begge opmærksomhedspunkter forelå i Klagenævnets seneste kendelse om tilbudskoordinering. Her hav-

de de to vindende tilbudsgivere delt tilbudsmateriale, hvilket blandt andet kom til udtryk ved, at der var identiske slå- og stavfejl i tilbuddene. Samtidig var den ene virksomhed ikke en "normal" tilbudsgiver på markedet for de udbudte produkter. Klagenævnet fastslog på denne baggrund, at der i sagen forelå så plausible indikationer, at ordregiveren skulle have udelukket de to tilbudsgivere.

En anden indikator kan være slå- og stavfejl, udtryk og bemærkninger, der går igen i materialet fra flere tilbudsgivere og dermed indikerer, at de har delt deres tilbudsmateriale med hinanden.

Et yderligere forhold, som bør give anledning til et løftet øjenbryn, er, hvis to tilbudsgivere, der er kendte aktører på markedet og normalt konkurrenter, afgiver tilbud sammen. Hovedreglen er, at hvis en tilbudsgiver selv kan byde på opgaven, så må virksomheden ikke samarbejde med en konkurrent.

Som sagt er ordregiver ikke ubetinget forpligtet til at skønne korrekt i sin vurdering af, hvad der udgør henholdsvis tilstrækkelige plausible indikationer og et mere sikkert grundlag for en overtrædelse af konkurrencereglerne. Men det skal undersøges, og undersøgelsen kan falde ud på to måder; enten viser den, at der er ugler i mosen, eller også er man klar til at svømme videre. I det tilfælde, hvor undersøgelsen faktisk viser, at der er noget mistænkeligt i tilbuddet, har man som ordregiver en pligt til at reagere på det. Som udgangspunkt skal de koordinerende tilbudsgivere udelukkes.

Navne

Kommuner

Byråd

BRØNDBY: Radikal bliver løsgænger efter islam-udtalelse

Byrådsmedlem i Brøndby Elif Demir Gökce har meldt sig ud af De Radikale og fortsætter som løsgænger. Hun havnede i kraftig kritik på de sociale medier og internt i partiet efter udtalelser i en radioudsendelse om Muhammed-tegningerne på 24syv. Her forfægtede hun et synspunkt om, at drabet på den franske lærer Samuel Paty, der underviste i samme tegninger, ikke havde noget med islam at gøre, da ”det i hvert fald ikke er en muslim, der har slået ham ihjel”, for det er ”umuligt i islams kontekst”. Det fik mange til at gå i rette mod Elif Demir Gökce, og det fik den radikale landsformand, Mikkel Sarbo, til at kommentere, at han ville tage en snak med hende om, hvorvidt hun ”hører hjemme” hos De Radikale. Blandt andet efter den snak har hun nu forladt partiet.

HILLERØD: Nyvalgt byrådsmedlem træder ud

Mathilde Clauson-Kaas (S), som blev nyvalgt til byrådet i Hillerød i november, træder ud igen. Hun meddelte i sidste måned, at hun af personlige årsager ønskede at udtræde pr. 1. februar, og forvaltningen vurderede, at hun opfyldte betingelserne for at blive fritaget. 20-årige Mathilde Clauson-Kaas blev færdig på gymnasiet i sommer og blev valgt ind i byrådet med femtefledestemmer af de syv socialdemokrater. Hun erstattes af førstesuppleanten Jamil Cheheibar. Han er 64 år og har siddet i byrådet siden 2005, men røg ud ved valget.

VESTHIMMERLAND: SF'er udtræder efter en måned

Efter blot en måned på posten har byrådsmedlem Karen Clausager (SF) anmodet om at udtræde af Vesthimmerlands Byråd af helbredsmaessige årsager. Afløser på posten bliver SF's førstesuppleant David Rathkjen. Han får dog ikke Karen Clausagers post som næstformand i Kultur- og Fritidsudvalget, den går i stedet til partifællen Jane Bonnerup. Karen Clausager blev valgt første gang til Vesthimmerlands Byråd ved KV13, men missede genvalg ved KV17. David Rathkjen opstillede første gang ved KV21.

ODSHERRED: Byråd fravalgt for chefjob i nabokommune

Trods genvalg ved KV21 blev det i hans anden valgperiode kun til få dage som byrådsmedlem for Thomas Klint Martinsen (S). Et chefjob i nabokommunen Frederikssund på den modsatte bred af Isefjord har fået ham til at udtræde. Ny socialdemokrat i byrådet bliver Kristian Petersen. Han er dog ikke mere ny, end at han også var byrådsmedlem i den netop afsluttede valgperiode. Både han og Thomas Klint Martinsen blev valgt første gang ved KV17.

FREDERIKSHAVN: V-politiker stopper grundet sygdom

Medlem af Venstres nye byrådsgruppe i Frederikshavn Asger Møller Mortensen (V) er stoppet med øjeblikkelig virkning, da han har fået konstateret uhelbredelig kræft. Asger Møller Mortensen blev valgt ind i byrådet i 2017 og opnåede genvalg ved KV21 med 460 personlige stemmer. Tidligere minkavler Thomas Jørgensen (V), der stillede op første gang ved kommunevalget og opnåede 318 personlige stemmer, afløser Asger Mortensen i Venstres byrådsgruppe i Frederikshavn.

AALBORG: Aalborgs borgmester er sygemeldt med stress

Thomas Kastrup-Larsen (S) er sygemeldt med stress. Det oplyser Aalborg Kommune til Nordjyske. Viceborgmester Helle Frederiksen (S) overtager de nødvendige funktioner, mens han er væk. ”Jeg har gennem et stykke tid haft ret kraftige stress-symptomer. Så kraftige at jeg ikke kunne ignorere dem længere. Jeg har derfor været ved lægen og fået den klare besked, at jeg skulle sygemelde mig med stress,” skriver han i et facebook-opslag.

RINGKØBING-SKJERN: Stemmesluger opgiver Folketinget

For tre år siden var han tæt på at sikre Kristendemokraterne en plads i Folketinget, da han blot var 191 stemmer fra et vestjysk

kredsmandat. Men nu opgiver Kristian Andersen drømmen om Folketinget. Han har besluttet ikke at genopstille. 54-årige Kristian Andersen blev kommunens største stemmesluger ved KV21, men måtte for anden gang overlade borgmesterposten til Venstres Hans Østergaard, som konstituerede sig med Socialdemokratiet og De Konservative.

VORDINGBORG: Klar til Moderaterne - men kun på landsplan

Charlotte Bagge Hansen, som sidder i kommunalbestyrelsen i Vordingborg for Fælleslisten, har nu tilsluttet sig Lars Løkke Rasmussens nye parti Moderaterne. Men kun når det gælder landspolitik, skriver Charlotte Bagge Hansen på Facebook. Hun forlod Venstre for godt et år siden sammen med Torben Folke Månsson for at stifte Fælleslisten. Charlotte Bagge Hansen blev valgt for listen og sidder i dag bl.a. i økonomiudvalget.

AALBORG: Klar til Christiansborg - fortsætter i byråd

Byrådsmedlem Maja Torp (V) var kun ganske få stemmer fra at blive folketingsmedlem ved FV19. Nu bliver hun det med et par års forsinkelse, når Venstres gruppeformand Karsten Lauritzen forlader politik. Maja Torp beholder sin plads i Aalborg Byråd og tager i stedet orlov fra sit civile job for at kunne passe begge mandater. Hun blev valgt første gang ved KV13 og avancerede ved KV17 til næstflest V-stemmer. Maja Torp bliver det 18. byrådsmedlem med dobbeltmandat i denne byrådsvalgperiode. Ni af dem er V-medlemmer.

Forvaltning

SKANDERBORG: Konstitueret skolechef bliver fastansat

Peter Bech Milsgaard tiltræder som ny skolechef i Skanderborg. Han har været konstitueret i stillingen siden oktober 2021. Som skolechef kommer han til at stå i spidsen for et område i stor vækst. Peter Bech Milsgaard er uddannet lærer i 1999 fra Læreruddannelsen ved Aarhus Dag- og Aftenseminarium. Med sig har han desuden en diplomuddannelse i ledelse fra VIA University College.

SILKEBORG: Henter chef hos Kræftens Bekæmpelse

Malene Herbsleb er ny sundheds- og omsorgschef fra 1.

marts. Hun afløser Steffen Brun, som har været konstitueret i stillingen gennem det seneste år under coronapandemien. Malene Herbsleb har en naturvidenskabelig baggrund og en ph.d. i medicin suppleret med efteruddannelse i sundhedsfremme og en master i offentlig ledelse. Hun kommer fra en stilling som områdechef i Kræftens Bekæmpelse, hvor hun har været i godt to år. Tidligere har hun i seks år været sundhedsfremmechef i Skanderborg og tidligere sundhedskoordinator i Odder.

GLADSAXE: Ny erhvervschef i Gladsaxe

Den nye erhvervschef i Gladsaxe Kommune er Karen Brosbøl Wulf, der netop er tiltrådt. Hun kommer fra et job som leder af erhvervspartnerkabet Gladsaxe Erhvervsby og har som sådan været med til at styrke samarbejdet mellem lokale virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommunen. Karen Brosbøl Wulf har en kandidat i medievidenskab og har mange års erfaring inden for erhvervs- og turismeudvikling i både den private og offentlige sektor.

LÆSØ: Ny teknikchef gør direktionen komplet

Med ansættelsen af en forvaltningschef for teknik og havne er direktionen for Læsø Kommune nu komplet. Det bliver Susanne Pagh, 55 år, der kommer med lang erfaring fra energi- og forsyningsbranchen. Susanne Pagh har arbejdet med energi og forsyning siden 2006, blandt andet som leder i energiselskabet Tre-for og som forretningschef i Aabenraa Kommunes forsyningselskab, Arwos. I de seneste år har hun været selvstændig rådgiver med speciale i ledelse og kommunikation inden for forsyningsvirksomhed. Susanne Pagh tiltræder 15. februar samtidig med den nye kommunaldirektør, Kurt Benntsen.

DRAGØR: Helsingør-chef bliver direktør i Dragør

Fra 1. marts er Pia Holm Nielsen ansat som ny direktør i Dragør Kommune. Hun får ansvar for områderne teknik, plan og erhverv samt sundhed, pleje og rehabilitering. Pia Holm Nielsen kommer senest fra en stilling som centerchef for Center for By, Land og Vand i Helsingør Kommune. Hun er uddannet cand. techn.soc. fra Roskilde Uni-

versitet og har bred erfaring fra ansættelser i Helsingør og Københavns kommuner, Miljøministeriets departement og blandt andet Naturstyrelsen samt daværende Vestsjællands Amt. Hun har op mod 20 års ledelseserfaring på chef- og direktørniveau.

REBILD: Ny chef for Natur og Miljø

1. marts starter 54-årige Birgitte Kring Frederiksen som ny chef for Center Natur og Miljø i Rebild Kommune. Birgitte Kring Frederiksen kommer fra en stilling som afdelingsleder for Natur og Miljø i Svendborg og har indgående kendskab til natur- og miljøområdet. Hun er uddannet cand. agro. med flere efteruddannelser inden for miljøjura og ledelse. Birgitte Kring Frederiksen afløser Claus Riber Knudsen, der var chef fra 2015 og frem til årsskiftet, hvor han søgte nye udfordringer i Brønderslev Kommune.

BILLUND: Fyret Fredericia-chef er ny økonomichef

Tommy Abildgaard bliver Billunds nye økonomichef. Han kommer fra et job som økonomichef i Færdselsstyrelsen, men før det var han i 20 år ansat i Fredericia Kommune, de sidste seks år i jobbet som økonomi- og personalechef, hvorfra han blev opsagt sidste år i forbindelse med Fredericia-affæren. Tommy Abildgaard, som snart fylder 57 år, har blandt andet en Master i Public Management fra Syddansk Universitet og en HD i regnskabsvæsen og økonomistyring. Han tiltræder i Billund 1. marts.

SYDDJURS: Ny socialchef på plads

Ny socialchef i Syddjurs Kommune bliver den 47 årige Mads Andreasen, der kommer fra en stilling som centerleder for Børnehandicap og Autisme i Randers. Han er uddannet socialrådgiver og har de seneste syv år arbejdet som leder inden for socialområdet i både Randers og Favrskov kommuner. Den ny socialchef har siden 2020 været leder af fem ledere på et område med ca. 230 medarbejdere i Randers Kommune, og han skal i sit nye job i Syddjurs fortsætte udviklingen af kommunens tilbud og indsatser. Stillingen som socialchef har siden august sidste år været varetaget af velfærdsdirektør Katrine Axél, siden den forrige social- og familiechef, Anne Mette Have Rasmussen, fratrådte stillingen i gensidig forståelse.

HALSNÆS: **Halsnæs henter kendt ansigt ind som direktør**

Et enigt byråd har godkendt ansættelsen af Sune Schou som ny direktør i Halsnæs. Han kommer fra en stilling som by- og erhvervsdirektør i Egedal og har bred faglig indsigt i hele det tekniske område, kommunal udvikling og tværgående samarbejder. 48-årige Sune Schou er i forvejen et kendt navn i Halsnæs, hvor han i 2016-18 var områdechef for miljø og teknik. Han kommer desuden med mangeårig erfaring fra ansættelser i blandt andet Vejdirektoratet, Region Hovedstaden, Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen. Han afløser Ulla C. Brinch, der fratrådte i november.

VORDINGBORG: **Vordingborg har fundet sin nye kommunaldirektør**

Kristina Sloth bliver fra 1. marts den nye kommunaldirektør i Vordingborg. Kristina Sloth kommer fra en stilling som vicekommunaldirektør i Lejre, som hun tiltrådte i 2019. Hun er 54 år og er uddannet cand.merc. i strategi, organisation og ledelse fra Handelshøjskolen i København. I sin nuværende stilling i Lejre har Kristina Sloth blandt andet haft ansvaret for børn og unge, kultur og fritid, tidlig indsats og konkrete større anlægsprojekter, og hun har desuden arbejdet med udvikling af direktionen og chefgruppen. Hun afløser Lau Svendsen-Tune, som fra nytår skiftede til jobbet som direktør i DM, tidligere Dansk Magisterforening.

RINGKØBING-SKJERN: **Direktørskifte i oplevelsescenter**

Det kriseramte oplevelsescenter Naturkraft i Ringkøbing skal have ny direktør. Peter Sand, som har været direktør, siden planerne om centret blev sat i søen for 11 år siden, fratræder efter gensidig aftale med bestyrelsen. Bestyrelsesformand Henrik Tvarnø understreger, at der ikke er tale om en firing. Sidste år måtte Naturkraft bede kommunen om et ekspreslån på 15 mio. kr. for at overleve.

AARHUS: **Aarhus henter chef på universitetet**

Magistraten i Aarhus Byråd har godkendt ansættelse af Nikolaj Harbjerg som ny økonomi- og administrationschef i magi-

stratsafdelingen for Børn og Unge. Han kommer fra en stilling som administrationschef ved Health, Aarhus Universitet, og har tidligere arbejdet i direktionsssekretariatet i Silkeborg Kommune og departementet i Finansministeriet. Nikolaj Harbjerg overtager efter Hardy Pedersen, der i efteråret efter eget ønske fratrådte stillingen for at overgå til en deltidstilling som seniorkonsulent.

MIDDELFART: **Ny turistchef på plads**

Gitte Buchberg er ansat som ny turistchef i Middelfart. Hun afløser Majbritt Chambers, der sagde op i efteråret efter 15 måneder i jobbet. Gitte Buchberg kommer fra et job som souschef hos sommerhusudlejningsfirmaet Sol og Strand på Langeland, og hun har erfaring fra job som bureauchef, turistchef og direktør i turistbranchen, oplyser VisitMiddelfart.

SORØ: **Centerchef bliver konstitueret vicekommunaldirektør**

Børn- og familiechef i Sorø Kommune Henrik Madsen er pr. 1. februar konstitueret som vicekommunaldirektør. Han afløser Andreas Jegstrup, der fratrådte lige før jul. Siden årsskiftet har både vicekommunaldirektørstillingen og stillingen som økonomi- og personalechef dermed været ubesatte. Dette har gjort det relevant at genoverveje stillingernes indhold og behovet for tilpasninger i ledelsesorganisationen, og blandt andet arbejdet med at beskrive grundlaget for opslag af de to ledige stillinger, vil Henrik Madsen tage del i. Han har været centerchef i kommunen i mere end otte år, Konstitueringen forventes at vare indtil 1. juni.

ODENSE: **Konstitueret direktør fra borgmesterforvaltningen**

Michael Wognsen Frederiksen er konstitueret direktør for den nyoprettede klima- og miljøforvaltning i Odense Kommune. Han er fundet internt i kommunen, hvor han de seneste mere end to år har været en del af ledelsen i borgmesterforvaltningen som chef for transformation & organisation. Her har han blandt andet stået for betjening af byrådet, økonomiudvalget og borgmesteren. Før det har han flere stillinger bag sig i kommunen, hvor han har været siden 2007, blandt andet som chef for

strategi og kommunikation. Michael Wognsen Frederiksen er uddannet cand. scient. pol. og har sideløbende med sit arbejde i kommunen tidligere været bestyrelsesformand i Fjernvarme Fyn.

AARHUS: **Ny stadsdirektør konstitueret**

Byrådet i Aarhus har godkendt konstitueringen af Peter Pedersen, økonomidirektør i borgmesterens afdeling, som stadsdirektør fra 1. marts, da Niels Højberg har opsagt sin stilling og fratræder med udgangen af februar 2022, oplyser borgmesterens afdeling. 66-årige Peter Pedersen vil som konstitueret stadsdirektør varetage opgaverne i stillingen med reference til borgmesteren. Han har siden sin ansættelse 1. april 2012 lejlighedsvis fungeret som stedfortræder for stadsdirektøren. Rekrutteringsprocessen er sat i gang, og den nye stadsdirektør ventes at være fundet primo maj med tiltrædelse inden sommerferien.

FREDENSBORG: **Fredensborg skal have ny kommunaldirektør**

Kommunaldirektør i Fredensborg Kim Herlev Jørgensen har opsagt sin stilling. Den 67-årige direktør har efter næsten 15 år i jobbet fundet tidspunktet rigtigt til nye prioriteringer. Han fratræder stillingen 31. maj. Sideløbende med direktørjobbet har han over en årrække været henholdsvis kredsformand, bestyrelses- og hovedbestyrelsesmedlem i Kommunaldirektørforeningen. Før han kom til Fredensborg, var han i fem år kommunaldirektør i Hørsholm og har med ansættelser i KL og Farum Kommune i det hele taget en lang kommunal karriere bag sig. Byrådet ventes at træffe beslutning om ansættelse på mødet i april 2022.

KOLDING: **Kolding fritager direktør for tjeneste**

Gruppeformændene for de seks største partier i Kolding har godkendt et ønske fra borgmester Knud Erik Langhoff (K) om at fritage direktøren for børn, uddannelse og arbejdsmarked, Michael Petterson, for tjeneste. Michael Petterson kom til Kolding som beskæftigelses- og integrationsdirektør i 2016. Før det var han arbejdsmarkedschef i Vejle Kommune i knap

otte år. Han er uddannet i militæret og har desuden en master i public management fra SDU. Han er 54 år.

LOLLAND: **Lolland skal finde en ny direktør**

67-årige teknisk direktør i Lolland Kommune, Bjarne Hansen, går på pension ved udgangen af juni. Bjarne Hansen var forvaltningschef og siden kommunaldirektør i den tidligere Ravnsborg Kommune, inden han i 2007 blev en del af direktionen i Lolland Kommune. Direktionen foreslår, at stillingen bliver opslået sidst i januar med henblik på tiltrædelse 1. maj.

ODENSE: **Ny sundhedsforvaltning får konstitueret direktør**

60-årige Charlotte Scheppaner er konstitueret direktør i den nye sundhedsforvaltning, som er en af to nye forvaltninger i Odense efter KV21. Under pandemien har hun bl.a. været med til at planlægge og udrulle kommunens coronaberedskab, og det har krævet løbende omstilling. Charlotte Scheppan kom tilbage til kommunen i 2017, hvor hun tiltrådte som sundhedschef efter at have været direktør for Voksen, Sundhed og Personale i Haderslev i en årrække. Før det var hun ældreschef i Odense, hvor hun er født og opvokset. Oprindeligt er hun uddannet sygeplejerske, men har siden taget diverse lederuddannelser, bl.a. en MPA (Master of Public Administration) i 2006.

SVENDBORG: **Kulturchef har fået nyt job**

Efter fire år som kulturchef i Svendborg har Søren Thorsager fået nyt job hos HK og stoppede derfor hos kommunen 31. januar. Dermed går han glip af at stå i spidsen for DGI's Landsstævne, som afvikles i Svendborg til sommer. Ansvar for det overdrages i stedet til John Jensen, som er på vej på pension fra sit job som direktør for social, sundhed og beskæftigelse fra 1. april, men som nu fortsætter på deltid som ansvarlig for landsstævnet. Søren Thorsagers øvrige opgaver overtages af skolechef Nanna Lohman, indtil der er fundet en ny chef for kultur og fritid. 49-årige Søren Thorsager er tidligere socialdemokratisk byrådsmedlem og rådmand i Odense og har desuden

haft forskellige chef- og lederjob i Odense og Faaborg-Midtfyn, før han kom til Svendborg.

KØBENHAVN: **Lonning-Skovgaard fyrer sin øverste direktør**

Adm. direktør Line Nørbæk har haft sidste arbejdsdag i København Kommunes Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning. "Borgmesteren har ønsket sig en anden profil i stillingen," oplyser hun selv på LinkedIn. Beskæftigelsesborgmester Cecilia Lonning-Skovgaard (V) ønsker ikke at kommentere sagen. Line Nørbæk kom til Københavns Kommune 1. april sidste år fra et job som erhvervspolitisk direktør i Erhvervsministeriet. Hun er uddannet cand.scient.pol. fra Aarhus og har også været kontorchef i Erhvervsministeriet og i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Line Nørbæk har været adm. direktør og øverste leder for de mere end 1.800 ansatte i forvaltningen, hvis direktion desuden består af resourcedirektør Jeppe Bøgh Andersen og konstitueret fagdirektør Marianne Becker Andersen.

Regioner

SYDDANMARK: **Konstitueret økonomidirektør er fastansat**

47-årige Kasper Breum Petersen er fra 1. februar økonomidirektør i Region Syddanmark. Han har været konstitueret i stillingen, siden hans forgænger Charlotte Storm Gregersen 1. januar fratrådte til fordel for et job som direktør for Kultur og Borgerservice i Aarhus. Kasper Breum Petersen kommer fra en stilling som afdelingschef i Sundhedsøkonomi i regionen. Han er uddannet cand.scient.adm. og har tidligere været ansat som chefkonsulent i planlægning- og udviklingsafdelingen i Region Syddanmark og økonomi- og planlægningschef på Sygehus Sønderjylland.

MIDTJYLLAND:
Sygeplejefaglig direktør går på pension

Efter 28 år som leder inden for sygepleje har sygeplejefaglig direktør ved Regionshospitalet Randers, Marianne Jensen, valgt at gå på pension, oplyser Region Midtjylland. Hun er uddannet ved sygeplejeskolen i Vejle og fik sit første lederjob som afdelingssygeplejerske ved Vejle/Give Sygehus i 1994. Herefter kom oversygeplejerskestillinger ved Medicinsk Afdeling i både Horsens og Viborg, inden Regionshospitalet Randers kaldte. I 2007 blev hun Master of Public Health. Den 65-årige direktør får efter sin sidste arbejdsdag 11. februar mere tid til børnebørn og vandreture. Hun har siddet på posten siden 2010, og stillingen forventes opslået inden længe.

SYDDANMARK:
Psykiatrien får ny sygeplejefaglig direktør

44-årige Anne Mette Vind træder 1. marts som ny sygeplejefaglig direktør i Psykiatrien i Region Syddanmark. Hun kommer fra en stilling som direktør på Social- og Sundhedsskolen Fredericia, Vejle, Horsens og afløser Ole Rytto, der valgte at stoppe ved udgangen af oktober sidste år. Hun har tidligere været uddannelseschef for Social & Sundhedsskolen Herning og arbejdet som sygeplejerske i Regionspsykiatrien Vest. Anne Mette Vind har en specialuddannelse i psykiatrisk sygepleje og en master i Offentlig Ledelse suppleret med Pædagogisk Ledelse i Praksis.

MIDTJYLLAND:
Steen Vindum er ny formand for Midttrafik

Silkeborgs netop fratrådte borgmester, Steen Vindum (V), er udpeget som ny formand for Midttrafik, der administrerer den kollektive trafik i Region Midtjylland. Det skete på et konstituerende møde i repræsentantskabet. Ud over Steen Vindum blev otte andre medlem-

mer - alle mænd - udpeget til bestyrelsen. Steen Vindum afløser Claus Wistoft (V) fra Syddjurs på formandsposten.

HOVEDSTADEN:
Hofor henter ny direktør fra Metroselskabet

53-årige Henrik Plougmann Olsen sætter sig fra maj i direktørstolen i det kommunalt ejede multiforsyningsselskab Hofor. Det oplyser selskabet. Henrik Plougmann Olsen er uddannet cand. scient. pol. og har tidligere været direktør i økonomiforvaltningen i Københavns Kommune. Han er i øjeblikket administrerende direktør for Metroselskabet. Han afløser Lars Therkildsen, der ønsker at bruge mere tid på bestyrelsesarbejde, familie og fritid.

Organisationer

Eks-borgmester direktør i Lars Larsen-selskab

Jørn Pedersen (V) forlod efter 12 år borgmesterposten i Kolding fra nytår, og nu har han fået nyt job som udviklingsdirektør i Vision Estate, der er ejet af Lars Larsen Group og Schou Family Invest og arbejder med udvikling og udlejning af erhvervs-ejendomme og -områder.

Thomas Kastrup-Larsen afløser Boelt i KKR

Aalborgs borgmester Thomas Kastrup-Larsen (S) bliver den nye formand for KKR, KommuneKontaktRådet i Nordjylland. Han afløser Arne Boelt (S), der i forrige periode var borgmester i Hjørring og nu er menig byråds-politiker. Næstformand er borgmester Mogens Gade (V) fra Jammerbugt. Han fortsætter dermed på den post, og det hører med, at han havde formandsposten før Arne Boelt..

Steen Christiansen tager ny formandsperiode

Albertslunds borgmester, Steen Christiansen (S), vil også i den kommende periode være formand for KommuneKontaktRådet KKR Hovedstaden, som består af de 29 borgmestre og yderligere 29 byrådsmedlemmer fra hovedstadskommunerne, så de samlet afspejler valgresultatet fra KV21. Samtidig er borgmester Karsten Längerich (V) fra Allerød valgt som ny næstformand og afløser dermed Egedal-borgmester Karsten Søndergaard (V).

Eks-borgmester direktør i grøn brancheorganisation

Den socialdemokratiske eks-borgmester og folketingspolitiker John Dyrby Paulsen overtager direktørposten i Dansk e-Mobilitet fra den 22. februar. John Dyrby Paulsen er uddannet cand.polit., CBS-uddannet i udenrigshandel og har en lang politisk karriere. Han har siden 2014 siddet i byrådet i Slagelse,

hvoraf han de seneste fire år har været borgmester.

Wilbek afløser Østerby i spidsen for lufthavn

Viborgs borgmester Ulrik Wilbek (V) er ny formand for bestyrelsen for Midtjyllands Lufthavn i Karup. Ny næstformand er partifællen Dorthe West, borgmester i Herning. Begge er udpeget for de næste fire år på et konstituerende møde. Wilbek afløser Holstebro-borgmester H.C. Østerby (S) på formandsposten. Østerby fortsætter i bestyrelsen sammen med endnu en stribet borgmestre, byrådsmedlemmer, erhvervsfolk og en enkelt kommunaldirektør. Til forretningsudvalget blev udover Wilbek og West udpeget borgmester Mads Jakobsen (V) fra Struer, Martin Jakobsen (K) fra Silkeborg og direktør i Peter Larsen kaffe Claus Bertelsen fra Viborg.

Lundsfryd ny formand for KKR Syddanmark

Middelfarts borgmester, Johannes Lundsfryd Jensen (S), bliver ny formand for KommuneKontaktRådet (KKR) i Syddanmark, oplyser rådet. Dermed afløser han H.P. Geil (V) fra Haderslev, der sagde farvel til kommunalpolitik ved KV21. Med i formandsskabet for KKK Syddanmark kommer som næstformand borgmesteren i Assens, Søren Steen Andersen (V). Lundsfryd var næstformand i den foregående periode. KKR Syddanmark tæller de 22 borgmestre fra regionens kommuner.

Torben Hansen fortsætter som KKR Midtjylland-spids

KKR Midtjylland fortsætter efter et konstitueringsmøde med Randers-borgmester Torben Hansen (S) som formand, mens Ib Lauritsen (V), borgmester i Ikast-Brande, blev valgt som næstformand. Ib Lauritsen afløser den tidligere Silkeborg-borgmester Steen Vindum (V), der ved KV21 måtte overlade borgmesterstolen til Helle Gade (S). Der er 19 midtjyske kommuner med i KommuneKontaktRådet, KKR Midtjylland.

Mikael Smed afløser Niels Hörup som KKR-formand

KommuneKontaktRådet, KKR, Sjælland har valgt formand og næstformand for denne byrådsperiode, oplyser Solrød Kommune, der indtil nu har haft sekretariatet. Afgående formand er nemlig Solrød-borgmester Niels Hörup (V), der efter KV21 måtte overlade borgmesterposten til Emil Blücher (LA). Når det gælder det fælleskommunale samarbejde i regionen, overtager Vordingborg-borgmester Mikael Smed (S) formandsskabet efter Hörup. Og i stedet for nu forhenværende borgmester Carsten Rasmussen (S) fra

Lejre bliver Pernille Beckmann (V) fra Greve næstformand.

Tidligere kommunaldirektør ny formand for Novafos

1. januar 2022 er tidligere kommunaldirektør i Gladsaxe og Albertslund Bo Rasmussen tiltrådt som ny bestyrelsesformand i Novafos. Udover de to kommunaldirektørposter har han været vicedirektør i Miljø og Forsyningsforvaltningen i Københavns Kommune, og han kommer til Novafos med stort fokus på miljø og bæredygtighed. Bo Rasmussen overtager formandsposten fra Jan Skovbo Nielsen, som har siddet på posten siden etableringen af Novafos i 2017. Novafos er vand- og spildevands-selskab i Allerød, Ballerup, Egedal, Frederikssund, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Hørsholm og Rudersdal Kommuner. Selskabet har ca. 300 medarbejdere.

Ny formand for Etisk Råd og Brinkmann nyt medlem

Sundhedsøkonom Leif Vestergaard Pedersen, der er tidligere direktør i Kræftens Bekæmpelse og Region Midtjylland, bliver ny formand for Etisk Råd. Rådet har desuden fået tre nye medlemmer, blandt andre Svend Brinkmann, der er psykologiprofessor på Aalborg Universitet. Leif Vestergaard Pedersen har været

menigt medlem af Etisk Råd siden 2019. Han er også medlem af Medicinrådet. Som ny formand afløser han Anne Marie Gerdes, som er professor og klinikchef på Rigshospitalet. Foruden Svend Brinkmann bliver Ida Donkin, læge, ph.d. og sundhedspolitisk kommentator, samt Anette Hygum, specialeansvarlig overlæge på Onkologisk Afdeling på Sygehus Lillebælt, menige medlemmer af rådet.

Folketinget

Folketinget indkaldte forkert vikar

Folketinget har ved en fejl indkaldt den forkerte stedfortræder for det socialdemokratiske medlem Tanja Larsson. Tanja Larsson gik på barsel 1. januar. Larsson er valgt i Sjællands Storkreds. Her var der ikke flere socialdemokratiske suppleanter, som ønskede at tage en tårn som vikar i Folketinget. Derfor udpegede Folketinget i stedet Alexander Grandt, som er suppleant i Fyns Storkreds. Men det er ikke den rigtige måde at gøre det på, skriver ministeriet ifølge DR. "Det var (og er) derfor 1. stedfortræder i Sydjyllands Storkreds, Jens Jonatan Steen, der er den bedst berettigede stedfortræder for Tanja Larsson", lyder det i skrivelsen.

Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i *virkeligheden* arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Genitor kan hjælpe jer med at finde
den rigtige kandidat til jobbet

Se mere på www.genitor.dk

GENITOR
– GØR GOD LEDELSE BEDRE